

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fill., vasúti állomásokon 12 fill.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 708.

Kisértetjárás.

Budapest, szeptember 4.

Vixerunt, „éltek“! Ezzel a szóval jelentette be egykor Cicero a fórumon a római népnek, hogy Catilina és társai ártalmatlanná vannak téve, mert a marmertini börtön falai közt a római köztársaság számára veszedelmet már nem jelentenek, épen úgy, mintha már meghaltak volna. A magyar nemzet is ezzel a megnyugvással fogadta, mikor négy év előtt Lukács László és társai letűntek a szereplés teréről, mert, ahogy a marmertini börtönből nem volt szabadulás, nem hitte senki, hogy az osztályosorsjáték elnökéből valaha is még aktív magyar miniszter lehessen. De úgy látszik, Lukács László nem tud belenyugodni változhatlan sorsába s élni akar. A kis lutrit kevesli s nagyobbra vágyik.

A bécsi lapokban már napok óta hirdették, hogy az ő napja néhány hét múlva ismét felvirrad s hogy szeptember 17-én a király előtt audiencián jelenik meg, melyről tán mint designált miniszterelnök távozik, hacsak addig Wekerle olyan propozíciókkal nem áll elő, amely a magyar nemzet teljes behódolását jelenti. Es ha a Lukács-féle megbízatást a képviselőház kitörő örömmel nem fogadja, akkor választások lesznek, amely-

nek mintája a hirhadt egri választás, melyben Lukács László tizenhárom évvel ezelőtt oly dicstelen szerepet játszott.

Nem tudjuk, hogy mi igaz, mi nem igaz ebből a legközelebbi audenciából, de nem tudunk benne hinni. Nem tudjuk el sem képzelni, hogy az után a szégyenletes kudarc után, melyet Lukács László májusban és júniusban a felkinálkozásával a királynál szenvedett, amikor nem is az uralkodó mondta meg neki, hogy szolgálataira nem reflektál, hanem egy udvari titkár adta neki tudtul egy bécsi szalldóban, hogy mehet haza, vagy akarhova, csak nem a magyar miniszterelnöki székbe.

És ime, Lukács László még mindig nem tartja befejezettnek misszióját. Magát állandó mumusnak tolja fel, s részint fenyegetéssel, részint ígérekkel igyekszik elhitetni azt, hogy neki még nemcsak jövője van a magyar politika irányításában, hanem egyenesen ő az a szikla, amelyen a király a magyar politika jövő épületét fel akarja építeni.

De ma már nem hisz neki senki. Kitűnt már júniusban, hogy a politikai életünk vezető-emberei közt egyetlenegy híve sincs, s hogy azok, akik esetleg benne még mindig a megváltójukat sejtik, egy bukott rendszernek rég elpusz-

tult roncsai, akiket a nemzet is, a király is félredobott, s akik meghaltak a fel-támadás reménye nélkül.

Arra akarja kényszeríteni a parlamenti pártokat, hogy az osztrák érdekek szolgálatára fuzió útján egyesüljenek, s ezt a célját el akarja érni, szükség esetén a parlament szétkergetésével s új választások kiírásával is. Pedig aki a mai politikai viszonyokat ismeri, az nemcsak a fuzió lehetőségét látja kizárva, de még azt is, hogy béke lehessen Magyarországon, ha Lukács a politika irányításába beleavatkozik. Fuzió nem lehet a pártok közt, mert sem az alkotmánypárt nem olvadhat bele a 48-as pártba, sem a 48-as párt nem fogja feladni az elveit s minden erre vonatkozó kísérlet meddő volt a múltban is s meddő marad a jövőben is. Legfeljebb arról lehet szó, hogy egy reális és az egész nemzet megnyugtására alkalmas program megvalósítására block alakuljon, tehát esetleg egy új koalíció, amely talán a maitól némileg különbözni fog, de azt nem Lukács, és nem a Lukács-hoz hasonló politikusok fogják létrehozni, hanem az új alakulásban nem lesznek mások a nemzet vezetői, mint Kossuth, Wekerle, Andrássy és Apponyi. És Lukács reményeége annál alaptalanabb, mert ma már

Idősb Andrássy Gyula gróf.

Írta: Déri Gyula.

(Utánfogás tilos.)

Mikor 1890 február 18-án Voloscából az a távirat megérkezett, melyre a főváros egy negyed óra múlva sűrűn tele lett fekete lobogókkal, ott lépdelttem egy csapat újságíró társaságában az ő útján, a dicsőséges alkotásu Andrássy-uton és segítetttem számbavenni a gyászpompát.

A nagy emberekről még azt is nehéz elhinni, hogy megöregedtek, az ember örökké fiatalnak gondolja őket, mint azt az eszmét, amelyet megtestesítettek, annál hihetlenebb volt nekünk, hogy meghalt, mint más ember s hogy immár csak az emléke irányíthatja a magyar nemzet élete sorját, de szavai és cselekedetei soha többé.

Az Andrássy-ut elején a négyemeletes két sarokház teteje közt vékony drótkötél feszült, erről az út közepére több méter szélesen egy hatalmas fekete selyem lobogó lengett alá. A második az operaház előtt, a harmadik a Gyár-utca tájékán, majd az Oktogonon és így tovább, véges-végig az egész hosszú útvonalon, közben fekete drapériával vonták be az erkélyeket s a kékes-szürke ködben, mely az utcákon borongott, a nehéz ólomszínű fellegek bizonytalan világitásánál, szinte kísérteties színben tűnt föl minden.

Néhány képviselő is volt köztünk, az egyiknek élénk emlékezetben maradt egy beszédje, melyben a nagy véderő-vita idején élesen szembekerült Andrássyval. Régi törvényhozó volt, személyes ismerőse Andrássynak s most némán lépdelt köztünk.

Egyszer megszóialt:

— Mikor egy ilyen ember meghal, elfelejtjük, hogy politikai ellenfelek voltunk. Csak azt érezzük, mennyivel nagyobb volt nálunk, mindnyájunknál, akik kortársai voltunk s bár nem értettünk vele egyet, mérlegelni kezdjük magunkban, vajjon tőlünk kitelt volna csak századrésze is annak, amit ő a nemzetért tett. Mert más a kívánság, a szívekben lángoló szent tűz és megint más a tett.

Ellenzéki írók voltunk s a vezérre, mert mi annak tartottuk a szót, szinte megdöbbenve néztünk.

Megértette a néma kérdések kereszttüzét és fájdalmas lemondással felelt:

— Támadtuk, amíg élt, mert meggyőződésünk volt, hogy támadnunk kell a politikáját. Most összeszorítja valami a szívemet és csak azt érzem, hogy valami kifejezhetetlenül nagyot és pótolhatatlant veszítettünk. Egy embert, amilyent csak századok szülnék. A 19-ik században csak két magyar ember volt, aki egész Európának imponált, az egyik Kossuth, a negyvenkilencediki tavaszi hadjárat idején, a másik Andrássy, a berlini kongresszuson. Kossuth újjáteremtette a nemzetet, cselekvő tényezőnek iktatta be európai népcsalád tagjai közé, Andrássy a családi tanácsban a vezető szerepet ragadta magához. Bethlen Gábor, a diadalmos erdélyi fejedelem óta nem élt több olyan nagy magyar, mint ez a két emberünk. A magyar parlament palotája elé fogjuk állítani valamikor a szobrukat, az övéket és senki másét.

Az Andrássy már ottan áll, az ellenzéki vezér jóslata félig beteljesült, később be fog teljesülni egészen, mert a Kossuth szobrának is oda jelölték helyét.

Február 19-én az összes lapok gyászkeretben jelentek meg s a második cikk mindegyikben arról szólt, hogy Andrássynak szobrát kell emelni az új országház elé. Csak a függetlenségi párt hivatalos lapjának a cikke mondott valamivel többet; a cikknek ez volt a címe: „Lovasszobrot Andrássy-nak!”

Lovasszobrot, mert hiszen lovasszobrunk ugy sincsen egy sem a fővárosban. Vannak álló és ülő szobraink, sikerültek és kevésbé sikerültek és bizonyára lesz még több is, de olyan emberünk nincs több, akit lovas szobor illethet, csak éppen a nagy Andrássy. Mert ha hadvezér nem volt is, de a szabadságharcot mint huszártiszt kezdte Pákozdnál és Schwechatnál, folytatta a tavaszi hadjáratban, mint Görgey segédtsíjtje, közben fokként előlépett s már huszárezredes volt, mikor Kossuth diplomáciai misszióval Konstantinápolyba küldte. Azután a 67-iki nagy ébredés után ő teremtette újjá a honvédsereget, ő volt annak első minisztere, mint ilyent nevezte ki a király lovasági tábornokká és 1873-ban, mikor az uralkodót moszkvai látogatásában elkísérte, ebben a háromcsillagos lovas honvédtábornoki egyenruhában jelent meg a Krémelben a csár előtt. Sokan úgy magyarázták ezt akkor, hogy volt ebben valami célzás a Paskievits herceg herceg híres táviratára, melyben a világosi fegyverletétel után Miklós czárnak jelentette, hogy „Magyarország felségéd lábainál fekszik.” Andrássy Gyula honvédtábornoki egyenruhája kétségkívül arra figyelmeztette a Miklós utódját, hogy — bizony nem ott fekszik! Aminthogy őt esztendő múlva a berlini kongresszuson erről a czárt Andrássy még érzékenyebben meggyőzte, mikor a rengeteg vér-

a függetlenségi párt egyetlen tagjának politikai becsületességéről sem szabad feltételezni, hogy Lukácsnál szóba álljon.

Es ezt tudja a király is, mert tudnia kell, hogy az, ami májusban és júniusban nem sikerülhetett, az szeptemberben sem fog sikerülni. Csak meg sem kíséreljük annak vizsgálatát, hogy a bankkérdésben tehet-e Lukács olyan ajánlatot a magyar nemzetnek, amely a kibontakozás alapja lehetne, mert kétségtelennek tartjuk, hogy minden propozícióját a mai parlamenti többség és a függetlenségi párt zöme visszautasítaná, hisz nincs ember, aki Lukácsban bizni tudna az után, amit Lukács a nemzeti törekvések meghíúsítása, a nemzeti jogok kiájtása, a nemzeti erő gyengítése érdekében a múltban tett.

De nemcsak az elképzelhetetlen, hogy Lukács mint deignált miniszterelnök jöhessen vissza, ha ugyan egyáltalán szó van erről a bécsi utról, hanem még mint újabb homo regius is elképzelhetetlen Lukács. Hisz a májusi kudarc után lehetetlen, hogy Lukács erre a szerepre még egyszer megbízást kapjon. Mert ha a homo regius intézmény magában véve is csodabogár, a felmelegített homo regius egyenesen nevetséges. Májusban még lehetett arról szó, hogy benne a király akaratának képviselőjét respektáljuk, s hogy vele a király személye iránt érzett tiszteletből egyes parlamenti vezető emberek tárgyaljanak, de ha júniusban a politikusok is, maga a király is elfordult tőle, újabb megbízást a király neki nem adhat.

Egyáltalán ellenkezik a parlamentárizmus elveivel a homo regius intézménye. De ha a mi alkotmányosságunkban mégis helyet talál, akkor Széll Kálmán 1898-iki szereplése annyiban volt menthetőbb, mert Széll Kálmán akkor a parlamentnek tagja volt, tekinté-

lyes tagja, sőt a parlamenti többségnek egyik vezéralakja. De Lukács? Egy parlamenten kívül álló, párt nélküli való, teljesen lejárt, diszkreditált, gyűlölt férfi, akinek nemcsak hogy sikerrel nem járhat a vállalkozása, de már az is arculcsapása volna a parlamentárizmusnak, ha vele a mai politikai pártok vezetői komolyan tárgyalásokba bocsátkoznának.

Budapest, szeptember 4.

Wekerle kihallgatása. Egyes lapok egy reggeli lap híradása nyomán azt jelentik, hogy *Wekerle* Sándor miniszterelnök e hó 10-én a királynál kihallgatáson fog megjelenni. Ezzel szemben irányadó helyről azt közlik, hogy *Wekerle* Sándor miniszterelnök legközelebbi kihallgatásának ideje még nincs megállapítva; annyi azonban bizonyos, hogy a miniszterelnök e hó 10-én nem fog kihallgatáson megjelenni, mert a király csak szeptember 11-én este 7 óra 50 perczkor érkezik a nagygyakorlatokról Bécsbe.

Kossuth Ferencz itthon. *Kossuth* Ferencz kereskedelmi miniszter ma este 7 óra 24 perczkor utazott el Karlsbadból és Prágán és Bécsen át holnap délután 1 óra 40 perczkor érkezik Budapestre.

A *Neue Freie Presse* tudósítója *Kossuth* Ferencz kereskedelmi miniszterhez közelálló részről értesült, hogy *Kossuth* hirtelen elutazásának nem volt semmi különös oka, csak az, hogy az utóbbi napokban reggel és este hideg van és könnyen megeshetett volna, hogy a kereskedelmi miniszter állapotának örvendetes javulásában kedvezőtlen fordulat történik, vagy köszvénye kiújul, amiért aztán ismét három-négy héttig távol kellett volna maradnia Magyarországtól. Ezért határozta el magát *Kossuth* a sietős elutazásra, de egészségi állapota fölötté kedvező.

Közös miniszteri értekezlet. Gróf *Aehrenthal* külügyminiszter szeptember 10-ére Bécsbe összehívta a közös miniszteri értekezletet. A közös minisztereken kívül a magyar és osztrák miniszterelnök és az osztrák pénzügyminiszter vesz részt az értekez-

aldozat, a két évig tartó háboru és a nyert ütközetek egész sora után a balkánról kiparancsolta az utolsó muszka katonát is. A szan Stefanói békekötést pedig széttepte és a híres keleti kérdésre ő adott egy értelmes nyugati feleletet. Ekkor lett Bosznia és Herzegovina a miénk, Bulgária délkeleti részét pedig visszakapta a török Szalonikivel Thesszáliával és Epiroszal együtt. Ahogy a magyar érdek követelte, az *Andrássy* magyar szíve érezte és magyar feje gondolta. Kinek emeljünk lovasszobrot, ha ennek a magyar lovaskatonáknak nem?

De más érvek is voltak még abban a cikkben. Azok, amelyekhez a mi személyes emlékeink fűződtek, az egész fővárosé, amelynek nem volt talán egyetlen lakosa sem, akinek alkalma ne lett volna az ő délczag alakjában gyönyörködni, amint az *Andrássy*-uton pompás telivér paripáin végig lovagolt. Ki emlékszik még a hajdani káposztás-megyéri falkavadászatokra? Mikor még igazi hamisítatlan udvari élet volt Budapestben, *Andrássy* miniszterelnök korában? Annak megteremtésére egyedül ő volt csak képes s hogy igazi világvárossá legyünk, ahoz sohasem voltunk oly közel, mint akkor. Télen egymást érték a nagy udvari bálók, tavasszal a lóversenyek középpontja az udvari páholy volt a királynéval, s körülötte sűrű virágerdő gyanánt az összes főherczegnők. Az őszi vadászatok híre egész Európát bejárta. A világ legelegánsabb társasága adott egymásnak légyottot s üzte a vadat a királyné nyomában, ki, amint mondták, minden korok és idők leghíresebb és legvakmerőbb nőlovasa volt. A rákosi rókavadászatokhoz és szarvasüzésekhez hasonló nagyuri mulatságok nem egyhamar lesznek többé Budapestben. Mert róka és szarvas, valamint nagyurak, kik ezeket üzzék, ma is vannak és min-

dig lesznek, de olyan királynénk lesz-e valaha, ki nyeregbe ülve vegyül a vadászok közé, és olyan miniszterelnökünk, aki délelőtt Európa politikáját, délután a királyné vadásztársaságát egyforma lélekjelenléttel és biztonsággal tudja vezetni?

En láttam egyszer azt a vadászszinjátékokat és ma is dobog tőle a szívem, ha rá gondolok. Feledhetetlen látvány volt: szarvast üzött a gödöllői társaság, vagy százötven főnyi ur és hölgy. A szarvas pompás állat volt és pihent erő, mert hihetetlen módon kifárasztotta a társaságot. Egy álló óráig üzték már, rettenetes idegölő rohamban, a kopófalca azonban nyomába se jutott, csak hangos csaholásuk nyugtalanította a királyi vadat a 11 águ koronájával. Már elhagyták Csömört, el a czinkotai határt, elérték a Rákost, s a szarvas még mindig vígan vezetett. A Gólyánál egy másodperczig körülnézett, akkor balról feltűntek előtte a városliget fái és arra vágta. »Hajrá! hajrá!« hallatszik a vadászok csatakiáltása és utána mind az egész tábor. Villámgyorsan, a szélvész szárnyain repülnek át a ligeten, a szarvas még mindig bírja és tele tudóval, magasra emelt fejjel nekiszáguld egyenesen az *Andrássy*-ut torkolatának. Kevés ház állott még akkor ottan jobb és balfelől, de *Norris*, az angol fakoczkagyáros már elkészítette a burkolatát, a gázlámpák is el voltak ültetve kétfelől és esténként sorba gyújtották őket. 1875 novemberben történt, lámpagyújtás előtt talán egy negyedórával, hogy az Oktogon tájékán haladva, nagy zajt, kiáltozást és dobogást hallok a hátam mögött, alig volt időm visszafordulni s amit legelőbb látok, egy gyönyörű példány szarvas; mely mellett elrohan és nyomában tengernyi tarka kutyafalka, melytől fehér és rozsdabarna foltokkal volt

leten, melyen az 1910. évi közös költségvetés tervezetét fogják megállapítani.

Darányi Budapest. *Darányi* Ignác földművelésügyi miniszter Budapestre érkezett s átvette hivatala vezetését. A miniszter innen utazik Tiszadobra az *Andrássy*-emlék teleplezésére.

Az összerühethetlenségi bizottság ülése. A képviselőház összerühethetlenségi bizottsága e hónap 27-én délelőtt 10 és 11 órakor ülést tart, az elsőnek tárgya a *Széll* Kálmán, a másodikiké a gróf *Benyovszky* Sándor képviselő ellen tett összerühethetlenségi bejelentés folytán az előkészítő eljárás folytatása.

Küldöttség a kereskedelemügyi minisztériumban. Bihar vármegyéből egy 70 tagu küldöttség járt ma *Nadányi* Károly országgyűlési képviselő vezetésével *Szterényi* József kereskedelemügyi államtitkár-nál. A kérelmük az volt, hogy a Debreczen - Derecske - Nagyvárad közti helyi érdekű vasút építési engedélyét mielőbb megadják, tekintettel arra, hogy az ottani lakosság a rendkívül rossz termés miatt most inségmunkát kénytelen vállalni. *Szterényi* József államtitkár megnyugtatta a küldöttség tagjait, hogy mindent el fognak követni, hogy az építési engedélyt mielőbb megadják. A miniszter a vasút ügyében a legközelebbi minisztertanács elé kívánja terjeszteni és a képviselőház első ülésén benyújtja az erre vonatkozó javaslatot.

Apponyi vallásoktatási rendelete. A püspöki konzisztórium, valamint az azután összeült püspöki zsinat *Metianu* metropolita érsek elnöklelte alatt tartott ülésében egyhangulag elhatározta, hogy *nem hajtja végre a kultuszminiszter hittanítási rendeletét* és hogy a miniszter esetleges megtorló rendszabályainak a végletekig ellentáll. A zsinat egyidejűleg utasította az összes lelkészeket, hogy a hittant semmi körülmények közt se tanítsák magyarul, mert különben szigorú fegyelmi büntetés vár rájuk. A szászvárosi református főgimnáziumban most folyó beiratásoknál a román anyanyelvű diákok közül csak azokat veszik fel, akik kötelező nyilatkozatot írnak alá arra nézve, hogy a hittant magyarul tanulják. Eddig egy sem akarta ezt a nyilatkozatot aláírni. Az intézet eddig még nem kapott olyan román lelkészt, aki hajlandó lenne a hittant magyarul tanítani, úgy hogy az intézetnek

tele az ut. Nem minden aggodalom nélkül huzódtam a *Nikoletti* kávéház falához, s az tanácsos is volt, mert a szarvas tölem alig egy kódobánsyira ledobbant, s akkorára már megérkezett a százötven vörös frakkos lovas társaság, egész szélességében elfoglalva az utat. A királyné unokahuga, a későbbi *Larisch* grófné, akkor *Waldersee* bárónőnek hívták, alig kétlépésnyire állott meg tőtem. Az érdekes koronahölgyet akkor láttam először, egy történelmi nevű magyar mágnásról hírtett, hogy hozzá akarják adni, de a házasság a szabadságharc idejéből származó szomorú emlékek hatása alatt abban maradt. A társaság élén állt a király és királyné, közvetlen közelükben Magyarország első gavallérja: *Andrássy* Gyula külügyminiszter. A szarvas kiadta párját és a falka nagy hallalít fuvatott. Aznap este fogadás volt az udvarnál és *Andrássy* maga beszélt el érdekes részleteket az újságíróknak a vadászatról. Mikor elmondtam neki, hogy a végén magam is jelen voltam, nevetve mondta „Igy hát személyes tapasztalásból írhatja meg, hogy a gödöllői udvar az egyszer tul tett a vesaillesin, mert a régi francia királyoknak sohasem volt alkalma Páris valamelyik utcáján vadászni.”

Mikor a lovasszobrot a fentemlített cikkben szerényen ajánlani mertem, mindezek eszembe jutottak, s hogy nem rosszul számítottam, mikor a közkívánatra való hivatkozással pengeltem ezt a hirt — mutatta a következés. A főváros lakossága csakugyan lovon ülve szokta meg az ő délczag miniszterét, szinte nem is tudta magának másképen elképzelni, s másnap és harmadnap már az összes lapok egymásután lovasszobrot követeltek. Így írták ki aztán a pályázati feltételeket is, bárha fogós

most n
hittanta
deletét
felsőbb

va
thyány
nyilatko
czikkel
nemzet
ságban
összeál
és köz
Gyula
mondja
nemzet
közsegy
képviselő
sonló
Tivada
nemzet
kérdés
nemzet

va
tertaná
értelmé
részeré
féláru
tanács
közsegy
ból kif
legujak
megye
végreh

A
mány
avató
az em
indul
ből áll
Pál, Is
Zoltán,

A
vármeg
zetésév

Építőip

kérdés
örökít
vagy
ábrázó
a mes
férfi
helyett
mábar
nép k
és fell
gondó

A
borral
iránt.
és har
volna
évszáz

E
lett ve
M
pest t
vetkez
teri sz

ő ebb
század
előrel
francz
got el
szeret

A
szágra
millió
tőle v
szág
tenger
ország
s az
volna

most nincs sem görög-katolikus, sem görög-keleti hittantanára. A lelkészek ugyanis a miniszter rendeletét nem veszik figyelembe és csak egyházi felsőbbségük rendelkezésének engedelmeskednek.

Vajda Sándor vádol. Megírtuk, hogy gróf Batthyány Tivadar a N. W. Tagblattban a minap nyilatkozatot közölt a nemzetiségi kérdéssel. A cikkelyre most Vajda Sándor, az ismert román nemzetiségi képviselő válaszol ugyanabban az újságban. Egy sereg valótlán és tendenciózusan összeállított adatot sorol elő a magyar kormány és közigazgatás ellen. Elsőben gróf Andrássy Gyula választói reformját támadja. Azután azt mondja, hogy a magyar közigazgatás üldözi a nemzetiségeket, iskolákat magyarosítja, azokat a községeket pedig, melyeknek választói nemzetiségi képviselőkre szavaznak, elszegényíti. Ehhez hasonló valótlanságok után arra inti gróf Batthyány Tivadart, hogy ne osztrák újságban támadja a nemzetiségeket, hanem tanulmányozza itt előbb a kérdést és a romániai viszonyok helyett a magyar nemzetiségi helyzetet ismerje meg.

Városi tisztviselők féláru vasuti jegye. A minisztertanács ez évi márczius 4-én hozott határozata értelmében az állami és közigazgatási tisztviselők részére a m. kir. államvasutakon rendszeresített féláru menetjegy-kedvezményben úgy rendezett tanácsú városok közigazgatási tisztviselői, mint a községi és körjegyzők részesítendők. E határozatból kifolyóan gróf Andrássy Gyula belügyminiszter legújabban körrendeletet intézett valamennyi vármegye alispánjához s abban részletezi a rendelet végrehajtásának módjait.

A tiszadobi Andrássy-szobor. Az országos alkotmánypárt a tiszadobi Andrássy-émlék holnapki főünnepén küldöttséggel képviselteti magát és az emlékre koszorút tesz. A küldöttség ma este indul el s a következő országgyűlési képviselők közül áll: *Buday Barna, Czobor László, Dániel Pál, Issekutz Győző, Siegeszku József, Szilasy Zoltán, Szivák Imre és Weisz Julián.*

A szoborleplezési ünnepségre Borsodvármegye képviselőjében *Kubik Béla* főispán vezetésével nagyobb küldöttség utazik Tiszadobra.

Építőiparosok politikai szervezkedése. A Magyar Építőiparosok Országos Szövetsége 1909. szeptem-

kérdés volt, hogy életének melyik jelenetében örökösték őt meg lovon? Huszárezredesnek vagy tábornoknak épp oly kevéssé lehetett őt ábrázolni, mint urlovasnak. Segített a dolgon a mester kiűnő ötlete: Andrássy mint államférfi is ült egykor lovon, mikor mint nádorhelyettes a koronázásról visszatérő király nyomában lovagol és arany emlékérmeket szór a nép közzé. Emlékezetes, kifejezésteljes jelenet és felhasználása művészi kiegészítés az alap-gondolatnak.

A nemzet azonban nemcsak ezzel a szoborral akarta háláját kifejezni Andrássy Gyula iránt. A Kerepesi-temetőben óhajtották eltemetni és hamvai fölé olyan mauzoleumot emeltetett volna a törvényhozás, amely az ő nagyságát évszázadokra hirdesse.

Ez a monumentálisnak tervezett mauzoleum lett volna jelképe az ő nagyságának.

Méltó ahhoz az államférfihez, akihez képest törpe epigonok mindazok, akik utána következtek a habsburgi monarchia külügyminiszteri székében.

Az a nyolc esztendő, amelynek folyamán ő ebben a székben ült, 1871-től 1879-ig, évszázadok politikájának jelölte ki az utját. Az ő előrelátása akadályozta meg, hogy a német-francia háborúba avatkozzunk és Németországot ellenségünké tegyük, holott Beust akkor szeretett volna boszút állani Königsraetzért.

Andrássy a Balkánra mutatott és Oroszországra, amely ott a panszlavizmus jelszavával millió és millió hivatottakat szerzett magának, kik tőle várták felszabadulásukat. Hogy Törökország romjain a Fekete-tengertől a görög szigettengerig és az Adriáig egy új Déli Oroszország alakuljon, csak idő kérdése volt, s az az idő abban a pillanatban érkezett volna el, amelyben Ausztria és Magyaror-

ber 12-én és 13-án Kolozsvárott tartja harmadik országos vándorgyűlését. A szövetség ebből az alkalomból a következő felhívást adta ki:

— Harminczhét esztendő óta küzdünk az érvényesülésért anélkül, hogy törekvéseinket megvalósítani sikerült volna. Pedig a magyar közélet viszonyai napról napra jobban és sürgetőbben követelik, hogy az iparosok a törvényhozás terén is megfelelően tudják érvényre emelni jogos követeléseiket, sérelmeik orvoslását. Elérkezettnek látjuk azért az időt arra, hogy a magyar iparosság politikailag is szervezkedjék és keresztül vigye azt a régi kívánságát, hogy az országgyűlési képviselőházában a maga bizalmi emberei legyenek ügyeinek hivatott szószólói. Ezt a fontos dolgot: az iparosság parlamenti érdekképviseletének biztosítására hivatott szervezkedést megoldani, elhalasztathatlan kötelességünk. Ugyanezért szeptember 12-ére, vasárnap délután négy órára Kolozsvárra, az odaváló iparosegylet emeleti termében (Mátyás király-tér 23. szám) gyűlésre hívjuk össze valamennyi iparostársunkat, hogy az iparosság politikai szervezkedésében olyan elhatározásokra juthassunk, melyek alkalmasak lesznek győzelemre vezetni törekvéseiket. Felkérjük mindazon iparostársunkat, aki ezen általános köz- és iparvédő kérdésben a cselekvés teréről elmaradni nem akar, hogy ezen a gyűlésen okvetlenül vegyen részt. Ha mindnyájan egyesek leszünk, erősek is leszünk. Pedig a győzelem mindig az erőseké!

A horvátok. Zágrábból jelentik: Ma délelőtt a horvát jogpárt klubja, délután pedig a horvát-szerb koalíció végrehajtó-bizottsága tartott ülést. Mindkét ülésről csak holnap tesznek közzé kommuniké. Eddig megerősítetlen híresztelések szerint a horvát jogpártnak a koalícióból való kilépéséről van szó.

Az északi sark.

Budapest, szeptember 4.

Cook dr., a Sark fölfedezője, ma délelőtt érkezett meg Kopenhágába a „Hans Egede” gőzösön. A fogadtatása fényes volt. A várost föllobogózták a tiszteletére, a kikötőben pedig a trónörökös fogadta. Ami az expedíció tudományos eredményét illeti, Cook kijelentette, hogy a Sarkon nincs szárazföld és ezzel régi kérdést oldott meg. Percze, sokan kételkednek abban, hogy Cook egyáltalában látta az északi sarkot, ezeknek az embereknek az utazó külön iratban fog válaszolni.

szág Németországgal meghasonlik. Andrássy is meg volt győződve a török uralom tarthatatlanságáról s a délszláv népek felszabadulásának szükségességéről, de valódi szabadságot akart nekik juttatni és nem csári zsarnokságot. Ezért állította talpra Szerbiát, protegálta Görögországot és Romániát, segített megalkotni Bulgáriát, Kelet-Ruméliát — szóval önálló független nemzeti államokat akart látni határaink körül és nem orosz satrapaságokat.

A szanctefanói békében, a tönkrevert Törökország ilyen satrapaságok létesítésébe volt kénytelen beleegyezni. És, ha akkor Andrássy nincs, ez meg is történik. Am akkor már Németország, sőt Angolország is velünk tartott és hárman ki tudták erőszakolni a berlini kongresszust, ahol Oroszország kezéből kicsavarták a gyümölcsöt. Soha államférfi nagyobb diplomáciai sikert nem ért el, mint ez a magyar forradalmár, kinek nevét azelőtt 27 esztendővel, uralkodója parancsára a bitóra szögezték volt.

A berlini kongresszus 1878-ban rendezte Európát déli térképét...

Még egy nagy feladat volt hátra: Oroszország boszúvagyától kellett a jövőben is megvédeni Ferencz József koronáját. Erről gondoskodott a Németországgal kötött véd- és dacszövetség. Ezt 1879 október 7-én irták alá uralkodók nevében Bismarck herceg és gróf Andrássy Gyula. Egy nappal később pedig, október 8-án gróf Andrássy Gyula az egész világ bámulatára otthagya a külügyminiszteriumot. Annyi bizonyos, hogy diadala tetőpontján lépett vissza a hatalomtól, mert amit elért, annál többet valóban még neki is bajos lett volna valaha elérnie.

Politikája ma is alapját képezi a monarchiának.

A kopenhágai megérkezésről a következők a híreink:

A megérkezés.

Kopenhágából táviratozzák, hogy a Hans Egede, fedélzetén Cook doktorral délelőtt fél 10 órakor érkezett meg. A gőzhajó ugyanazon a helyen kötött ki, ahol uralkodók hajói szoktak megállapodni. A kikötő viráglombokkal, amerikai zászlókkal volt díszítve. Minden hajó lobogódszt öltött. Mikor a Hans Egede befutott a kikötőbe, a hadihajókön megdördültek az ágyuk. Kronberg várában is durrogtak az ütegek. Rengeteg tömeg feketéllett a parton és ujjongva, kendőket lengetve üdvözölték az Északi-sark hőstét.

Elsőnek Cook szállott ki s amikor a hajóhidra lépett, a polgármester leánya remek bokrétát nyújtott át neki. Aztán Christian trónörökös üdvözölte a felfedezőt és szerencsét kívánt neki. A hivatalos fogadtatás után a trónörökös a sarkutazóval és az amerikai követel az udvari diszhintón a királyi kastélyba hajtatott. Az egész uton temérdek nép zúgó lelkesedéssel éltette Cook dokort. Alighogy a trónörökös hintaja a kastélyba ért, a király kihallgatáson fogadta a felfedezőt. Az audiencia háromnegyedóra hosszat tartott. Városszerte azt híresztelik, hogy a király az Északi-sark felfedezőjét a Daneborg-rend nagykeresztjével, Dánia legnagyobb érdemrendjével tüntette ki.

A királyi kihallgatás után a trónörökös elkísérte Cookot a König-fogadóba, ahol a sarkutazó megszállott. Tiszteletére a földrajzi társaság délben lakomát rendezett.

Cook egy hétig marad ott s néhány hét alatt elkészül az Északi sarkról szóló tudományos művével. Kopenhága lakossága mámoros az örömtől. Ahol Cook mutatkozik, nincs vége-hossza az óvációknak. Mikor ma délután kocsin végigment a városban, a rendőrség csak nagy ügygyel-bajjal tudta a tömeget visszatartani s életveszélyes volt a tolongás. Cookon már nyoma sem látszik a kiállott szenvedéseknek. Itt mindenki meg van győződve, hogy Cook csakugyan felfedezte az Északi sarkot és már azt tervezik a tudományos társaságok, hogy a jövő évben északsarki expedíciót küldenek ki, amely a Cook által felfedezett uton fog haladni, hogy átkutassa az új földterületet, amelyre elsőnek Cook tette a lábát.

Ha Boszniát és Hercegovinát, amint ő tervezte, egykor visszacsatolják Magyarországhoz, Andrássy nevét a Mátyás királyé mellé kell sorolni. Mert annak az imperiális politikának, amelyet ő csinált a mi javunkra, Mátyás óta nem volt más képviselője a magyar történelemben.

A nemzet erejének hatványozója volt a nagy Andrássy. Mikor megcsinálta a kiegyezést és ezzel magyar nemzeti vezetés alá fogta az ország egész lakosságát, ez a nemzet erejének megkésztetése volt. Mikor külügyminisztersége idejében Ausztriát a magyar érdekek támogatására kényszerítette, ez négyszeres erőt jelentett és mikor a német szövetséget megkötötte, érdekeink mellett nyolczszoros erő mozgósítását biztosította. Ez az erő volt csak elegendő hatalmas arra, hogy a panszlavizmus tengerének ostroma ellen hazánk határait emberileg belátható időnkig biztosítsa.

Mindezekért pedig a nemzet hálájának külső kifejezése, ismétlem, egy páratlanul fontos és monumentális mauzoleum lett volna.

Am a sors másképpen akarta.

Az elhunyt özvegye drága halottját a családi sírboltba kívánta temettetni és ez a kívánat parancs volt mindenki számára. Bármenyire fáj a kormány tagjainak, a törvényhozásnak, minden magyar embernek, hogy nagy halottjának nyugvóhelyéből nem alkothattunk egy a kegyelet kiapadhatatlan forrásul szolgáló pantheont, bele kellett nyugodnunk a változhatatlanba és némán kellett meghajolnunk az özvegy szent joga előtt.

Csak egy ember hitte, hogy nem kell némán meghajolnia: Andrássy Manó gróf, az elhunytak testvérbátyja panasolta föl a nyilvánosság előtt, hogy ez így történt, de a dolgon már ő sem változtathatott.

Az expedícióról.

New-Yorkból jelentik: Franke Rudolf, Cook doktor német stewardja elhiszi Cook világra szóló sikerét. Franke volt az utolsó európai ember, akivel Cook a sark felfedezése előtt még beszélt és akit hátrahagyott. Szerinte Cook a legteljesebben fel volt szerelve a szükséges tudományos műszerekkel.

Bradway így nyilatkozott Cook világraszóló utjáról: Soha még expedíció nem volt olyan tökéletesen felszerelve, mint a Cooké s egészen új készülékeket s eszközöket vitt magával, mint előtte soha más sarkutazó. Volt vele néhány alumínium kályha, amely mindössze három fontot nyom, három évre elegendő gázolinszén és nagymennyiségű eledel, mindenféle könnyű és könnyen szállítható edény, szerszám, alkohol, a benszülötték számára ajándékkul 25 puská, temérdek kétszeresült, dohány és 10.000 csomag gyufa, ami a legkedvesebb ajándék az eskimóknak. Bradway elbeszéli, hogy az eskimók szeretettel fogadták Cookot, mert tud nyelvükön beszélni.

Bradway nem tartja véletlen szerencsének Cook sikerét, mert az expedíció terve a legaprólékosabb részletekig gondosan ki volt dolgozva és elő volt készítve. Arról még hozzávetőleges számítást sem tud adni, hogy mennyibe került az expedíció.

Egy hírlapíró elébe utazott dr. Cooknak s a Hans Egede fedélzetén beszélt vele. Cook annak bizonyosságául, hogy felfedezte az Északi-sarkot, arra utalt, hogy napról-napra a lehető legpontosabban tett megfigyeléseket csillagászati készülékeivel. Véleménye szerint nem a sark felfedezése a fontos, hanem az a körülmény, hogy 30 angol négyzetmérföld új földet talált.

A Daily Express közli, hogy Cook doktor a kételkedők kritikájára, akik nem hiszik, hogy felfedezte az Északi sarkot, röpiratban fog válaszolni. Egy hírlapírónak a Hans Egede fedélzetén Cook a következőket mondta:

— A kételkedők menjenek az Északi sarkra. A lobogó alatt, amelyet kitűztem, találni fognak elásva egy részcsövet, amelyen elhelyeztem expedícióm utjának rövid leírását.

Elbeszélte aztán Cook, hogy minden éjszaka hóból kunyhót vájt magának és 85 fok Fahrenheit hőmérsékletet állapított meg.

Cook az utjáról.

A Hans Egede gőzös, amelynek fedélzetén Cook dr. Kopenhágába érkezett, amikor a hajó Dánia legészakibb csúcsa mellett elhaladt, több dán újság munkatársa felszállt a hajóra, hogy Cook dr.-t meginterjúvolják. Cook dr. mindjárt az első újságírónak, akivel beszélgetett, nyíltan megmondta, hogy megállapodása van a Newyork Herald című lappal és ezért más lapok munkatársai előtt csak tartózkodóan nyilatkozhatik. Annak igazolásául, hogy elérte az északi sarkot, bemutatta naplóját, amelybe be vannak jegyezve nap-nap után tett asztronómiai megfigyelései. Cook dr. szerint egyébként nem az a legfontosabb, hogy elérte az északi sarkot, hanem az, hogy harmincezer négyzetmérföldnyi új területet fedezett föl. Meg van róla győződve, hogy megfigyelései minden tudományos bíróság előtt helyt állhatnak. Azután elmondta hogy az északi sarkon nincs szárazföld. A jégkéreg szilárd és alatta tenger van, amelynek mélységét azonban nem tudta megmérni. A hőmérséklet az északi sarkon 38 fok C. volt a fagypontra alatti. Utközben számos vadban bővelkedő szigetet talált, amely körülménynek nagy fontosságát tulajdonított.

Arra a kérdésre, hogy az északi sark fölfedezésénél új eszközöket használt-e, Cook dr. így felelt:

— Egyáltalán nem. Ellenkezőleg, csak a régi eszközöket: kutyát, szánt és benszülötteteket.

Cook dr. különösen az eskimók közreműködésének tulajdonítja sikerét. Más újságírók előtt Cook dr. kijelentette, hogy a múlt évi április 21-én reggel hét órakor érte el az északi sarkot, de csak déliben tizenkét órakor tudta megállapítani, hogy eljutott az északi sarkra. Sikerét azoknak a természetes segítő eszközöknek tulajdonítja, amelyeket alkalmazott. Odautazására három hónapra, a visszatérésre kilenc hónapra volt szüksége. Cook dr. rendkívül hálásan emlékezett meg Amunzen dán kutatóról és a grönlandi hatóságok utbaigazításáról és támogatásáról. Peary expedíciójának nem vette hasznát.

A Berliner Tageblatt kopenhágai tudósítójának

alkalma volt Cookkal beszélnie. A sarkutazó a következőket mondta:

— Eredetileg nem az volt a tervem, hogy felkutassam az Északi-sarkot. Bradleyvel együtt Grönland északi részét akartuk megvizsgálni, de Etahban olyan kedvező körülményeket és utat találtunk, hogy elhatároztuk a sarki utat. Etahból egyenesen északra haladtunk, a mindenütt befagyott sarki tengeren. A távolságot a Heiberg-szigetektől az Északi sarkig, amely 2500 kilométer, éppen egy hónap alatt tettük meg. A 85 és 88-ik szélességi fokok között néhány szigetet láttam, de nem volt időm azokat átkutatni. A 85. szélességi foktól északra megszűnt minden élet. Sok kutyát leöltünk, hogy a többi kutyát, magamat és az eskimókat élelmezhessek. Az Északi sarkon pontos fokméréseket eszközöltünk, de szárazföldet nem találtunk. Csak egy botanikus gyűjteményt hoztam magammal. Az ut visszafelé sokkal fáradtságosabb volt, semmint az Északi sarkra. Ugyanazon az uton akartunk visszajönni, de az áramlatok nyugat felé sodortak s olyan szenvedéseken mentünk át, hogy sokszor a pusztulás fenyegetett. Magam és embereim nem egyszer közel voltunk az éhenhaláshoz, amikor végre olyan helyre jutottunk, ahol medvéket találtunk. Ez év április 15-én értük el Anotokot, ahol az eskimók örömmel üdvözöltek bennünket.

KÜLFÖLD.

A görög király lemondása. A római félhivatalos Tribuna közli, hogy György görög király nemrég egy diplomata előtt úgy nyilatkozott, hogy el van határozva arra, hogy lemond. A Tribuna szerint György királynak ez elhatározását a lehető legnagyobb szerencsétlenségnek tartják Görögországra nézve, amelynek tekintélye nagyrésztben királyának rokonsági összeköttetésein alapul.

Constantin trónörökös ma megjelent a téraparancsnokság épületében, hogy elbucuzzék a tisztektől. A bucsu rendkívül szíves és megható volt. A Neue Freie Presse tudósítója hiteles értesülés alapján megczáfolja azt a hírt, hogy a görög királyi család részére Kopenhágában néhány palotát fognak vásárolni. György királynak egy idő óta Kopenhágában egy kis palotája van, de más házat nem akar vásárolni.

A politikai helyzet Szerbiában. Belgrádi jelentés szerint a Novakovic-kabinetnek ujonnan való ki-nevezésével, úgy látszik, még nem mult el egészen a krízis. A kibontakozás akadályát most Pasics személye, aki nem akar megválni állásától, noha tegnap a minisztertanácsban kijelentette, hogy a békés kibontakozásnak személyével nem akar utójában állani. A haladók, nemzeti-pártiak és újradikálisok, tehát a szkupstina és a kormány többsége követeli Pasics eltávolítását. György hercege ügyében hír szerint a legközelebbi napokban jelentős lépés történik, mely szintén elő fogja segíteni a helyzet tisztázását. Milovanovic külügyminiszter ugyanis, amint Hartung, Oroszország szerbiai követe hivatalát elfoglalja, kérelmet akar intézni hozzá, hogy az orosz kormánynál meghívást eszközöljön ki György hercege számára az orosz udvarhoz. Azt remélik Belgrádban, hogyha György herceget az orosz hadseregben sikerül elhelyezni és így egy-két esztendőre eltávolítja Szerbiából, ezalatt az idő alatt sikerülni fog Ausztria-Magyarországgal a békés viszonyt ismét helyreállítani és ezzel György hercegrenek itthoni helyzetét is tisztáznai.

Orosz-japán háború eshetőségei. A Russische Correspondenz közli, hogy a pétervári kormány az Amur-vidék kormányzóságát Chabarowskból Sitába helyezi át, mert számol azzal a lehetőséggel, hogy háborús bonyadalom támadhat Khinával és Japánnal s ebben az esetben Chabarowsk, amely nagyon közel fekszik a határhoz, nem elég védett.

Cseh képviselők tanácskozása. Ma délelőtt Csehország cseh képviselői klub tagjainak szövetsége és valamennyi cseh párt képviselői tanácskozást tartottak. A tanácskozás tárgyát Bienerth miniszterelnök meghívása képezte, amely a cseh tartománygyűlés ügyeinek megbeszélésére irányult. Hosszabb vita után a pártok képviselői kijelentették, hogy a klubok meghívott tagjai a meghívásnak eleget fognak tenni. Csakis a nemzeti szociálista pártklub képviselői és a közjogi haladó-

párt képviselői jelentették ki, hogy a miniszterelnök meghívásának nem fognak eleget tenni. Végül taktikai kérdésekben hoztak határozatot.

A zsidók Oroszországban. A kultuszminiszter értesítette a moszkvai egyetem tanácsát, hogy az újabban fölvetett hatvan zsidó egyetemi hallgatót ismét ki kell rekeszteni az egyetemről, minthogy a zsidó egyetemi hallgatók száma a megállapított százalékot meghaladta. Az egyetemi tanács elhatározta, hogy tekintettel a zsidó egyetemi hallgatók nyomorára, kérni fogja a kultuszminisztert, hogy a már fölvetett diákok az egyetemen maradhassanak.

A török események. Az új-török bizottság tegnapelőtt viharos ülést tartott, amelyen kimondták, hogy Szaid basának, a szenátus elnökének nagyvezérsége alatt tiszta új-török kormányt kell alakítani. Dalaad bég miniszter kijelentette, hogy a minisztériumban változás nem fog történni mindaddig, amíg a nagyvezér a szultánnal Brüsszából visszatér. Nagyon valószínű, hogy Hilmi basa visza fog lépni és tiszta új-török kabinetet fognak alakítani.

A hadügyminiszter rendeletére Magyarországon nagymennyiségű lovat fognak vásárolni az 5. hadtest számára. A megbízás 40.000 török fontra, vagyis félmillió koronára szól.

Török-német szövetség. Diplomáciai körökben azt beszélik, hogy Mahmud-Sefket basa főparancsnok berlini tartózkodásának tulajdonképpeni célja a Marsall báró konstantinápolyi német nagykövet által kidolgozott német-török katonai konvenció megkötése.

Az orvosok kongresszusa.

Budapest, szeptember 4.

„Merci, adieu, au révoir“. A dán kormány képviselője ezzel a három szóval bucsuzott ma a XVI. nemzetközi orvoskongresszust vendégül látó fővárosunktól és a kongresszus agilis előkészítő és rendező bizottságától. Mikor ez a három bucsuszó elhangzott és a berekesztő ülésre még egyszer, utoljára egybegyűlt díszes internacionális közönség átérezte a bucsuzás fájdalmas és szép emlékeket ébresztő pillanatának elérézését, a Vigadó hatalmas termén valami szavak nélküli, mégis sokat mondó zsongás futott végig és valami mélységes megilletődés vett erőt a lelkeken. Az elmúlt napok minden szépsége, minden vonzó emléke mint egy gyönyörűség álom vonult el előttünk, azután száguldó vonatkerékek dübörgését hallottuk, melyek a világ minden részébe viszik el tőlünk mindazokat, kik e szép és nagyjelentőségű összejövetel tényezői voltak. Merci, adieu, au révoir. Nekünk oly kevés részünk van egy kis érdekességben és elismerésben a külföld részéről, hogy igazán fájlalhatjuk, hogy minden elmúlt. — A szép és lélekemelő záróünnepségről, mely ma délelőtt folyt le a fővárosi Vigadóban, következő részletes tudósításaink számolnak be:

A záró-ülés.

A fővárosi Vigadó dísztermében ma délelőtt volt a XVI. nemzetközi orvoskongresszus záróülése. A teremben ugyanaz a nemzetközi társaság gyűlt össze, amely a megnyitó ülésen is megtöltötte a hatalmas termet. Az emelvényen a magyar kormány képviselőiben gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter és Molnár Viktor jelentek meg; a fővárost dr. Bárczy István polgármester képviselte. A kongresszus vezetősége részéről Müller Kálmán főrendiházi tag, a kongresszus elnöke és dr. Grósz Emil főtitkár voltak jelen. Körülöttük a külföldi kormányok küldöttei foglaltak helyet.

Müller Kálmán elnök a záróülés megnyitása után bemutatta azokat a táviratokat, amelyekben királyunk és Mánuel portugál király válaszoltak a hozzájuk intézett üdvözlő sürgönyökre. Ezután Grósz Emil főtitkár bejelentette, hogy Andrassy Gyula gróf belügyminiszter 1000 koronás személetesi pályadíjat ezúttal nem adták ki, s így odaítélés a legközelebbi kongresszus feladata lesz. Közölte ezután a főtitkár, hogy a párisi díjat Bordet tanárnak, a moszkvai díjat Hartwig tanárnak ítelték oda, a fülészeti díjat pedig megosztották Grey (Boszton) és Neumann (Bécs) között. Együttal tudatta, hogy Politzer (Bécs) új 5000 koronás fülészeti díjat tűzött ki, Liwingston (New-York) pedig 2500 koronát adott a legjobb katonai egészségügyi munka jutalmazására. Az

ülés további folyamán a főtitkár bemutatta a szakosztályok határozati javaslatát. Összesen 15 ilyen javaslat volt, a legtöbb a XX. (Katonai egészségügyi) és a XXI. (Tropikus betegségek) szakosztályból került ki.

Tudatta ezután a főtitkár, hogy a nemzetközi bizottság elfogadta Pavy F. W., az angol kormány küldöttének meghívását és a legközelebbi kongresszus helyül Londont jelölte meg. Együttal bejelentette, hogy a kongresszusokat ezúttal négy évenként fogják megtartani. A londoni kongresszus tehát e határozat értelmében 1913-ban lesz. Ebből az alkalomból a kongresszus táviratilag üdvözölte Edward angol királyt és az angol külügyi államtitkárt.

Az állandó nemzetközi bizottság megalakulása következett ezután. A bizottságot úgy alakították meg, hogy tagjai lesznek: a budapesti kongresszus elnöke és főtitkára, a legközelebbi kongresszus elnöke, négy alelnöke, főtitkára, egy-egy kormányképviselő, a nemzeti bizottságoknak egy-egy küldötte és az orvosi szaksajtónak egy képviselője.

Az elnök beszéde.

Ezután Müller Kálmán, a kongresszus elnöke a következő beszéddel rekesztette be a kongresszus tanácskozásait:

Uraim! Ülésünk napirendje kimerült, tanácskozásaink véget értek. És én ebben a pillanatban érzem, hogy egyik nap követi ugyan a másikat, de egyik nem hasonlatos a másikra. Néhány nappal ezelőtt őszinte öröm fogott el arra a gondolatra, hogy köszönhetem a XVI. nemzetközi orvoskongresszust és bevezethetem munkásságát. Amde, mint Önök tudják, hirtelen közbejött betegség meggátolt ebben. Nagy szomorúságomra távol kellett maradnom e szép gyülekezet ünnepies megnyitójától és most csak az a feladat jutott nekem osztályrészül, hogy, mikor az Önök munkája befejeződött, a kongresszust bezárjam. És ez okozza, hogy a lehangoltság és fájdalom érzése vesz rajtam erőt. Lehangoltság az, mert a kongresszus napjai, amelyek a mi országunknak oly szépeknek tűntek fel, tovaszálltak, a fájdalomé, mert elérkezett a bucsu pillanata.

Kárpótlásul be kell érniünk azzal a tudattal, hogy megtettük a magunkét. Három évvel ezelőtt egész komolysággal fogtunk hozzá feladatunk megoldásához és természetesen javamunkánkat vittük sorompóba, hogy a lehető legjobbat érheszük el. És ezen a ponton őszinte és hálás szívvel kell elismernem, hogy az első pillanattól fogva mind a mai napig valamennyi nemzet és valamennyi ország tisztelt kartársai a legmesszebb menő módon támogattak bennünket. Első és kedves kötelességemnek tartom, hogy ezért a meglehetősen érdeklődésért és szeretetreméltó támogatásért köszönetünket fejezzem ki.

Köszönettel tartozunk magas kormányunknak és székesfővárosunk tisztelt törvényhatóságának azért a valóban tetterős támogatásért, amelylyel a kongresszus sikerét úgy kifelé, mint befelé lehetővé tették. Nagy köszönet illeti meg a bel- és külföldi sajtót és pedig a napi sajtót ép úgy, mint a szaksajtót, azért a meleg érdeklődésért és hathatós támogatásért, amelylyel munkásságunkat kísérték.

Mint minden hasonló alkalommal, ezúttal sem maradtak el a személyes és komolyabb természetű kellemetlenségek. Ezeket is kellett tenni magunkat.

Arról, hogy mit végeztünk, jobban mondva, hogy a kongresszus miként sikerült, Önök vannak hivatva bírálókat mondani. Egyet azonban nem hallgathatok el, azt, hogy kizárólag az Önök nagybecsű közreműködésének köszönhetjük, hogy a kongresszus szigorúan a mai tudomány magas színvonalán állott.

Uraim! Benyomásokkal szemben az ember tehetetlen. Eszemben sincs, hogy egyes benyomásokat, amelyeket önök nyertek és amelyek elvégre mindenütt ismétlődnek, szépitene akarnék. Csupán együttlétnünk végső eredményét akarom levonni és ebben a tekintetben bizony meg vagyok győződve arról, hogy benyomásuk szerint kétségkívül fiatal, de egyúttal olyan kulturát találtak nálunk, amely át van hatva attól a becsületos törekvéstől, hogy a mulasztottakat mihamarabb behozza és lehetőleg lépést tartson a régebbi kultúra államaival és nemzeteivel.

Azt hiszem nem tévedek végső következtetésben, hogy egy népnél és egy országnál ezzel a kettős beismeréssel és azzal a törekvéssel, hogy a régebbi kultúrnépek asztalánál magának helyet hódítson, joga van hozzá, amit ez alkalommal nem ok nélkül hangsúlyozok, követelni azt, hogy igazságosan ítéljenek róla.

Ez az, amit Önöktől, kik egy héten át szabadon bepillanthattak nyitott szívünkbe, kérek. Kérem Önöket, tartsák meg, házi tűzhelyeikhez visszatérve, az itt lefolyt kongresszust jó emlékezetükben.

Uraim! A viszontlátásra Londonban.

A XVI. nemzetközi orvoskongresszust ezennel berekesztetnek nyilvánítom.

A lelkes éljenzéssel fogadott beszéd után az egyes államok kormányküldöttei szólaltak fel, megköszönvén a szíves vendéglátást és elismerő szavakkal méltányolva azt a nagy tudományos munkát, amelyet a kongresszus végzett.

Különös megleghangu beszédet mondott Uthoff tanár titkos egészségügyi tanácsos, a német birodalmi kormány küldötte.

Elmultak — úgymond — a szép napok a gyönyörű Budapesten. Hálásan köszöni a magyar kormányt és a lovagias magyar nemzetnek azt a szíves és meleg fogadtatást, amelyben őket részesítették. Elragadtatással szölt azokról a tündéri ünnepségekről, amelyekben a kongresszus tagjainak része volt. Majd a hála és köszönet hangján emlékezett meg a kongresszus elnökéről és főtitkáráról, nemkülönben a kongresszus tudományos munkásságáról. Tapasztalták, hogy mit jelent Magyarország orvosi tekintetben. Végül hangsúlyozta, hogy az egyes nemzetek között a tudomány tekintetében nem szabad választásoknak fennállaniuk, mert csak így lehet békés és állandó tevékenységet folytatni az emberiség javára. A német kormány őszinte és hálás köszönetét tolmácsolja.

Politzer Adám (Bécs) kijelentette, hogy a kongresszus eredménye minden várakozást felülmut. Kiki új tudással tér haza házi tűzhelyéhez, hogy munkáját új erővel és lelkesedéssel folytassa. Az osztrák nemzeti bizottság nevében hálás köszönetét nyilvánítja a kongresszus vezetőjének.

Osawa (Japán) a következő beszédet mondotta:

A kongresszus japán résztvevőinek nevében én is bátorodom néhány szót Önökhöz intézni. Első sorban nagyon le vagyunk Önöknek kötelezve azért a barátságos fogadtatásért, amelyben bennünket részesítettek. Az üléseken oly sok érdekes és tanulságos dolgot hallottunk, fővárosukban és környékén oly sok szépet és bámulatra méltót láttunk és a vendéglátók részéről oly sok előzékenységet és barátságban volt részünk, hogy minden időre a legjobb benyomásokkal fogunk visszagondolni ezekre a szép időkre. Nem tudjuk eléggé méltányolni, hogy mennyi fáradságukba került Önöknek, a kongresszust így kitűnő rendezésben megszervezni. Szívünk mélyéből mondunk Önöknek mindezekért hálás köszönetet.

Landouzy (Franciaország) méltatva a kongresszus fényes sikerét, utalt különösen a szociális hígiéna terén elért nagyszerű eredményére és dicsőítő szavakban mondott köszönetet a vendégek páratlan fogadtatásáért.

Dr. F. W. Pavy az angol kormány nevében köszönte meg a meleg vendéglátást és elragadtatással szölt fővárosunkról, amelynek szépségeivel alig tudott betelni.

Üdvözölő beszédekét mondottak még: W. S. Thayer (Amerika), Genaro Sisto (Argentína), De Soura (Brazília), Ivanoff (Bulgária), Salomonsen (Dánia), Antonio Simonena Zabalegui (Spanyolország), Maragliano (Olaszország), Quevedo y Zubieta (Mexiko), Debayle (Nicaragua), Uchermann (Norvégia), Wenckebach (Hollandia), Daniel de Natho (Portugália), Rapschewszki (Oroszország), Hammar (Svédország), Bourget (Svájc), Zoeros Pacha (Törökország), Maggiolo (Uruguay) és végül Blondel a nemzetközi szaksajtó nevében.

A főváros bucsuja.

Ezután dr. Bärzly István polgármester mondotta a következő francia nyelvű beszédet:

Méltóságos Elnök Ur! Mélyen tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Budapest főváros nevében szólalok fel és kifejezést adok afelett érzett mély örömömnél és megelégedésemnek, hogy a XVI. nemzetközi orvoskongresszus oly kiváló sikerrel zárult. Legyenek meggyőződve, hogy a magyar főváros minden lakosa büszke arra, hogy az orvostudományt az egész világról egybesereglett legkiválóbb képviselői a mi falaink között munkálkodtak és hogy mi közöttünk folytak le azok a nagyfontosságú viták és tanácskozások, amelyek az emberek millióinak és százmillióinak javát és boldogulását fogják elősegíteni. A modern szociális rend, a városok fejlődése és különösen a világvárosok élete nehéz viszonyokat teremtettek, amelyek kemény megpróbáltatásoknak teszik ki a modern ember testét és lelkét egyaránt és ezért az orvostudomány jelesének kettőzött erőfeszítéssel kell dolgozni, hogy a XX. századbeli élet káros hatásaival szemben is meg tudják adni az embernek a testi boldogságot. Az orvostudományt annyi kitűnősége adott itt találkozt, hogy erős a hitem abban, hogy munkájuk eredményes lesz és hogy az emberi boldogság és jólét nagy problémáinak megoldásához ismét közelebb jutottunk. Boldog vagyok, hogy konstatálhatom a kongresszus nagy külső és tudományos sikerét és most még csupán

az a vágyam, hogy kellemes emlékeket vigyenek el körükből és hogy barátságos méltánylásban részesítsék azt a törekvésünket, hogy Önök, a tudomány előkelőségei, komoly munkájukban is jól érezzük magukat.

Fogadják mély köszönetünket azért, amit falaink között alkottak és tartsanak meg mindig jó emlékezetükben. A magyar főváros közönsége nevében bucsuzom Önöktől, Hölgyeim és Uraim!

A beszédet lelkes éljenzés és taps kísérte.

A miniszter beszéde.

Majd gróf Apponyi Albert emelkedett szólásra és a magyar kormány nevében gyönyörű beszédben bucsuztatta el a kongresszus tagjait.

Apponyi Albert gróf, vállas- és közoktatásiügyi miniszter a távozás pillanatában kötelezve érzi magát, hogy igénybe vegye a magyar királyi kormány részére azt a megtisztelő feladatot, hogy néhány szót mondjon a záróülésen. Megvallja, nem jött kész beszéddel, hanem az itt hallottakból akarta azt az impresszót meríteni, amelynek hangot ad és e tekintetben hálával tartozik a dán kormány képviselőjének, aki világosan, szabatosan három szóba foglalta össze mondandóit: merci, adieu, au revoir. O is e három szót választja témájául. Köszönetet mond a kongresszus tagjainak, a világ orvostudománya nagynevű képviselőinek, hogy e kongresszus eredményeivel az orvosi tudományt Magyarországon gazdagították és köszönetet mond szívük melegségeért, amelylyel a magyar lelkekben maradandó nyomot hagytak hátra.

Adieut mond, bucsuzik az orvosi tudomány képviselőitől és kívánja, hogy ahhoz a haladáshoz, amelyet az orvosi tudomány a budapesti kongresszus eredményei révén elért, még szakadatlan láncolata fűződjék a sikerekhez.

De mondhatja-e a harmadik szót, hogy révoir? Hiszen őt a budapesti kongresszushoz csak az a véletlen kapocs fűzte, hogy ez idő szerint Magyarország közoktatásiügyi minisztere és neki semmi jogcíme sincs arra, hogy a Londonban tartandó XVII. orvosi kongresszuson megjelenjen. Mégis azt mondja, hogy révoir, mert a maga részéről állandóan figyelemmel fogja kísérni, sőt Magyarország közoktatásiügyi kormánya mindenkor képviselője kötelességének fogja tekinteni, hogy állandóan, lankadatlan éberséggel kísérje az orvosi tudomány vívmányait.

Ebben a szellemben bátran e három szóban foglalja össze mondandóit: merci, adieu et nous nous verrons toujours.

Lelkes, szünni nem akaró taps és éljenzés követte a miniszter beszédét.

Az ülés Müller Kálmán rövid zárószavaival ért véget.

A kongresszus díjai.

A nemzetközi orvoskongresszus mai záróülésén kihirdették a zsüri ítéletét. A báró Lenwall-féle anatómiai, fiziológiai és patológiai díjat dr. Neumann Henrik kiváló bécsi fül-orvos-tanár kapta. A kitüntetett fiatal tudós munkájának címe „Koponyalékelés narkózis nélkül”; egy másik ismert monografiája a füllabirintus genyede és a kisagyvelőn támadt kelésekéről szól. Dr. Neumann bécsi egyetemi magántanár kitüntetését Magyarországon is őszinte megelégedést kelt, mert dr. Neumann magyar születésű. Dr. Neumann 34 éves, miskolci származású és kitűnően beszél magyarul. Fiatalsága mellett a külföldön is kitűnő hírnévre örvend, hosszú ideig asszisztens volt Polltzer tanár fülklinikájában Bécsben, aki szintén magyar származású. Neumann dr. számos tudományos munkát tett közzé és az egész világon vannak tanítványai, akik közül nem egy máris szép eredményeket ért el. Így a Lenwall-díj zsürije Neumann egyik tanítványát, dr. Bárányt, aki szintén magyar ember, munkájáért dicsőrelettel tüntette ki. Neumann tanár előadásait úgy a magyar és osztrák, mint idegen orvosok nagy számban látogatták; különösen amerikai orvosok képezik ki magukat dr. Neumannal specialistákká.

A m. kir. belügyminiszter ezer koronát tűz ki a trachoma etiológiáját tárgyaló legjobb mű jutalmazására, mely önálló munkálkodás alapján készült s mely e téren értékes haladást tartalmaz. A pályamunkák 1912. december 31-éig a m. kir. belügyminiszterhez (Budapest, I., Vár, belügyminisztérium) nyújtandók be. A pályázat nyílt s nyomtatásban megjelent dolgokkal is lehet pályázni, ha annak megjelenési ideje az 1909., 1910. és 1911. évekre esik. A munkák magyar, német, francia vagy angol nyelven adhatók be. A bírálóbizottságot a m. kir. belügyminiszter alakítja meg. Az eredményt a Londonban tartandó XVII. nemzetközi orvoskongresszus alkalmával fogják kihirdetni.

A kongresszus munkája.

A nemzetközi orvoskongresszuson elhangzott összes előadások és viták az előadás nyelvén ösz-

szesen 22 kötetben kerülnek a szaksajtó és az érdeklődő résztvevők számára a nyilvánosságra. Ezekben a kötetekben az ülési jegyzőkönyvek és az elfogadott határozati javaslatok is közöltek. A nagy munkának sajtó alá rendezését Torday Ferencz egyetemi m. tanár, a kongresszusi sajtóiroda vezetője vállalta magára, aki ez év végéig készül el a nagy és szakszerű munkával.

Az orvoskongresszus tagjainak legnagyobb része ma délután elutazott Budapestről. Az idegen vendégeket valóságos elragadta az a fogadás, amelyben itt részük volt a távozásuk előtt újra meg újra kifejezést adtak elismerésüknek.

Markovics kolostorfőnök.

Budapest, szeptember 4.

Mostanában szerb egyházi körökben sokat beszélnek egy kinevezésről, amely nemsokára meg fogja örvendeztetni a görög-keleti szerb egyház híveit. A várományosa az állásnak Markovics Erdélyan Nikola, maga beszéli, hogy nemsokára egy magyarországi kolostorba kinevezik igumánnak, kolostorfőnöknek. Markovics Erdélyan Nikolának a multja egy „kissé zavaros.” Vagy egy évtizeddel ezelőtt pápa volt egy bánati szerb faluban. A javadalmazással azonban nem igen lehetett megelégedve, mert mellékjövédalem után nézett és az anyakönyv körül manipulált. A pancsovai királyi ügyészség vádat emelt Markovics ellen, letartóztatta és a pancsovai törvényszék el is ítélte őt öt évi fegyházra. A tábla bizonyítékok hiányában fölmentő ítéletet hozott és így Markovics egy esztendei letartóztatás után kiszabadult. Az akkori verseczi püspök azonban, Zmejanovics, megindította Markovics ellen az egyházi eljárást, amelynek az lett a következménye, hogy Markovicsot eltávolították az egyházi funkciók teljesítésétől.

Markovics ezután Szerbiába ment, ahol kinevezték Dracsza szerb kolostor kormányzójává. A derék pap azonban olyan ügybuzgón működött, hogy két hét múlva a környékbéli parasztok sürgős felségfolyamodványt intéztek ellene a királyhoz. Mielőtt a vizsgálatot megejtették volna, Markovics Magyarországra szökött, ahol összeköttetésbe került Eremics Pál képviselővel, aki mindenféle kölcsönügyletekkel foglalkozott. Különösen képviselőknak az ügyeit „rendezte.” Markovics az előkelő összeköttetései révén maga is rákapott a politikára és „Male Novine” című krajczáros szerb lap szerkesztője ez. Ezt a díszes állását rágalmozásáért kimondott három havi fegyház jelzi.

A karriér azért szépen ment tovább. Markovics a szerb kormánynál kieszközölte, hogy a függetlenségi párt hivatalos könyvismertetője, a Magyar Tudósító, ötezer dinár szubvenzióban részesüljön. Ilyenformán bekerült a Magyar Tudósító szerkesztőségébe, újságíró és politikus lett. Szerb szakértő, aki Kossuthot a szerb ügyekről informálta. Szerb pártokat védett és támogatott, aszerint, amint ez neki kellems volt, vagy nem. A politizálást azonban félbeszakította egy kis incidens. A „Srbobran” című szerb lap egy kissé megzavarta Markovics ur előéletét és ez elvette a kedvét a kiváló politikusnak a nyilvános szerepléstől. Ez azonban nem akadályozta meg őt abban, hogy Kossuthral az érintkezését továbbra is fölnt ne tartsa. Egykori ellenségével, Zmejanovics püspökkel, megbékélt és a patriarkaválasztáson korteskedett mellette. Hálából Zmejanovics kivitte a Markovics ellen egykor lefolytatott pörnek a revízióját, sőt kivitte azt is, hogy az ítéletet megsemmisítették és elégtételt adtak a politikai élet jellem és gáncs nélkül való lovagjának.

Hát azt nem lehet tagadni, hogy a derék pápa szép karriért csinált. De hogy ezt a karriért a magyar kormány tetézte be egy kinevezéssel, amelynek — amint halljuk — még folytatása is lesz, az már egy kicsit mégis csak sok. A kormánynak az a kötelessége, hogy a nyilvános életet parazitáktól megkímélje és ködös multu iparlovagokból ne csináljon valakiket. Markovics urat pedig nem igen ismerik mindenütt arról az oldalról, hogy az egyéni intaktságával az ideálja lehetne a közéletet vezető férfiaknak. Például a Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság — talán

emlékszik erre a névre mister Markovics — különös talentumát ismerte meg a kolostorfőnökjelöltnék. Évekkel ezelőtt a Male Novine a Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság tulajdona volt. Markovics szerkesztette a lapot. 1904. november harminczadika után a lap gazdát cserélt, — és ekkor különös eset történt meg. 1904. december elsején megjelent a lap, megírta, hogy más lett a gazdája, másutt nyomják stb. stb. — de megjelent a Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság számlájára és költségére. Ez, ugy-e különös eset? Markovicsot akkor a számlalom megmentette a bűnvádi eljárástól, de meg kell végre tudni, hogy ki ez az ember, akivel a kormány egyházi és közfunkciókat akar bizni.

És meg kell győződnie a kormánynak is, hogy ki az, akit ki akar nevezni. El fog kelni egy kis vizsgálat.

Dr. Cooknál.

Ugy van, ahogy gondolni méltóztatnak, csakugyan meginterjűváltam dr. Cook-ot, aki most Kopenhágában hirdeti, hogy fölfedezte az északi sarkot, az egész világ pedig czípliznek a tudósok, hogy igazat mond-e az amerikai. Még dán újságírókollégáim előtt a tudós hajójára szálltam, hogy első legyek, aki hiteles helyről nyeri az információt.

A tudós fogadott.

Én: Uraságod foglalkozik azzal, hogy fölfedezte az északi sarkot?

Ő: Ugy van s büszkén vallom, hogy én vagyok az első, aki eljutott a polusig.

Én (közönyösen): Kunszt... Magának lehet, magának rokona az az utazó irodás Cook.

Ő: Mit kíván tőlem?

Én (szokott közönnyel): Én semmit. Nekem eddig se hiányzott se a déli, se az északi sark. Én nem bánom, ha maga fölfedezte, azt se bánom, ha nem és most becsapja a világot.

Ő (rosszkedvűen): Akkor hát minnek köszönhetem a szerencsét?

Én (rosszkedvűen): A közönséget ki kell szolgálnunk...

Ő: Ja?

(Ezentul a tökéletes undor jegyében folyt a diskurzus).

Én: Hát csakugyan fölfedezte?

Ő: Csakugyan.

Én: Mivel bizonyítja?

Ő: Ugy éliek.

Én: Mi van az északi sarkon?

Ő: Egy hordár áll ott magában.

Én: Tehát szárazföld?

Ő: Nem... Semmi szárazföld... a hordár köp... folyton köp...

Én: Ugy? Mi van ott még?

Ő: Egy sárgarézcso... Az a froczli... Aki nem hiszi, hogy fölfedeztem az északi sarkot, az menjen oda és nézze meg a csövet... vagy durranjon szét.

Én: Van magának még egy pár ilyen sárgaréz vizitkártya?

Ő: Nincs... elosztogattam.

Én: Kár, nekem is bizonyitanom kellene, hogy beszéltem magával.

Ő: Tegyen úgy, mint én.

Én: Ön hogy tesz?

Ő: Azt mondom: úgy éljek és hinniök kell.

Én: Jó, én is úgy teszek. És aki azontul is kételkedik, annak megmondom, hogy keresse fel magát, mert hagytam magában egy sárgarézcsovet stb... (Ezzel elhagytam.)

Ray.

AZ EGYETERTÉS

Szerkesztősége és kiadóhivatala

VI., Eötvös-utca 32. sz. alatt van.

A szerkesztőség telefonja: 788. szám.

A kiadóhivatal telefonja: 706. szám.

Kováts László agyonlötöte magát.

— A muzeumi okmánytolvaj öngyilkossága. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, szeptember 4.

Kováts László, a Nemzeti Muzeum tolvaja nem várta be a földi igazságszolgáltatást, hanem, amikor látta, hogy nem tud megmenekülni üldözöi kezei közül, önkézevel vetett véget elhibázott életének. Mura-Bruckban fogta magára a fegyvert, egy kapualjban, ahova a rendőr elől futott. A halált választotta a börtön helyett, mert a nagy kergetésben, egyedül, riadtan nem tudott gondolni arra, hogy a bűnhődésen tul kezdődhetik új élet, amelyben még boldog is lehet, aki egyszer vétkezett.

Kováts László az elmúlt szerdán értesült az újságokból, hogy leplezték gazságait. Egy darabig kétségbeesve töprengett a vonaton, mert épen hazafelé tartott, majd öngyilkosságot akart elkövetni. A felesége könyörgésére állott el ettől a tervétől. Amikor a vonat berobogott a nyugati pályaudvarra — ezt utólag megállapította a rendőrség — Kovács a lassuló vonat utolsó kocsiából az ellenkező oldalon leugrott és így sikerült kisziklania a perronon várakozó detektívek kezei közül.

Két napig nyomozott utána a rendőrség, végre megtudták, hogy Székesfehérvárra utazott az édesapjához. A megtört öreg ember szerencsétlen fiának azt a tanácsot adta, hogy jelentkezék a budapesti főkapitányságon.

— Inkább öngyilkos leszek, — mondta a bűnös fiu. — Egyelőre még megpróbálom a menekülést. Elbujok valahol és ha elcsendesül a vihar, kimegyek Amerikába.

A rendőrség ahogy értesült a székesfehérvári tartózkodásról, nyomban expressz-távíratot küldött az ottani hatóságnak. Kovács azonban a távirat kézbesítése előtt néhány órával elutazott a városból.

A bűnös utra tért muzeumi tisztviselő öcsöce tegnap délután megjelent a rendőrségen és átadott egy levelet, amelyet Kovács László írt. Ebből az írásból tudták meg a budapesti policzián, hogy az okmánytolvaj Gráczban tartózkodik. A bűnügyi osztály vezetőjének intézkedésére egy detektív nyomban elutazott Gráczbába. Későn érkezett, Kovács már elutazott. Az ottani rendőrség segítségével a magyar titkosrendőr megállapította, hogy Kovács László két napig lakott ott Schmidt Mihály néven a Wiesenwirth-szállodában. Azt is megállapították, hogy itt találkozott egyik nőismerősével.

Az elegáns uriaszonyt beidézték a rendőrségre és kihallgatták.

Elmondta, hogy dr. W. O.-né, magyarországi születésű, budapesti lakos és hogy véletlenül találkozott össze Kovácsal.

— Tegnap reggel az étteremben találkoztunk. Én nem ösmertem meg, ő jött hozzám. Elmondta, hogy nagyon meg van szorulva és tíz koronát kért kölcsön.

— Hová utazott Kovács? — kérdezte a rendőrtisztviselő.

— Bruck an der Muhrba ment. Ezt egészen biztosan tudom, mert megkért, hogy ha pénzküldemény érkezik a címére, akkor nyomban továbbítsam poste restante Theodor Hüberancz néven Bruck an der Muhrba.

Schön detektív dr. W. O.-né vallomása után egy gráci titkosrendőr társaságában még tegnap délután elutazott Bruck an der Muhrba.

Végignézték a szállodákba érkezett idegenek névsorát és a Hotel Ausztria listáján megtalálták a dr. W. O.-né által jelzett nevet. Kovács nem volt odahaza.

A két detektív sétálni kezdett a szálloda előtt. Hirtelen az egyik mellékutcából egy magas, szikár termetű ember fordult ki a szálloda felé vezető utra. A gráci titkosrendőr, aki már előzőleg megkapta a bűnös tisztviselő fotografiáját, odaugrott kollégájának:

— Ez Kovács.

Schön is felismerte nyomban. Körülbelül tiz-tizenöt méter választotta el a két detektivet Kovátsól, amikor az hirtelen futásnak eredt. Észre- vette, megsejtette, hogy a két ur őt figyeli. A de- tektívek utána rohantak.

Tíz percig tartott az izgalmas hajszja. Kovács kétségbeesett iramban menekült tildőzöi elől. Egy darabig bírta a lába, de a távolság mind kisebb lett közte és a detektívek között. Amikor látta, hogy elveszett, hirtelen beugrott a legközelebbi ház kapuja alá, előrántotta a zsebében levő forgópisztolyt s halántékán lötte magát. Két go- lyót röpített az agyába a szerencsétlen ember. Mind a kettő halálos volt. Amikor a detektívek odaértek, Kovács már kidülledt szemekkel, élelte- lenül feküdt a kövezeten.

A detektív tüstént jelentést tett a történetről telefonon a budapesti főkapitányságnak. Innen küldötték meg a szomorú hírt Kovács László öz- vegyének az Üllői-uti lakásba. A szerencsétlen asszonyt, bár boldogtalan volt az ura mellett, irtó- zatosan lesújtotta a végső katasztrófa híre.

A főkapitányságon, bár a bűnös már meg- halt, tovább folyik a vizsgálat és pedig a muzeum hivatalnokainak közbenjöttével. Most a tömérdek lefoglalt okmányt és levelet vizsgálják át. A kuta- tás eddigi eredményéről ezt a hivatalos jelentést adták ki:

A Kovács László által eltulajdonított okmá- nyok legnagyobb részét az általa rendezett könyv- tárból valók, az eddigi megállapítás szerint. Ő rendezte az Almássy- és Haynik-könyvtárt, vi- déken járt a Szerdahelyi, Zerinovitz-féle hagyat- ékban levő relikviák ügyében s közben igen sokat elikkasztott. Be se szolgáltatta a muzeum- nak. Így élt vissza bizalmi állásával. A lakásán talált iratok majd mind így eltulajdonított okmá- nyok. Azonkívül elikkasztott az 1894 évig beszer- zett okmányokból. 1894-ig ugyanis egy növedéki naplót vezettek a beszerzett okmányokról csoma- gonkint és darabonkint. Ő volt megbízva ezeknek rendezésével is.

A levelekből majd még más is kiderülhet. A főkapitányságon mint gyanúsítottakat hallgatták ki azokat a nőket, akikkel Kovács okmányokat érté- kesített. Az ezekre menő kárt majd csak ezután sikerül megállapítani s majd csak a vizsgálat be- fejezése után tudódik ki minden részlete ennek a gyászos végű afférnek.

TÁVIRATOK.

A török dohány-monopólium.

Berlin, szeptember 4. (Saját tudósítónktól.) Egy angol pénzcsoport, amelynek élén sir Lipton Tiva- dar a sokszoros milliomos teanagykereskedő és Dear, a whisky gyáros állanak, kiegyezett a por- tával, hogy a török dohánygyedárúság a mostani szerződés lejártá után az angol csoport kezébe megy át. Ennek fejében az angol csoport egy nagy kölcsönt fog biztosítani a török kincstárnak.

Ferdinánd és Péter királyok találkozása.

Belgrád, szeptember 4. Azzal a bécsi jelenté- sekkel szemben, hogy Ferdinánd király Szófiába való visszautazása alkalmával Belgrádban vagy Szerbia egy más városában Péter királylyal talál- kozni fog, illetékes helyen kijelentik, hogy erről mitsem tudnak.

Közgazdasági táviratok.

Amerikai tőzsdék záratai.

szept. 4. szept. 3. szept. 2.

Chicago.			
Buza	szeptemberre 98 ³ / ₈	98 ³ / ₄	95 ³ / ₈
	decemberre 94 ¹ / ₄	94 ¹ / ₂	94 ¹ / ₂
Tengeri	szeptemberre 66 ¹ / ₂	66 ³ / ₈	66 ¹ / ₈

Chicago, szept. 3. (Zárlat.) Zsir szept.-re 12.27
tegnap (12.27), zsír októberre 12.27 (12.27), sza-
lonna short clear 12.43 (12.43), sertéshus szept.-re 22.90
(22.87).

Newyork, szeptember 4. A tőzse ünnep miatt zárva.

UJDONSÁGOK.

Merci! Adieu! Au revoir!

— Az orvoskongresszus utóhangjai. —

Még most is vízhangzik bennem az a lapidáris rövidségű bucsuszó, amelyet egy el- mesés dán francia nyelven mondott el a nemzet- közli orvoskongresszus mai ünnepélyes bere- kesztésén. Röviden, szívélyesen bucsuzott. A külállamok többi képviselői hosszabban mon- dották el, hogy mily benyomást tett rájuk Bu- dapest. De éppen ez a hosszadalmasság tette gyanússá a felszólalások némelyikét. Vagy váll- veregetést jelentett, vagy nem volt egészen őszinte. De ez a dán a maga rövidségével s egyszerűségével azt a hatást tette, mintha igazán a szívéből buzogna ki az elragadtatás.

Jól esne és igen nagy előnyünkre válna, ha az egész civilizált világból összesereglett tudósok jó véleménynyel távoztak volna tőlünk.

Annyi sok gonosz indulat nyilvánult meg ellenünk, úgy igyekeztek bennünket befeketi- teni, úgy megrágalmazták ezt az országot és fővárost, hogy a tudósok jóvéleménye volna az egyedüli, ami rehabilitálhatna bennünket.

Tudományos tekintetben igen nagy ered- ményeket ért el ez a kongresszus. A magyar- országi higiénikus viszonyok kiválóknak és mintaszerűeknek tünnek föl a külföldi tudósok előtt. Klinikáink, kórházaink, vízvezetékünk, közlekedési intézeteink imponálóak. Minden tudós, aki szkepticizmussal jött ide, kénytelen volt belátni, hogy ez a nagy város lépést tu- dott tartani a haladással és kultúrával.

Erre méltán büszkék lehetünk, noha nem megszégyenülés nélkül veszszük tudomásul, hogy mindennek az ellenkezőjéről volt meg- győződve a tudományos világ és minden na- gyot, szépet, amit itt látott, meglepetésnek tartott.

Még mindig ott tartottunk, hogy itt barbár féltésű tételeztek föl. Azt hitték, hogy itt gatyás parasztok járnak és a fővárosban vállra vetett fokossal tolongnak az utcákon a „ka- nászen” és a „gulyáschen”. Nem tudták ugyan mi az, de ezt valami szörnyűségesen primitív állapotnak képzelték.

Mi okozta, hogy ily vélemény alakuljon ki rólunk, nem tudjuk biztosan, de kétségtelen, hogy talán egy nép sem tűr meg a maga kö- zelében annyi ellenséget, mint a mi népünk. Nem tudom, mi hasznuk van ezeknek abból, ha a külföldnek állandóan rossz véleményük van rólunk. De kétségtelen, hogy ezek a belső ellenségek hozzájárultak e rossz vélemény fen- tartásához.

Most azonban ez a balhiedelem véget ért. A Vigadó nagy termének márványos falai vízhangzóttak a külföldi tudósok elismerő szavaitól.

Legmeghatóbb, mert a felek szerint leg- őszintébbnek látszott, mint már említettem Sa- lomonsen dán tudós elősmerő nyilatkozata, mely ebben a három szóban jutott ékes és harsány kifejezésre: „Merci! Adieu! Au re- voir!”

S ha mindent kifejezett, amit kifejezni akart, akkor a külföld a mai naptól fogva egészen más véleménynyel lesz rólunk, mint eddig.

És ennél többet az orvosi kongresszustól igazán nem várhattunk.

(t)

NAPIREND. Naptár. Vasárnap, szeptember 5. — Róm. kat.: Orangyal. — Prot.: Herkules. — Görög- orosz: aug. 23. Káll p. — Zsidó: El. 19. — A nap két reggel 5 óra 23 perczkor, nyugszik este 6 óra 33 perczkor. — A hold két este 9 óra 30 perczkor, nyug- szik délelőtt 11 óra 53 perczkor.

A miniszterek nem fogadnak.
A telekkönyvvezetők országos egyesületének köz- gyűlése d. e. 11 órakor.
Ismeretterjesztő előadás az Iparművészeti Rajzolók Egyesületében.

A Budapesti Hentes Ipartestület mulatsága a Sós- fűrdőben d. u. 4 órakor.

Turista kirándulás Mária Nosztrára. Indulás a nyugati pályaudvarról reggel 5 óra 45 perczkor.
Országos tennis-verseny I. nap.

A budapesti fehérnemű és vegytisztítók ipartársula- tának zászlószentelése a Bazilikában 12 órakor.
Lóverseny délután 3 órakor. (Utolsó nap.)
Tűzoltóverseny az Orczy-uti gyakorlótéren.

A Katolikus Népszövetség Erzsébetvárosi szerveze- tének kirándulása Mária Remetére.

A Női Tisztviselők Országos Egyesületének kirán- dulása a Dobogókőre.

A „Magyarok bejövetele”, Feszty Árpád kör- képe a Városligetben. Nyitva reggel 8-tól este 11-ig. Belépődíj 60 fillér. — A Nemzeti Szalon kiállítása. Nyitva 9 órától 6 óráig. Belépő-díj 1 korona. — Állandó kiállítás a „Könyves Kálmán” szalonjában. Nyitva egész nap. Belépő-díj nincs.

Nyitvalevő muzeumok: A Nemzeti Múzeum összes tárai 9-2-ig. — A Szépművészeti Múzeum 10-2-ig. — A Mezőgazdasági Múzeum délelőtt 10 órától délután 1 óráig. — A Néprajzi Múzeum 9-12- és 3-6-ig. — A Fővárosi Múzeum 9-fél 2-ig. — A Iparművészeti Múzeum 9-1-ig. — A Történelmi Kép- csarnok 10-fél 2-ig. — A Földtani Intézet Muzeuma 10-1-ig. — A Közlekedési Múzeum 9-12-ig. — Az Aquincumi Múzeum egész nap. — Az Erzsébet Múzeum 9-től fél 1-ig.

Nyitvalevő könyvtárak: A Fővárosi Könyvtár 9-12-ig. — A pedagógiai könyvtár és tanszerkiállítás 9-12-ig.

Naptár: Hétfő szeptember 6-án. — Róm. kat. és Prot.: Zakariás. — Görög-orosz aug. 24. Eutik. — Zsidó: El. 20. — A nap két reggel 5 óra 24 perczkor, nyugszik este 6 óra 31 perczkor. — A hold két este 10 óra 4 perczkor, nyugszik délután 12 órakor. A pénzügyi államtitkár fogad 12-2-ig.

— Az „Egyetértés Vasárnapja” e héten mindenekelőtt természetesen a ma lezajlott

XVI. Nemzetközi orvoskongresszussal foglalkozik: öt kitűnő fénykép-felvételben mutatja be a legelőkelőbb orvosok csoportjait, valamint József főherceget, amint az emlékezetes kongresszus megnyitására érkezik, s onnan tá- vozik.

Gróf Zeppelin Berlinben! Ez a mult hét másik nagy eseménye. Négy hatalmas képünk foglalkozik a „Zeppelin III.” Berlinbe érkezé- sével. Látjuk ezeken, amint

Vilmos császár babékoszorút nyújt át a szerencsés léghajósnak s látjuk

a háztetőkön és a tempelhofl mezőn to- longó berlinieket, amint a nap hőjét lesik, várják. Szintén a levegő meghódítására vonat- kozik az a kép, melyen

Fallières, a francia köztársaság elnöke, Parseval őrnagygyal Reimsben a repülőgépek versenyét nézi.

A genfi robbanás pusztítása látható egy másik képen, míg a katonai körökben is ujdon- ságszámba fog menni.

egy új automobil-ágyu képe, melyet la- punk számára az örkényi táborban vett föl egy ügyes műkedvelő-fotografus.

A dunaharaszti-i Tamássy-féle Park-sza- natorium külső és belső berendezését nem ke- vesebb, mint kilencz kép dicséri.

„A parázs, ha égni kezd.” — Honthy István élénk tollal irt elbeszélése,

Mikolth „Simulj hozzám . . .” kezdetű szép költeménye és

„Tarka mozaik” vegyes apróságai az ol- vasók tetszésére számíthat.

— A czár a szultánnál. Konstantinápolyból je- lentik: A török lapok jelentése szerint a czár lá- togatása a szultánnál a czárné megbetegedése következtében kérdésessé vált.

— A középiskolai tanárképző intézet vezetősége. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Eötvös Lo- ránd bárónak, mint a budapesti középiskolai ta- nárképző intézet elnökének javaslatára 1909. évi szeptember 1-étől számítandó öt év tartamára ki- nevezte: a nevezett intézet igazgatójává Petz Ge- deon dr. egyetemi ny. r. tanárt, továbbá ugyan- csak az elnök javaslatára a tanárképző intézeti tanács tagjává Beöthy Zsolt dr. egyetemi ny. r. tanárt, Entz Géza dr. egyetemi ny. r. tanárt, Fröhlich Izidor dr. egyetemi ny. r. tanárt, Lánczy Gyula dr. egyetemi ny. r. tanárt, Pauer Imre dr. egye- temi ny. r. tanárt, Tkewrewk Emil dr. egyetemi ny. r. tanárt. Végül pedig a tanárképző intézet tanácsjegyzői teendőivel megbízta a nevezett mi- niszter Wittmann Ferencz műegy. ny. r. tanárt.

— Egy alezredes tragikus halála. A 42. yalag- dandárnak Kiskapusnál történt gyakorlatozása köz- ben Nagy, a 82. ezred alezredese leesett lováról és egy ágyu keresztül ment rajta. Nagy, akit a medgyesi kórházba szállítottak, néhány óra mulva belső elvérzés következtében meghalt.

— **Intrika a csári udvarban.** Egy pétervári tudósítás érdekes udvari intrikáról számol be, amelynek áldozatul esett *Obolenszki* herceg, a csár kabinetfőnöke. A herceg, aki a csárnak gyermekkori játszótársa volt és a csárt tegezi, három év óta viseli ezt a hivatalát, amelylyel hatvan ezer rubel évi fizetés jár. *Obolenszki*, aki szegény családból származik, de nagyon tisztességes ember hírében áll, a csár föltétlen bizalmát bírta és általánosan őt hívték a jövőendő udvari miniszternek. A herceg nemrég azt ajánlotta a csárnak, hogy a szibériai aranybányák kezelésében a jóvedelem fokozása céljából új rendet hozzon be. A csár elfogadta a tanácsot és megvalósította *Obolenszki* tervét. A csár egyszerre egy hivatalnoktól jelentést kapott, amelyben kimutatta, hogy az új rend óta egy év alatt negyven millió aranyat loptak el. Ennek a leplezésnek az lett a következménye, hogy a csár azonnal elbocsátotta *Obolenszkit*. A herceg, aki rá volt utalva fizetésére és aki minden büntől mentnek érezte magát, az özvegy csárnéhoz fordult panaszával. Az özvegy csárné, aki már régóta semmi befolyást sem gyakorol a csárra, csak annyit tehetett, hogy *Obolenszkit* a saját udvartartásában alkalmazta csekély fizetéssel. A csár *Wohlkoppen* ezredest nevezte ki kabinetfőnöké.

— **Az unatkozó ex-szultán.** Szalonikiból írják, hogy *Abdul Hamid* szultán nagyon unatkozik a pompás Allatini-villában. Nem üzi el unalmát feleségeinek kacagása, nem a séta a kertben. A fogság bántja a volt uralkodót, akit már egészen betegé tett a rabság. *Dzavid* basa erre való tekintetből megengedte a volt szultánnak, hogy asztalos-műhelyt rendezzen be magának.

— **Tokaji bor az angol király asztalán.** Edward angol király, mint annak idején említettük, Marienbadban résztvevő Stefánia kir. hercegnő és férje gróf Lónyay Elemér által tiszteletre adott dejeuner, mely alkalommal gróf Lónyay Elemér bodrogolaszú tokaji borai annyira ízlettek a királynak, hogy az udvarmesteri hivatal már is nagyobb mennyiségű tokaji bort rendelt a bodrogolaszú pincészetből az angol udvar számára. Az angol arisztokrácia bizonyára követi uralkodója példáját és így remélhető, hogy a tokaji bor ismét elfoglalja a világpiacon azt a helyet, melyből a silány hamisítások kiszorították.

— **Ünnep az Erzsébet kir. szanatóriumban.** Nyolcz évi buzgó munkálkodás után tegnap távozott dr. *Okolicsányi Kuthy* Dezső kir. tan. egyet. m. tanár, az Erzsébet kir. Szanatórium igazgató-főorvosi állásából. Ez a nyolcz év lankadatlan tevékenység ideje volt, egyetlen céllal — a gümőkór elleni küzdelem ügyét önzetlenül szolgálni az ország első tüdőbeteg-gyógyintézetének vezetésében, a népfelvilágosodás és a szakirodalom terén egyaránt. Most csak küzdelmi tereinek egyikét hozta el, az intézet betegeinek igaz hálájától és szeretetétől kísérve. Mert fokozott erővel folytatja küzdelmét, melynek sikerét már eleve biztosítja a mult, amikor beteget nemcsak tudásával s résztvevő gondossággal iparkodik gyógyítani. S ezért azoknak igaz szeretettel vívta ki, amely megható módon nyilatkozott meg a tegnapi bucsu-ünnepély alkalmával. A szanatórium földszített ebédtértermében *Fehér Mór* mondott szép köszönetet és tolmácsolta a szenvedő betegek háláját, melynek szerény megtestesüléseként díszes albumot nyújtott át a betegek aláírásával és dr. *Paul* Ernő csinos előszavával. *Kuthy* tanár megható módon köszöntö meg a szeretetteljes ünnepelést.

— **Stösszel tábornok — csendes társ.** Port-Artur egykori parancsnoka, *Stösszel* tábornok, miután a csár megkegyelmezése folytán kiszabadult a Péter-Pál-erődéből, Moszkvában telepedett le. Az ellene folytatott vizsgálat idején a szegénységét panaszolta, most pedig egyszerre csendes társa lett az egyik legrégebbi és legnagyobb orosz tea-czégnél, a *Perlov* Vaszil és fiainál. Ez a czég, amelynek ma több millió a forgalma, az orosz japán háború idején fizetési zavarokkal küzdött. A passzívák már elérték a harmadfél millió rubelt, mire a hitelezők elhatározták, hogy csődöt kérnek a czég ellen. Ekkor *Stösszel* tábornok csendes társul lépett be a czéghez és a hitelezők nagyjából elfogadták az ő feltételeit, miáltal a czég megmenekült a csődtől. E szerint a tábornok a *Sadovaje-utcán* a *Vöröskapunál* megvásárolt egy tiszteletes házat is, amely Oroszországban az egyetlen felhőkarczó. *Stösszel* tábornok tehát nem is olyan nagyon szegény ember.

— **Az első magyar-osztrák katonai léghajó.** A Budapesti Tudósító jelenti, hogy az osztrák-magyar hadseregnek már épülő I. számú kormányozható katonai léghajója előreláthatóan október közepére lesz kész. A Parseval-rendszerű léghajónak, alkalmasint báró *Berlepsch* főhadnagy és *Mannsbarth* főhadnagy, a két kiváló aeronauta, lesz a vezetője. Már mind a ketten elutaztak Berlinbe, ahol a motoros léghajókat fogják tanulmányozni s néhány folszállásban is résztvesznek.

— **Imaházak a zsidó főünnepekre.** A közeledő zsidó főünnep alkalmából a pesti izr. hitközség a főváros különböző kerületeiben imaházakat rendez be, hogy az iparszerűleg üzött ily magánvállalatokat lehetőleg háttérbe szorítsa. A hitközség ezen imaházaiban az istentisztelet a főtemplomokban tartott istentisztelet mintájára lesznek szervezve, részben orgona, énekhar és hitszónoklattal. Ezen imaházak a következő helyeken lesznek: V. ker. Nagykorona-utca 13. szám alatt, V. ker. Arany János-utca 34. szám alatt, VI. ker. Hajós-utca 24. szám alatt, VI. ker. Teréz-kört 1/b. szám alatt, VI. ker. Andrassy-ut 67. szám alatt, VII. ker. Erzsébet-kört 27. szám alatt, VII. ker. Akácfa-utca 32. szám alatt, VII. ker. Wesselényi-utca 17. szám alatt, VIII. ker. Vig-utca 18. szám alatt és VIII. ker. József-kört 8. szám alatt. Az imaszékeket az illető imahelyiségben szeptember 9-től kezdve naponként délelőtt 9 és 12 és délután 3 és 6 óra között adják bérbé.

— **Az egyetemi beírások.** A budapesti tudományegyetemen a beiktatások és beiratások az 1909/10. iskolai év I. félévére szeptember 6-án, hétfőn kezdődnek és bezárólag 12-éig, tehát vasárnap is tartatnak s az egyes tanári beiratásokkal együtt már szeptember 15-én be kell fejeződniök. A hallgatóknak érettségi bizonyítvánnyal, illetőleg leczkekönyvvel személyesen kell a beiratkozásnál megjelenniök. Utólagos beiratkozásra alapos ok esetén a rektor ad engedélyt, de ez az engedélyezhető határidő október 14-én túl nem terjedhet. Nőhallgatók akár rendes, akár rendkívüli hallgatóként csak a kultuszminiszter engedélye alapján vehetők fel. Tandij fejében a rendes hallgatók és a gyógyszerészhallgatók félévenként 75 koronát fizetnek, rendkívüli hallgatók 20, illetve 30 koronát. A beiktatási díj 4 korona 20 fillér, a könyvtári díj 6 korona s a kórházi és segélyegyleti díj 3 korona. Tandijmentességért a folyamodványok az illetékes tanárterülethez szeptember 12-ig nyújthatók be. A hallgatóknak minden ügyüket személyesen kell intézniök. Dr. *Sághy* Gyula udvari tanácsos, rektor felhívja a hallgatókat, hogy az egyetemi szabályokat és a határidőket pontosan tartsák be, nehogy mulasztásuk súlyos következményekkel járjon egész pályájukra nézve.

— **A Szt.-Lukácsfürdő átmeneti évadja igen élénk.** Az augusztus havi vendégnévsorból felemlítjük a következőket: Volk Sámuel és neje, kereskedő, Gloland; Rosner Ludwig, mérnök, Ploesti; von der Ley Wilhelm, Ovenkirchen; Negropontes Georg, földbirtokos, Bukarest; Beller Wickenburg Lidi, magánzó, Wien; Riskmers Albert, Bremen; Nicolae Vasile és neje, földbirtokos, Bukarest; Voigt Miklósné, Berlin; Carabanu Nicolae és neje, Braila; Kestler Sámuelné és leánya, Wien; Aronsohn Lipa és neje, bornagykereskedő, Galatz; Christescu Margarethe, magánzó, Bukarest; dr. Stelczer Mátyás, ügyvéd, Magyaróvár; Soós István és leánya, gyárigazgató Diósgyőr; Kostala János, kir. bányamérnök, Petrosény; dr. Balkány Miklós és neje, földbirtokos, Debreczen; Kellner Sándor és neje, gyógyszerész, Miskolcz; Engel Sámuel és neje, Miskolcz; Posch Alajos és neje, magánzó, Arad; Tenczlinger István földbirtokos, Tolna; Seibriger Károly és neje, Marosvásárhely és még számos külföldi és magyarországi előkelő vendég. A téli berendezések a bizonytalan időjárásban nagy előnyt nyújtanak a fürdőkura használatánál.

— **A berlini rendőrfőnök meghalt.** Berlinből jelentik, hogy Stubenrauch rendőrfőnök ma Schirkeben meghalt.

— **Orvosi hír.** *Hanninger* Vilmos dr. egyetemi magántanár, az Uj Szt. János-kórház rendelő főorvosa négy heti szabadságra utazott.

— **Munkásgyűlés.** A rendőrségen bejelentették, hogy a IV. kerületi munkások vasárnap délelőtt 10 órakor a Molnár-utca 8. számú vendéglőben gyűlést tartanak, amelynek napirendjén a szervezkedés ügye szerepel.

— **Tévedés,** ha valaki azt mondja, hogy osztrák czég jobb kávét adhat vagy olcsóbban számít, mint *Fratelli Deisinger* fiúmei czég Budapesten, a királyi héraldában.

— **A kolera széruma.** Párisból jelenti egy távirat, hogy a Pasteur-intézetben egy doktor Salimbini nevű fiatal olasz bakteriologus feltalálta a kolera szérumát és oltóanyagát. Egy hírlapírónak az olasz orvos ezeket mondta:

— Szérumommal biztos eredményeket értem el, mert a kolera halandóságát, amely eddig 50 százalékot tett ki, 23 százalékkal csökkentettem. Oltóanyagom biztosan megóv a kolera ellen. A dolog a lehető legegyszerűbb. A kolera bacillusokat a koleras beteg testéből vonjuk el, preparáljuk s elkészítve az egészséges ember testébe oltjuk. Lokális infekció támad nyomában könnyű reakcióval, de a beoltott egészséges ember immunis a kolera ellen.

— **(Zelenka Pál ünnepése.)** *Zelenka* Pál ref. püspöknek a debreczeni gyűlés alkalmából 70-ik születésnapja emlékére díszes fényképalbumot adnak át augusztus 14-én, amelyben a kerület papjai, tanárai és tisztséget viselő férfiai vannak fényképezve.

— **A margittligeti szanatórium.** Itt a magyar főváros közvetlen közelében, teljes csendben, minden feltűnés nélkül az emberiségre nézve nagy horderejű esemény történik meg most. Most nyílik meg a dr. *Wettenstein* Szanatórium Részvénytársaság margittligeti szanatóriuma. Ez az első szanatórium, amelyben a dr. *Wettenstein* József által feltalált Comain nevű tüdővészellenes szert és ezzel kapcsolatban az eddig jónak bizonyult víz- és légyógyimódot alkalmazták. Erről a helyről és ebben az időben indul el világhódító utján egy magyar tudós az egész emberiséget felszabadító találmánya. Ez az út az élet és a dicsőség útja lesz. A szörnyű kórnak, amely a legremesebb pusztításokat viszi véghez, egy magyar elmének hatalmas műve gátat emel. Dr. *Wettenstein* gyógymódja a város falai között is leküzdí a tömegeket gyilkoló kórt, azonban mennyivel teljesebb lesz ez a győzelem, ha a gyógymódhoz jóságos természetanyánk áldásai: a tiszta levegő, a víz, a napsugár, az árnyas erdők és a mindennapos élet zajától megvédett nyugalom járulnak hozzá. A Budapest II. kerületi Pálffy-térről induló helyi érdekű vasút 55 perc alatt Pomáza és a pomázi állomás előtt várakozó társasokci 15 perc alatt viszi az embert Margittligetre. 1910 tavaszán mindkét irányban nagy lépést tesz majd a közlekedés technika. Villamos vasut viszi majd az embert a főváros bármelyik részéről Pomázig, ahonnan automobilon jut el majd Margittligetre. Rövid idő kérdése, hogy a villamos vasut egészen Margittligetig járjon. Gondosan ápolat virágos park terjed el a szanatórium előtt. Szabályos mintáival, színekben pompázó virággyaival olyan, mint egy mesebeli szönyeg. A szanatóriumi épület hatalmas, árnyékot adó tölgyek, bükkök, fenyők és gyümölcsfák övezik. Az emeletes nagy és a többi kisebb pavillonok nemcsak a gyakorlatban, hanem mint látkép is kiegészítik a főépületet. A szanatóriumban a pavillonokkal együtt időszerint 50 beteg számára való hely van. A szobák szellősek, világosak, szárazak, tágasak, a berendezésük a legkényelmesebb és a legegészségszerűbb, a legkényesebb igényeket is kielégítő. Akit idehozott a gondviselés, az a betegséggel együtt elveszti a betegség öntudatát is. A dr. *Wettenstein* Comainja elmulasztja, a szanatórium a maga kies környékével, otthonias berendezésével elfeledteti a betegséget. Egyedüli a maga nemében Magyarországon a margittligeti szanatórium fűrdőberendezése, a légszűrő rendszer. Ezekhez hasonló csak egyes igen nagy svájci szanatóriumokban található. A szanatóriumnak saját kezelésében van tehenészet és ez biztosítja a tej higiénikus és kifogásolhatatlan kezelését. Az étkezés nem kórházaszerű, hanem gondos és mindenkinek a saját ízléséhez szabott. A gyengébb betegek számára tolokocsik állnak rendelkezésre, az erősebbek számára pedig, amikor a kezelőorvosok a sétakocsizást megengedhetők tartják, kényelmes jó fogat és automobil. A margittligeti szanatóriumban a lehető legtéljesebb gyengédség és figyelem veszi körül a beteget. A személyzet kiválókat. Figyelmes, értelmes és nem haszonleső. Az igazgatóság a leszgorubbán ügyel arra, hogy a beteget semminemű formában, semminemű mértékben ne zsarolják, ne zaklassák.

— **Zsebtolvaj a bankban.** *Ujlaky* Mária hivatalnoknő az osztrák és magyar bankban egy csekket váltott be. Ezerkétszáz koronát kapott s azt zsebébe tette. Egyszerre motoszkalást érzett, mire a mellé álló elegáns férfi kezét megragadta. A férfi ugyanis a tárczáját már megmarkolta. A tettes azzal védekezett, hogy a pénz kiesett a földre s ő csak fölemelte. A rendőrségen *Kirsch* Minski oroszországi kereskedőnek mondotta magát. Letartóztatták.

Vas
ritschb
czeg, tr
latokat
Ferencz
retében
másnap
Gross-M
Ferencz
zsef föt
rényi O
püspök
ják. A
czeg, I
Georgi
vezérör
a király
bejárója
rályt, al
főherce
kihallga
—
sziget)
hajóra o
betegné
hajó az
—
4. szám
résztvény
dolgozta
voit, am
gyufát g
óriási de
nagy vo
lakokat
zölöge
István
Venezel
A menté
—
iratozók
nagy ká
ház tet
heves le
kosságot
zakba m
elpusztu
clragatá
dött. Az
erélyesen
ből kitün
nép által
dig négy
ezek kö
szinre.
—
kor Szab
különös
vagyonos
egyét elf
—
Mulatób
elszeje o
tánczosn
csodás
tánczpro
ennek az
kigyókka
exotikus
mesés k
játsszik
táncza é
Táncza r
tulszány
legelső t
vendégs
—
munkáso
ezelőtt k
A munká
a régi f
toitak, h
szen meg
vitásokat
Gyülesei
szerveke
telésüket
sitik. A
tettek a
ántetében

— **A morvaországi hadgyakorlatok.** Gross-Meseritschből jelentik, hogy Ferencz Ferdinánd főherceg, trónörökös, aki a morvaországi hadgyakorlatokat a király utasításai szerint vezeti, Károly Ferencz József főherceggel és szárnysegéde kíséretében szeptember 7-én érkezik oda. A király másnap déli 12 óra 30 perczkor érkezik meg Gross-Meseritschbe. Az uralkodót a pályaudvaron Ferencz Ferdinánd főherceg, Károly Ferencz József főherceg, Conrad vezérkari főnök, gróf Serényi Ottó tartományi főnök, gróf Huyn Pál brünni püspök és a polgári hatóságok képviselői fogadják. A Harrach-kastélyban Lipót Szalvátor főherceg, báró Schönaich közös hadügyminiszter, Georgi osztrák honvédelmi miniszter és Langer vezérőrnagy, a vezérkari főnök helyettese fogadja a királyt a hadvezetőség tisztjeivel. A kastély főbejárójánál gróf Harrach Ferencz Ferdinánd főherceget és Conrad vezérkari főnököt fogadja kihallgatáson.

— **A kolera.** St. Catherinespointból (Wightsziget) jelentik, hogy Rotterdámból a Cheyenne hajóra orvost kértek. Az orvos a hajón lévő két betegnél koleragyanus tüneteket állapított meg. A hajó azután Falmuth felé tovább folytatta útját.

— **Gázrobbanás.** Ma délből a Nagy János-utca 4. szám alatt dr. Potlák Gyula, a Royal-szálloda részvénytársaság elnökének a lakásán mázolóok dolgoztak. A cselédszobában a gázcsap nyitva volt, amikor Orbán István 31 éves mázolósegéd gyufát gyújtott. A gyufa lángjától a kiáradt gáz óriási dőrejjel felrobbant. Az explozió ereje oly nagy volt, hogy a lakás ajtóit kidöntötte, az ablakokat bezúzta s a lakásban dolgozó négy mázolósegéd, névszerint: Kiss János 26 éves, Orbán István 31 éves, Lerchner Béla 20 éves és Venczel Pál 20 éves segédek súlyosan összeestek. A mentők a Rókus-kórházba vitték őket.

— **Cziklon Dél-Olaszországban.** Cataniából táv íratózzák, hogy Scordiában egy óriási ciklon nagy károkat okozott. A rettentő szélvihar több ház tetőzetét elvitte. A ciklont, mely leirhatatlan heves lefolyású volt, felhőszakadás követte. A lakosságot páni félelem fogta el s mindenki a házakba menekült. A Santa Maria negyed egészen elpusztult. A vihar majdnem az összes háztetőket elragadta. A Santa Maria Maggiore szobra összedőlt. Az azonnal megindított mentési munkálatok erélyesen folynak. Az éjfélig beérkezett jelentésekből kitűnik, hogy körülbelül 100, a szegényebb nép által lakott ház elpusztult. A romok alól eddig négy halottat és körülbelül ötven sebesültet, ezek közül tíz súlyosan sebesültet hoztak felszínre.

— **Összeszurkált kereskedő.** Tegnap este tíz órakor Szabadka főutcáján vasúti munkások minden különös ok nélkül összeszurkálták Geiger Béla vagyonos szabadkai kereskedőt. A késelők közül egyet elfogták.

— **Kigyók a táncművészetben.** A *Parisiana Mulatóban* szenzációs sikereket arat szeptember elseje óta *Mabel May-Yong*, a világhírű kigyótánczosnő, aki a kontinens legelőkelőbb színpadain csodás hatást keltett, igazi művészzel lejtett tánczprodukcióival. Egész Budapest csodájára jár ennek az utólréhetetlen művésznőnek, aki eleven kigyókkal végzi tánczprodukcióit, amelyek az exotikus kelet és a művelt nyugat tánczainak mesés keverékei. Minden este zsúfolt ház előtt játszik *Mabel May-Yong* s különösen indiai kigyótáncza és francia *Gavotte*-ja kelt óriási hatást. Táncza maga a megületesített művészet s messze túlszárnyalja Saharet, Isadora Duncan, a világ legelső tánczosnőit. *Mabel May-Yong* csak rövid vendégszerelésre jött Budapestre.

— **A kőfaragó munkások mozgalmá.** A kőfaragó munkások kollektív szerződése, amelyet két évvel ezelőt kötöttek munkaadóikkal, ez év őszén lejár. A munkások nem akarják megújítani a szerződést a régi feltételek alapján s ezért mozgalmat indítottak, hogy az ugynevezett bárca-rendszert egészen megszüntessék. A munkások nagyobb bérjavításokat és a munkaidő leszállítását követelik. Gyűléseiken, amelyeken erősen tömörültek és szervezkedtek, végleg megállapították, hogy követeléseiket a végéig menő harc árán is érvényesítik. A munkaadók, akiket mozgalmukról értesítettek a munkások, a munkás-követelések tekintetében még nem foglaltak állást.

— **Postarablás.** A krasnojarski postarablásról a következő részleteket jelentik Pétervárról: Éjjel 2 órakor történt, hogy Gripowo állomás mellett 20 fegyveres bandita támadta meg a postavonatot, a vasúti személyzet egy részét megsebesítette, sok vasúti hivatalnokot megölt, aztán lecsatolta a mozdonyt és a szerkocsit s utnak indította Wosiskoje felé. Utközben a vasúti rablók legrágták a mozdonyról, de nem állították meg, mert tudták, hogy egy tehervonatnak kell jönnie. A tervük az volt, hogy a tehervonat összeütközik a robogó lokomotívval, kisiklik s akkor könnyű lesz a kocsikat kifosztogatni. Így is történt. Az összeütközés következtében a tehervonatnak majdnem valamennyi kísérelője odaveszett, 18 vasúti kocsi kisiklott és a rablók körülbelül 50.000 rubelt zsákmányoltak. Eddigél öt gyanús embert tartóztattak le.

— **Nagy szerencsétlenség egy hadgyakorlaton.** Az I. pozsonyi utász-zászlóal mai gyakorlatánál este nyolcz órakor robbanás történt, melynek egy főhadnagy és két utász-katona esett áldozatul. Az utászok Pozsonynál kis hidat építettek a Dunán, hogy azt később felrobbantsák. Az egyik a robbantásra szolgáló, 20 kilogramm ekrazitot tartalmazó doboz, amelyet a vízbe dobtak, elérte ugyan a hid pillérjét, de nem robbant fel, a víz árja magával sodorta. Hofer Károly utászfőhadnagy ekkor négy utász-katonát veit maga mellé és motorcsónakba ült, hogy a robbanószelenczét kihalászsa és ártalmatlanná tegye. A szelenczét el is érték és sikerült azt a partra vinni, mire a főhadnagy két katonával kiszállt a motorcsónakból. Alig néhány másodperc múlva óriási robbanás történt, amely ugy a főhadnagyot, mint a mellette lévő két katonát névszerint Schaedelmayer és Kovács utászokat, darabokra tépte. A főhadnagy nemrég nősült meg. A vizsgálatot megindították.

— **Automobil szerencsétlenség.** Libauban, mint Pétervárról jelentik, nagy szerencsétlenség történt a város egyik legforgalmasabb utcájában. *Schmidt* amerikai konzul családjával kikocsizott. Utközben sebesen hajtó automobilal találkozott, melynek zajától a konzul lovai megbokrosodtak és egy sarkkőhöz vágódtak. A konzul egyik leánya szörnyet halt, őt magát, feleségét és másik leányát súlyosan megsebesülve vitték a kórházba.

— **Tunisi sirlelet.** Tuniszban az utépitőmunkások, amint a Sousse-ból Sfax-felé vezető ut mentén a hegyoldalon követ fejtettek, egészen váratlanul néhány vágással antik sirüreget nyitottak meg. A sarkamra teljesen sértetlen volt, ami annál feltűnőbb, mert a sarkablás az ó-korban is el volt terjedve; a kamrában vörösfejtésű és fából való sarkofógót találtak, mely szintén teljes épségben maradt meg, csak a tetejét zuzták szét a néhány vágás nyitotta üreget át hirtelen lezuhanó kövek, de ez a kár is helyrehozható. A sarkofógó deszkáit szegek tartják egybe. A sarkamra nyílása az aknaszerű elöpitvar felé az északi oldalon van és egyszerű kólappal van elzárva. A halott fejével keletnek, kelet-nyugati irányban tekszik; csontjain piros festék nyomai láthatók. Mellette négy különböző nagyságu edényt találtak; kettő, fejtől állítva, egészen ép; a másik kettő összetört. A bejáratnál szemben levő fal falékjében kékes-fekete mázu, rodoszi stílusú lámpát, vörös agyagtányért és sajátságos alaku bronzpánczél találtak. A pánczélnek két része van, mell, hátvédője, melyek formájukra és díszítésükre nézve csaknem teljesen egyezők; mindegyiknek három kiálló része van, kettő fenn, egy lenn, úgy hogy egészen csaknem háromszög alakú. A mellvédő alsó részén sisakos Minervafej van kiverve, szélen makkfűzér fut körül. A vállon palmattás díszű lemezek tartják egybe a pánczélét; oldalt pedig egymásba illeszkedő sarnokok segítségével tisztes szerint szűkebbre vagy tágabbra lehet fűzni. A pánczél formája a délitáiai leletek pánczéljainak alakjához hasonlít.

— **Szerencsétlenség vadászati közben.** Miskolcraól jelentik, hogy *Szentimrey* József államvasúti tífkár súlyos baleset érte. Vadászat közben Páskón vihar érte utól. A nehéz időben egyszerre villám sújtott le közvetlen közelében. Ruhája meggyuladt és a lábán súlyos égési sebeket szenvedett. A nagy ütéstől *Szentimrey* elájult. Magárahagyottságában talán ott pusztult volna el, a legborzalmasabb tüzhálállal, szerencsére azonban a hajtók keresni kezdték urukat és hogy nem adott életjelet magáról, felkutatták érte a vadászterületet. Mikor rátaláltak, borzalmas állapotban volt már

és állapota annyira rosszabbodott, hogy felgyógyulásához kevés a remény. A szerencsétlen embert ma egy budapesti gyógyintézetbe szállították kezelés végett.

— **Diszoldadás a rendőrség nyugdíjpótlója javára.** Mint minden évben, az idén is, a Beketow-czirkusz diszoldadást rendez a rendőrség nyugdíjpótló-intézete javára. Az előadás tiszta jövedelme a nyugdíjpótló illeti. Az előadás keretében, amely e hónap 11-én, szombaton lesz, a rendes szeptemberi műsoron kívül néhány új számot is felléptet Beketow-igazgató. A diszoldadás iránt nagy érdeklődés mutatkozik.

— **Vérengző tenorista.** Fiumében történt az alábbi, eléggé jellemző és véres esemény: A Fénice-színház tegnap esti előadása után *Fattorini* tenorista és *Angelini* komikus között szóváltás támadt. A vita hevében *Fattorini* kést rántott és *Angelini* összeszurkálta. A merénylet után a tenorista elmenekült. A rendőrök hosszas keresés után megtalálták és letartóztatták. *Fattorini* megvallotta, hogy *Angelini* egyik megjegyzése annyira fölziggatta, hogy dühében megkéselte. *Angelini* az arcán egy és hátán két sebet kapott.

— **A napfény gyógyító hatása.** A nap az erő, az egészség őslorrása; a legtöbb betegség hathatós gyógyszere. Hogy mily sok esetben van javulva a napfényfürdők használata, azt az alábbiakból láthatjuk. A sebek gyógyításánál a bakterium öltő hatásánál fogva van igen fontos szerepe. A bőrgyógyászatban a szeplő, aknamythema, pytriasis, a különféle eczemák, sómör és más bőrbajok; bőrrák, bőrdaganatok, anyajegyek, lupus, a gyújtólencse által koncentrált napfény által gyógyítható legszebben idegbajok főleg az által gyógyulnak a napiürdők útján, hogy a testben felhalmozódott önmérgek (toxink) az izzadsággal eltávoznak a testből. Neuralgikus fájdalmak mentől erősebb napfény behatására gyógyulnak. Neurasthenia ellenben enyhébb napsugarakat igényel. Álmatlanságnál, ideges fejfájásnál, idegrángásoknál, depressziós ideggyöngeségnél a napfényfürdő a legkitűnőbb hatásúnak bizonyult.

Súlyos syphilicus vagy lueses neurastheniáknál a napfürdőknek valóban áldásos hatásuk van. A diabetesnek (hátgerincz sorvadásnak) legjobb orvossága a napfény. Azok a tényezők, amelyek a napnak oly fényes sikereket biztosítanak a reuma gyógyításánál a napfürdő által előidézett ideális izzadásban és a napfénynek anyagcsere nevelő hatásában lelik. Szívbetegségnél, anyagcsere bántalmaknál, ütőrelmeszesedésnél, cukorbetegségnél, vesebajoknál, különféle női bajoknál, impotenciánál a napfürdő gyógyító hatása páratlan.

— **Vernissage egy műteremben.** A fotóművészet terén itthon és külföldön sok dicsőséget szerzett *Labori Mészöly Miklós*, a jeles tehetségű fotóművész, aki már tíz évvel ezelőt jutott elismerő kitüntetésekhez és most az Erzsébet-tér 18. számú díszes palotában artisztikus felszerelésben ritka modern fotográfiai műtermét nyitott, amelynek ma volt a sajtó vernissageja, a művészi hatású fotográfiai bemutatója a legszeleesebb tanúsága *Labori* talentumának, amely kétségkívül meghódítja Budapest közönségét.

— **Házasság.** *Salzer* Lajos Pozsonyból eljegyezte *Schwartz* Hermint Rétéről.

Bokor József és *Goldschmid* Ilonka ma délután három órakor tartják esküvőjüket a dohány-utcai izr. templomban.

Dr. Melha Armand orvos eljegyezte *dr. Hill* Paula orvosnőt Budapesten.

Neubauer Emil ékszerkereskedő eljegyezte *Weisz* Irén kisasszonyt, *Weisz* Jónás budapesti órás és ékszerész, a VI. ker. iparhatósági megbízottak elnökének leányát.

— **Nászajándékok.** jegygyűrűk legelőnyösebben *Polgár* Kálmán műórás ékszertelepén, Budapest, VII., Erzsébet-körút 29., 1. em. szereshetők be. Nagy képes album-árjegyzék bérmentve küldetik.

— **Felhívás a közönséghez.** *Northon B. Smith*, a híres lóidomító, ki jelenleg a *Beketow* czirkuszban produkálja művészetét, következő sorok közlésére kért bennünket: „Bármily nagyságu fogadást tartok és bármily összegnek jótékony célra fizetésére kötelezem magamat, ha akárminő rossz tulajdonsággal bíró, vad, féktelen, harapós, rugós, nyakas, ágaskodó vagy ideges lovat néhány perc alatt meg nem szelidítek. Akinék van ilyen lova és ingyen kezessé akarja szelidíttetni, hozza el hozzám a *Beketow* czirkuszba. Tisztelettel *Northon B. Smith*.” A *Beketow* czirkusz szeptemberi műsora minden eddigig felülmúl, e ejétől végig szenzációs számokból áll. Valamennyi látható a vasárnap délutáni előadásban is, melyben *Northon Smith* és *Fred Rithlow* is fellép.

Halálozás. Özv. almási *Bakó* Ferenczné szül. northi *Kovács* Petronella földbirtokosnő, a lévai *Stellánia-árvaház* diszelnőknője Léván, 87 éves korában rövid szenvedés után elhunyt.

Dadogok vagy bármily beszédhibában szenvedők részére gyógytanfolyamot és siketnémák részére természetes kiejtésre oktató állandó tanfolyamot tart özv. *Roboz József*. Az oktatás néhai *Roboz József*, a kiváló gyógypedagógus, s hazánkban a dadogó oktatás megalapítójának kiűnő módszere szerint történik. Vidéki tanulók teljes ellátásban is részesülhetnek s szeretetteljes othont találnak. A szeptemberben kezdődő tanfolyamra már jelentkezhetni. Érkezni lehet délután 2-4-ig *Ferencz-körút 46. szám* alatt. (Üllői-ut sarok.)

Olvassa figyelemmel mindenki lapunk mai számában a *Brázay Mentbol-szesz* ismertetését tartalmazó hírdetést, mely kitűnő gyártmány országoserte nagy kelendőségnek örvend. E cikk kedveltségét annak köszönheti, hogy hazánk e régi czége súlyt helyez arra, hogy a közönséget mindig a legmegbízhatóbb készítményekkel lássa el.

Tamássy Park-Szanatóriuma Dunaharasztiában, Pestmegye. Elsőrangú gyógyító-intézet alkoholisták, morfinisták és idegbetegek részére. Prospektust kívántra küld az igazgatóság.

Bob hashajtó a legkellemesebb, 10 fillér.

Fodor-féle vívőterem a Koronaherceg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívőterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna- és vívásra.

Hogy a ló erője milyen rohamosan fog megerősített munka mellett, minden lótulajdonos előtt ismeretes. Az inak megerősítése leggyakrabban csakis a túleröltetés káros következménye. A lovak kiváló erőfejlesztése és rendes munkaképessége csakis a *Kwizda-féle* cs. és kir. kizárólagosan szabadalmazott *Restitio-fluid* rendszeres alkalmazása által érhető el. Ezen szer kitűnően bevállik, serkenti a lovat munkabírásra s képesíti a legnagyobb erőfejlesztésre.

A tanfelügyelők statusrendezése.

Budapest, szeptember 4.

E lap 198. számában a fenti címmel cikk jelent meg, mely többek között a kir. tanfelügyelők fizetésrendezésével és képzettségével foglalkozott. Legyen szabad nekem is erre vonatkozó nézetimet e sorok szűk keretében összefoglalnom. Mindenekelőtt szóljunk a kir. tanfelügyelők képzettségéről. Hogy ezt megtehesük, előbb össze kell hasonlítanunk a jelent a múlttal.

Nyilvánvaló, hogy a tanfelügyelőség mezején, különösen pedig e hivatal szervezése utáni években, sőt 30 évvel ezelőtt is, oly egyének szerepeltek, akiknek a képzettsége a legkevésbé sem felelt meg a hivatással párosuló követelményeknek. Jobbára tönkrement földbirtokosok, bukott képviselők, megyei hivatalnokok menedéke volt a kir. tanfelügyelőség. Természetes, hogy az ily egyénekre bizott népoktatás sehogy sem tudott lépést tartani a művelt nyugattal.

A mostani korszak kir. tanfelügyelőinek képzettségét vizsgálva, meggyőződünk arról, hogy vannak közöttük: jogászok, államtudorok, középiskolai tanárok, tanárjelöltek, polgári iskolai, gyógy-pedagógiai tanárok és elemi iskolai tanítók. Látni való ebből, hogy a mostani kir. tanfelügyelők képzettsége sokkal magasabb s a hivatásnak megfelelőbb, mint a régebbi.

Azonban a mostani tanfelügyelők között is találunk olyanokat, akik semmi szín alatt sem illeszthetők abba a körbe, melyben működnek.

E helyütt kérdezhetjük, hogy mit keresnek a tanfelügyelői pályán jogászok s államtudorok? Vannak egyének, akik azt állítják, hogy a szóban forgóakra szükség van a tanfelügyelői pályán. Érvelésüket azzal tetézik, hogy a kir. tanfelügyelők ténykedése nemcsak az u. n. iskolalátogatásokra, hanem az adminisztratív ügyekre is irányul, sőt az utóbbi — nézetük szerint — sokkal fontosabb, mint az előbbi, úgy tehát e téren a jogász vagy az államtudor sokkal inkább boldogul, mint a pedagógus. Ha ebből a szempontból mérlegeljük az ügyet, úgy igazat adunk az érvelőknek. Azonban

az adminisztratív ügyeket semmi szín alatt sem szabad föléje helyezni a pedagógiának, mert ez abnormis állapot lenne.

A kir. tanfelügyelő mindenekelőtt s elsősorban pedagógus legyen, még pedig a javából s csak másodsorban némi jogi, társadalomtudományi, államtudományi ismeretekkel rendelkező egyén. Mert a kir. tanfelügyelő nemcsak arra való, hogy a tanító ténykedését kritika tárgyává tegye, hanem főleg arra való, hogy a tanító nehéz feladatát utbaigazításával, tanácsaival könnyítse, mi felette széleskörű pedagógiai ismereteket igényel. Már pedig el kell ismernünk, hogy jogász, vagy államtudor elajta ténykedésre többé-kevésbé képtelen.

Hogy azonban a leendő tanfelügyelő a tanfelügyelői pályán érvényesülő adminisztratív ügyekben teljesen jártas, otthonos legyen, szükségessé válnék, hogy azokkal idejekorán megismerkedjék. Ezek után csak az a kérdés merül fel, hogy hol és miképp juthat a leendő tanfelügyelő a szükséges ismeretek birtokába?

Az állam szervezeten tanfolyamot, ahol a leendő tanfelügyelő, mindazon jogi, államtudományi, társadalomtudományi, pedagógiai ismeretek birtokába jut, melyek a tanfelügyelői pályán elengedhetetlenül szükségesek.

A tanfolyamra kizárólag csak azok a pedagógusok vétesenek fel, (tekintet nélkül középiskolai, polgári, elemi stb. oklevelük voltára) akik vagy a gyakorlat terén, vagy pedig a pedagógiai irodalom terén bizonyos érdemeket szereztek.

A tanfolyamot végzett egyének segédtanfelügyelőkké, majd pedig idővel tanfelügyelőkké neveztessek ki; még pedig a segédtanfelügyelők a X—VIII. osztályba, a tanfelügyelők a VIII—VI. f. osztályba.

A tollnoki állásokat, mint a cikkíró is hangsúlyozta, fogalmazzói, vagy pedig titkári állások váltsák föl, melyekhez azonban a pedagógiai képzettség szükséges.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET

A zsiros ügy.

— Bohózat három fölvonásban. Irta: *Hennequin* és *Weber*. Fordította: *Adorján Andor*. Előadták a Vígsházban szeptember 4-én. —

Nagyon zsiros ügy, sőt rendkívüli módon zsiros ügy a Vígsház első ujdonsága. Annyira zsiros, hogy igen jól választotta meg a Vígsház igazgatósága az időt, amikor ezzel a gourmandériával kiukkolt. Ilyenkor ősz elején, Karlsbad, esetleg Marienbad után nem árt meg az embernek se az osztriga, még a töltött káposzta sem.

És a mai premiéren meg is látszott az embe- reken, hogy bátran ültek neki a fűszerszámos kosznak és hogy a bselege minden ízét, aromáját teljes átadással kiélvezik. Itt mindjárt előljáróban meg kell állapítanunk, hogy a Vígsháznak ma este zajos sikere volt. Nem olyan „mondva csinált” siker, amit innen is, onnan is meg kell támogatni: hanem olyan maga lábán álló siker, ami jól mulató emberekből telik ki. Harsogó kacagás kísérte jelenetl-jelenetre az előadást, amely pompásan érvényesítette a darab szédületes technikai tökéletességét és szédületes cochneriáit. Ennyi sikamlós egyértelműséget ennyi szellemmel és ötlettel föltalálva még francia íróktól sem kapott eddig a Vígsház közönsége. És akármennyire nincsenek is irodalmi és művészeti szándékai a *Hennequin-Weber* firma legújabb alkotásának, meg kell föléje állapítanunk, hogy jó darab. Szórakoztat. Két órára föltétlenül elefedtetni az emberrel, hogy irodalom is van a világon. Ez pedig nagy dolog. Ilyen módon megengedhetőnek tartja az ember a disznóságot. Csak az otrombán és ostobán föltalalt disznóság ejt dühbe. Szellemmel és ötletesen elfogadom *Sacher Masochot* is.

A *Hennequin-Weber* ujdonság exczellál szel- lemben, igaz ugyan, hogy a magyar fordítás igen sokat kapott az *Adorján Andor* talentumából is, aki irodalmi fordítást csinált. És ez a fordítás nagyon sokban hozzájárult a darab sikeréhez, mert nem csinált a pikantériából trágárságot.

A darab meséjét elmondani kár, mert azt a káprázatos összevisszaságot, ami a második felvonásban kifejlődik, úgy se lehet elmondani. Legyen elég csak annyi, hogy semmi sincs benne a francia bohózatok sablonjából. Nagyon sok friss új trókköt és tréfát tudnak a jókedvű szerzők.

Az előadás és a rendezés igen jó volt. *Pompás* tempóban pörgött a darab és a közönség jókedve átragadt a szereplőkre is. A *Góth-házaspár* egyik legjobb alakítását láttuk ma. *Góthné* egy szerelem- és vérszomjas korzikai delnő szerepében egészen új oldalról mutatta be tehetségét. *Első-rangu kómikai vénája* van. *Góth* is kitűnő volt és jókedvű. *Vendrey* egy mulató, de cordában tartott törvénytörő elnök szerepében kupa kedély és báj volt. *Haraszthy Hermin* kifejezetten komikai szerepben aratott erős és bensőséges sikert. Meg is érdemelte művészetével. Szerémi egy egészen jelentéktelen szerepből kabinet-alakot csinált. *Tapolczay*, akinek a kezében a darab egyik főszerepe volt, nyílt színen kapott spontán tapsvihart. *Pompás* volt minden mozdulata. Ma mutatkozott be a színház új naivája *Abelovszky Margit* és pedig igen előnyösen. Nagyon kedves volt *Rónaszékyné* is kisebb szerepében, ugyszintén *Tihanyi* és *Sarkadi* is, egész hálátlan szerepükben.

A rendezés kitűnő munkája a *Szilágyié* volt.

(*) **Paulay Erzsé fellépése.** Hosszu távollét után ma este lépett fel ismét *Paulay Erzsé* a Nemzeti Színházban *Antigone* szerepében. A szép számu közönség lelkes óvációkban részesítette a kiváló művésznőt, aki szép alakításával ki is érdemelte a lelkes tapsot. Mellette szép sikerben volt része *Odrynak*. *Sophokles* drámája után *Molière* vigjátékát; a „Képzelt beteget” játszották. Különösen *Szigeti Juliska* játszott nagy sikerrel.

(*) **Madách a francia egyetemen.** Grenobleból írják: A napokban ért véget a grenoblei egyetemen szervezett szünidei nyári tanfolyam. A vizsgálatok során a világ minden tájáról összesereglett hallgatóknak szabad előadást kell tartaniuk valamely irodalmi műről. A vizsgázók közt egy fiatal magyar leány is volt, *Barát Paula*, *Barát Armin* kir. tanácsosnak, a miniszterelnöki sajtóosztály tagjának leánya, aki nemrég nyerte el a középiskolai nyelvmesternői oklevelet. *Barát* kissasszony az előírt szabad előadás tárgyául *Madách* remekművét, „Az ember tragédiáját” választotta és előadása elején előbb általában a magyar költészetről szólt és arról a korról, melyben *Madách* műve keletkezett, majd magát a művet ismertette behatóan s különösen a francia forradalmi kép előadásával úgy lebilincselte a nemzetközi hallgatóság figyelmét, hogy előadása végén lelkes üdvözlésekben volt része.

(*) **Színházak hete.** *Vígsház.* A Vígsházban a jövő hét műsorát szokás szerint a színház új darabja, a „Zsiros ügy” fogja dominálni, amelynek holnap, vasárnap lesz a második előadása. *Hennequin* és *Weber* e vidám bohózatát hétfőn adják harmadszor, azután pedig még szerdán este, pénteken és a következő vasárnap és hétfőn ismétlik.

A Magyar Színház, amely tegnap mutatta be

MOLL-féle SÓSBORSZESZ

legjobb fájdalomcsillapító bedörzsölés csusz, köszvény és egyéb meghűlési bajoknál. A raktárakban ólommal zárt (plombirt) üvegekben 2 koronáért kapható. MOLL-készítmény kérendő.

Fő-székhely: MOLL A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által

BÉCS, I., TUCHLAUBEN 9. SZ.

Vidéki megrendelések naponta postautánvét mellett teljesíttetnek. A raktárakban tessék határozottan MOLL A. aláírásával és védjeggyel ellátott készítményeket kérni.

MOLL-féle SEIDLITZ-por

felülmúlhatatlan házi szer mindama gyomorhajoknál, melyekből a rossz emésztés és székrekedés szokott keletkezni. A gyógyszerárakban MOLL készítménye kérendő eredeti dobozokban 2 kor.

Fő-székhely: MOLL A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállító által

BÉCS, I., TUCHLAUBEN 9. SZ.

Vidéki megrendelések naponta postautánvét mellett teljesíttetnek. A raktárakban tessék határozottan MOLL A. aláírásával és védjeggyel ellátott készítményeket kérni.

IRODALOM.

Fényes Sany színművét, az *Almodozók*-at, a jövő hét szombatján ismét premiért hoz. Az újdonság *Fulda* Lajosnak, a kiváló német írónak 5 felvonásos vígjátéka. A *tölkfűkő* (Der Dummkopf), amely a múlt évben a bécsi Burg-színház és a berlini Berliner-Theater egész évi műsorán keresztül hatalmas erővel uralkodott. A mulatságos vígjáték bemutatója előtt a hét többi napjain a színház műsorának újabb-régibb erősségei váltakoznak.

A *Királyszínház* első újdonságának, *Planquette* hátrahagyott operettjének, a „*Mohamed paradicsomának*”-nak, amelynek az összes külföldi nagy városokban óriási sikere volt, pénteken, e hó 10-én lesz a bemutató előadása. A darabot *Stoll* Károly rendező vezetésével már hetek óta nagy gonddal folynak a próbák.

(*) A *Wiener Konzertverein* zenekara, melynek eddigi budapesti szereplései sikerekben oly gazdag volt, az idén négy hangverseny keretében fogja csodás művészetét a budapesti közönségnek újlag bemutatni. A művészi testület műsora, mely ép oly változatos, mint érdekes, a közeli napokban fog nyilvánosságra kerülni. A négy hangversenyre a jegyek olyképp adatnak ki, hogy bérelni lehet az I. és III., valamint a II. és IV. estére külön-külön, vagy mind a négy estére együttvéve. Ugyanínt kaphatók jegyek egyes estére is. A hangversenyek december 10 és 11 és február 18 és 19-én fognak megtartani. A jegyek árai egyes estére 4-12 koronáig, két estére (I. és III., vagy II. és IV. hangverseny) 7-20 koronáig, négy estére 14-40 koronáig és kaphatók a *Hermína* r.-i. zenemű- és zongorakereskedésében, Váci-utca 20.

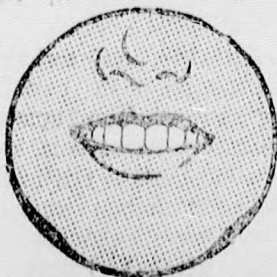
(*) *Ajánldék a színészek nyugdíjának.* A trencsén-telepci fűrdőigazgatóság 243 korona 70 fillért küldött be a színészek nyugdíjalapja javára, mint egy jótehetségű hangverseny jövedelmét. A színészegyesület tanácsa meglekangú levélben mondott köszönetet a fűrdőigazgatásnak nagylelkű adományáért.

(*) *Új filharmóniai hangversenyek.* A bécsi Tonkünstlerorchester, amely a múlt sa son végén oly hatalmas benyomást hagyott hátra első bemutatkozása alkalmával, sokoldalú meghívásnak engedve, a következő évad folyamán hat filharmóniai hangversenyt rendez bérletben Nedbal Oskár állandó zeneigazgatója és Weingartner Félix, a bécsi udv. opera igazgató karnagyának vezénylete alatt. A hangversenyek a vígadó termében havonta egyszer, mindenkor pénteken lesznek megtartva. Kedvezményes bérletek a hat hangversenyre: 48, 40, 30, 20, 12 és 6 koronáért, műsorok díjmentesen kizárólagosan Méry Bélánál kaphatók.

(*) *Pályázat történelmi színműre.* A budapesti Nemzeti Színház igazgatósága a belügyminiszter megbízásából pályázatot hirdet egész estét betöltő magyar történelmi színműre. A pályadíj 2000 korona.

(*) *Zenei hírek.* Somogyi Mór zongoraművész konzervatóriumában a növendékiétszám rendkívül emelkedése folytán a tanári kar kibővítése vált szükségessé. Az igazgatóság ennek következtében az előkelő művészpédagógusokból álló tanácsületet a zongoratanzakon dr. Bakonyi Bélánál áll. kép. okt. zeneitanárral, a hárfatanzakon verbóváczy Wajdits Sára hárfaművésznővel egészítette ki, az énekanszakra pedig Somogyiné B. Carola operatánárnő mellé még dominiczi Springer Széni, a milánói Operaház v. tagját és Kadich-Luigi Szidónia énekművésznőt szerződtette tanárokká. A konzervatóriumban, mely a Somogyi Mór kiváló zongoraművésznő személynél vezetésével működő művészképző mesterskolával együtt zenei kulturánknak elsőrendű tényezője, a tanítás az összes tanzakokon szeptember hó 6-án veszi kezdetét. Beírások naponta 9-6-ig az intézeti helyiségben (VI., Erzsébet-körut 44.) eszközölhetők.

Ép és szép fogak a természet egyik legszebb ajándékát képezik. De ha akarjuk, hogy ne csak átmenetileg használjanak és díszítsék szánkát, hanem hogy állandó értékűvé váljanak, akkor rendszeresen kell őket Odollal ápolni.

* *Új Idők.* Változatos és magas színvonalu tartalommal jelent meg az „Új Idők” e heti száma. A szövegrészben ott találjuk Biró Lajos művészi regényének „A diadalmas asszony”-nak folytatását, Lovik Károly és Kálnoki Izidor novelláját, az Idegen Irók rovatában pedig Hedestjerna pompás elbeszélését. Czikket Szabó Zoltán és Szamadó János írtak. Szabolcska Mihály és Lampérth Géza költeménye, l'Aignac tréfás verse Mühlbeck illusztrációi, fényképfelvétel az orvoskongresszusról, képsorozat a budapesti kenyérgyárról, Zeppelin légi útjáról egészítik még ki a lap amugy is gazdag tartalmát. Előfizetési ára negyedévre 4 korona. Kiadóhivatal Budapest, VI., Andrássy-ut 10. szám.

* A „*Vasárnapi Újság*” szeptember 5-iki száma Madách Imre sírjára vonatkozó képeket közöl első helyen Szalay Károly czikkével. A többi képek a rheimsi repülőgépvisevnyenyl, a nemzetközi orvoskongresszussal, a budapesti hatósági kenyérgyárral stb. foglalkoznak. Szépirodalmi olvasmányok: Mikszáth Káimán regénye, Ady Endre és Telekes Béla verse, Lux Terka novellája, Daniel Lesueur francziából fordított regénye. Egyéb közlemények: czikk és kép Wellmann léghajó-expedíciójáról, a városi Fuit-sírkőről, tárcza-czikk a hétről s a rendes heti rovatok: Irodalom és művészet, sakkjáték stb. A „*Vasárnapi Újság*” előfizetési ára negyedévre négy korona, a „*Világ-krónika*”-val együtt négy korona 80 fillér. Megrendelhető a „*Vasárnapi Újság*” kiadóhivatalában (Budapest, IV. kerület, Egyetem-utca 4. szám). Ugyanínt megrendelhető a „*Képes Néplap*”, a legolcsóbb újság a magyar nép számára, félévre két korona 40 fillér.

* *Új pénzügyi szakkönyv.* Hatalmas, hézagpótló szakmú vasok első kötetét fekszik előttem. Címe: „*Pénzügyi törvények, szabályok és rendeletek gyűjteménye.*” A hivatalos „*Pénzügyi Közlöny*” nyomán összeállították Zawadowski Alfréd pénzügyminiszteri osztálytanácsos és dr. Pavlinovic Bernard pénzügyminiszteri segédtitkár. A mű főczélja, hogy a hivatalos „*Pénzügyi Közlöny*”-nek eddigéig (1874 óta) megjelent összes évfolyamát teljes mértékben pótolja s hogy ennélfogva a „*Pénzügyi Közlöny*” helyett használható legyen, továbbá, hogy az élő pénzügyi jog megállapítása lehetőleg meg legyen könnyítve. Annak a czéljának, hogy a „*Pénzügyi Közlöny*” helyett használható legyen, a mű azáltal tesz eleget, hogy a még érvényben levő szabályok és rendeletek az eredeti chronologikus sorrendben és a „*Pénzügyi Közlöny*” azon számának megjelölésével vannak felvéve, amelyben az illető szabályzat vagy rendelet közzétételét. A tájékoztatás pedig azáltal van megkönnyítve, hogy az egyes törvények, szabályzatok és rendeletek egymással, megfelelő jegyzetekkel és hivatkozásokkal kapcsolatba hozattak s ezenfelül minden kötet egy kimerítő tárgymutatót tartalmaz a végén. Ami a műnek tárgyi beosztását illeti, ugyancsak a könnyebb kezelés és tájékoztatás végett az egész anyag, amely négy kötetben lesz összefoglalva, főbb vonásaiban tárgy szerint is rendezett. E tárgy szerinti rendezés szintén a „*Pénzügyi Közlöny*” belső beosztásához simul, amennyiben tartalmazni fogja az első és második kötet azt az anyagot, amely a *Pénzügyi Közlöny*-ben „*Általános törvények és szabályok*”, „*Pénzrendszer, pénzügyi jegyek, számvitel és hitelügyek*”, „*Bányászat és pénzverés*” és a régebbi évfolyamokban „*Állami jöszadók és erdők*” czime alatt jelent meg; a harmadik kötet azt az anyagot, amely „*Egyenes adók*” czime alatt tétellett közzé és végül a negyedik kötet azt az anyagot, amely „*Közvetett adók és állami egyszadóságok*” czimén jelent meg. Nagyban emeli a mű használhatóságát, hogy abban a legújabb keletű változásokat és újításokat is figyelembe vették. Míg eddig a közönség a pénzügyi közigazgatás terén kielőképpen tájékozva nem volt és nemcsak a laikus, hanem a szakember is már alig igazodhatott ki a nagy terjedelmű rendeletekhez, addig a mű megjelenése következtében ezek a nehézségek mind megszűntek, ami már is nagyban megkönnyíti a pénzügyi szakban működő tisztviselők, a közigazgatási bíróság pénzügyi osztályának, az ügyvédek és a laikus közönség munkáját. A most megjelent első kötet XXXII. 928 oldalon tíz törvényvezikket és 864 rendeletet tartalmaz. A rendkívül izlésesen kiállított kötet a Stephaneum-nyomdából került ki és ára 20 korona. (C. N.)

* A *Természettudományi Közlöny* legújabb, szeptember 1-seji száma a következő tartalommal jelent meg: Udránszky L., Klug Nándor (arcs-

képpel); Gaál J., A kalapos gombák erejéről (2 képpel); Aujeszky A., A tej pasteurizálása; Bolka J., A békalárvák visszaszerző erejéről; Gorka S., A rádiumsugarak élettani hatása; A föld legmagasabb hegye. Ezenkívül a füzetet a rendes rovatok: Magyarország időjárása, kérdések, feleletek egészítik ki.

FŐVÁROS.

(*) *A városi kenyér.* A községi kenyérgyár üzemet állandóan fejleszt s ma már 14.000 kilogramm kenyeret vitt a piacra. Most már a legtöbb elárusító helyen állandóan kapni városi kenyeret.

(*) *A főváros ideiglenes tanszemélyzeteinek alkalmazása.* Az ideiglenes tanszemélyzet alkalmazási módját, eltérően az eddigi szokástól, a főváros tanácsa legutóbb tartott ülésén ideiglenesen a következőkben állapította meg:

Az ideiglenes igazgatói állásoknak a főváros középiskoláinál, felső kereskedelmi, felsőbb leány és polgári iskoláinál, valamint az elemi iskolai vezető tanítói, az ipari és kereskedő tanonciskolai, továbbá a háztartási, gazdasági és ipari irányu ismétlő iskolai igazgatói, illetve vezető állások betöltésére a tanács közoktatási ügyosztálya van hivatva javaslatot tenni oly módon, hogy egyidejűleg elő kell terjesztenie mindazok névsorát, a szolgálataira, valamint minősítésükre vonatkozó adatok feltüntetésével, akik az ideiglenes betöltésre kerülő állásokra igényt tartanak. Az előterjesztés alapján azután a választást a tanács ejti meg. Az egyes iskoláknál akár teljes, akár nem teljes óraszám mellett id. jelleggel bíró állandóan alkalmazandó tanári és tanítói személyzet kiküldésére nézve ugyancsak a közoktatási ügyosztály tesz előterjesztést, de be kell terjesztenie az ügyosztálynak szakok szerinti minősítési táblázatokba foglalva mindazoknak a névsorát, akik az illető alkalmazásra előjegyztetésüket kérték. Az ügyosztály javaslatához képest aztán a tanács jelöli ki azokat, akiket órák ellátásával megbízni kíván. Az iskolaév folyamán szükséges helyettesítések ellátását illetőleg a tanács aképen rendelkezett, hogy a közoktatási ügyosztály mindenkor az iskolaév elején lehetőleg az összes jelentkezők személyi minősítését és szolgálati adatait feltüntető kimutatások előterjesztésével a tanácsnak javaslatot tegyen arra nézve, hogy kiket lehet a jelentkezők közül ilyenmú szolgálataira való kiküldetésnél figyelembe venni. Ha esetleg az iskolaév folyamán az év elején helyettesítési szolgálataira kijelöltek száma kevésnek bizonyulna, akkor a közoktatási ügyosztálynak újabb előterjesztésére újból a tanács állapítja meg azoknak a névsorát, akiket az ügyosztály vezetője ily szolgálataira alkalmazhat. Az elemi és az ismétlőiskoláknál a tanítók és tanítónőknek, illetve óvónőknek ideiglenes alkalmaztatási módját a tanács állapította meg, hogy t. i. a közoktatási ügyosztály vezetője az iskolaév folyamán előreláthatóan szükséges számú ily ideiglenes tanszemélyzet és óvónő kijelölésére a tanácshoz a megfelelő minősítési táblázat kíséretében még az iskolaév elején tegyen javaslatot és e javaslat alapján azután a tanács állapítja meg azoknak a névsorát és sorrendjét, akiket ily minőségben alkalmaz. A megbízásra kijelöltek a beteg helyettesítő szolgálataknál is első sorban vendők figyelembe. Az óradíjas minőségben való alkalmaztatás módját a tanács úgy szabályozta, hogy a közoktatási ügyosztály által az ily szolgálataira jelentkezők lehetőleg teljes névsorának bemutatása mellett megállapítja a tanács azoknak a névsorát, illetve számát, akik közül a közoktatási ügyosztály vezetője a szükségeshez képest a legjobb belátása szerint alkalmazhatja azután az egyeseket. Az ideiglenes tanszemélyzet alkalmazási módjának itt említett szabályozását azonban a tanács csak átmenetileg tartja kielégítőnek és felhívta a közoktatási ügyosztályt, hogy a végleges rendezés iránt javaslatot dolgozzon ki és azt oly időben terjeszse a tanács elé, hogy a jövő iskolaév elejére a törvényeszerű tárgyalások után ezek a javaslatok életbe is legyenek léptethetők.

(*) *A múlt hónap adója.* A múlt hónapban 30.130 polgár 9.868.750 korona adót fizetett. Január elsejétől augusztus végéig 202.015 polgár 38.618.129 korona adót fizetett, 1.798.689 koronával többet, mint tavaly. A közönség lassankint megszokta már, hogy adóját posta útján fizesse. A múlt hónapban 4958 polgár 1.747.580 korona adót küldött a postatakarépképző útján.

(*) *Izkolaépítés.* A VI. kerület Lehel-utca és Aréna-ut sarkán (a régi zsidótemető helyén) építendő elemi iskola munkálataira beérkezett ajánlatokat ma bontották fel. A föld- és kőmivessmunkákra 2, a kőfaragómunkákra 5, az ácsmunkákra 2, a tetőfedési munkákra 4 és a vasmunkákra 2 ajánlat érkezett be. Az ajánlatokat a mérnöki hivatalnak és a számvevőségnek adták ki átszámítás és felülvizsgálat céljából. Ennek megtörténte után az építkezésre felügyelőbizottság fog véglegesen dönteni az ajánlatok felett.

Reggelizés előtt fél pohár SCHMIDTHAUER-féle Igmándi keserűvíz

Használata valódi áldás gyomorbetegségeknek és székzsorulásban szenvedőknek

az elrontott gyomrot 2-3 óra alatt teljesen rendbe hozza. Kis üveg 40 fillér, nagy üveg 60 fillér.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ A mátészalkai bűnpör. Ma volt a debreczeni kir. ítélőtáblán a főlebbviteli tárgyalás Sovány Dezső mátészalkai aljárásbíró ismeretes pörében, akit annak idején, tudvalevőleg, gyilkosságért helyeztek vád alá. Az aljárásbíró a szatmárnémeti kir. törvényszék fölmentette a vád alól s főlebbezés folytán az ügy a debreczeni ítélőtáblához került. A mai tárgyalást Veér György táblai tanácselnök vezette, a vádlottat, aki személyesen is megjelent, dr. Gábor Jenő ügyvéd védte. A főügyész az első bíróság ítéletének megsemmisítését s annak kimondását kérte, hogy Sovány Dezső nem jogos önvédelemből követte el tettét. A védő szintén az ítélet megsemmisítését s annak a kimondását kérte, hogy Sovány Dezső nem követett el bűntényt. Az ítélőtábla ezután visszavonult és rövid tanácskozás után meghozta *felmentő ítéletét*. Az ítélőtábla Sovány Dezső albirót *jogos védelem* címén *felmentette*.

Sovány járásbíró bűnyűgyében a tábla felmentésének indokolása kiemeli: Felmenteni kellett Soványt nem beszámíthatatlanság miatt, hanem, mert ha Sovány leszurta is Bordás kéményseprőt, azt önvédelemből tette.

§ A szegedi vonat merénylői. A kecskeméti törvényszék most vonja felelősségre Izsó Sándor és Török József gazdákat, akik augusztus 1-én éjjel merényletet követtek el a szegedi 417-es számú személyvonat ellen Czegléd állomásától mintegy öt kilométernyire. A merénylők, mint annak idején megírtuk, az egyik őrház közelében lévő árok-hidnak a padlózatát, amelyen a sín pár van, felfeszítették és a vastag deszkákat keresztbe, ferdén tették rá a sín párra. A szegedi személyvonat este 11 óra 45 perczkor haladt át a hídon, ahol a mozdony két első kereke kisiklott, de szerencsére nagyobb baj nem történt. A rendőrség és a csendőrség az eset után erősen látott hozzá a merénylők kinyomozásához, ami sikerült is. Elfogták Izsó Sándor és Török József gazdákat, akik beismerték, hogy ittas fővel, csupa mulatságból követték el könnyen végzetessé válható tettüket. A törvényszék a szegedi vonat két merénylőjét fejenként négy és fél évi fegyházra ítélte.

§ Az Andrassy-uti esete. A tárgyalás mai harmadik napján a bíróság folytatta a beidézett nagyszámú tanúk kihallgatását. A mai napon kizárólag a vádnak beidézett rendőrtanuit hallgatta ki a bíróság. Ezek természetesen terhelőleg vallanak a vádlottakra. De eközben gyakran megtörténik hogy súlyos ellenmondásokba keverednek egy önmagukkal, valamint előzőleg kihallgatott társaik vallomásaival. Matos János nevű rendőr tanu mikor belépett a terembe, a vádlottak, élükön Spacsék Sebestyennel, rákiáltottak, hogy ez volt az, aki oly brutális módon tetteg bántalmazta őket. Spacséket az elnök 24 órai magánzárlatra ítélte. Ekkor felszólalt dr. Gál Jenő védő s ő is hazugságnak minősítette ennek a Matos János nevű rendőrtanunak vallomását. A bíróság a védőt ezen kijelentéséért 100 korona rendbüntetéssel sújtotta. A tanúk kihallgatását a bíróság délután is folytatta. A bizonyítási eljárás előreláthatólag hétfőn estére fejeződik be s kedden a perbeszédre kerül a sor.

Nyílt-tér.

(E rovatban közöltékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)

Dr. KÁLLAY ZOLTÁN jogi szemináriuma

Budapest, IV., Magyar-utca 3.

Kiváló sikerrel s alaposan készít elő az alapvizsgáktól az ügyvédi vizsgáig bármely jogi vizsgára.
— Nem tévesztendő össze hasonló intézetekkel. —

A Budai Szt.-Lukácsfürdő

Nagy-szállodájában és Thermal-szállodájában lakás teljes ellátással naponként 10 koronától feljebb. Minden szoba kilátással a Dunára. Kénes iszapfürdők és iszapborogatások. o o o o o o o o

„Szt.-Lukácsfürdő” Részv.-Társaság.

Ma fáj a feje

ne tétovázzék, hanem használjon azonnal Beretvási-pastillát

mely 20 perc alatt a legmakacsabb migránt és fejfájást elmulasztja. Készíti Beretvási Tamás gyógyszerész Kispesten.

Ára 1 korona 20 fillér. Orvosok által ajánlva.

Kapható minden gyógyszerertárban. Három dobozról ingyen postai szállítás.

A Dr. Wettstein-Sanatorium R-Társ. Tüdőbeteg szanatórium

Hargitlason. (Pomáz mellett) Szep.

tember hatodikán nyílik meg.

Belvárosi utca 15. sz. 1. emelet.

szolgálat Dr. Wettstein-sanatórium Rész-

vény-társaság igazgatósága VII. Rákóczi-ut 18.

Bécsi egészségügyi kiállítás

1906. állami díj, dísz-

oklevél, arany-

érem.

SERRAVALLO
China-bora
vassal. Gyen-
gőlkedőknek és lábba-
dozóknak. Kitűnő ízű. Kap-
ható gyógyszerertárakban, palaez-
kokban 1/2 ltr. K 2.60, 1 ltr. K 4.80.

LOVAS-féle

ZENE-CONSERVATORIUM

akadémiai előkészítő tanfolyammal

Andrássy-ut 68. szám.

Telefon 50i. Telefon 501.

Az intézet tananyaga és módszere azonos az Országos magyar királyi ZENEAKADÉMIAÉVAL!

Az intézet tanári kara 31 okl. művész tanárból áll!

Az intézet növendékei hangszereiket és egésznyi hangjegyzékjeiket az intézethez **DIJMENTESEN** kapják. Az angol, francia, német, nagy olasz nyelvek bármelyiket **DIJMENTESEN** tanulja. A zongora és cimbalom szerkesztése **DIJMENTES!** — Kamarazene, zenekari játékok **DIJMENTES!**

Beiratás egész nap. Esti tanfolyam 7-10-ig Internatus! Prospektus díjmentes! Nyilvános vizsgák! **BIZONYÍTVÁNY!**

SPORT.

Budapesti nyári meeting.

— Tizenketedik nap. —

Nem sikerült egy a program, mint amennyire előre látszott, mert csak kis mezőnyök startoltak. Azonban még így is a legvadabb meglepetések követték egymást.

A Tenyésztők díjára hét lovat nyergeltek. *Ardelle* lett a nagy favorit, de fogadták *Paradeniát* is. Körülbelül a távoszlópig *Paradenia* van az élen, de itt mindinkább megközelíti a még nagyon frissen galoppozó *Gourmande* és egy pillanat alatt már ő van az élen. A nagy rushsel jövő *Piroska* már csak második lett *Tiburtió* előtt, melyet negyediknek *Paradenia* követett. A nagy favorit *Ardelle* egy pillanatra sem volt frontban.

A *Rákosi-handicap* tizenegy lovat gyűjtött startjához. A kedvencek *La Catharina* és *Kaiseruhlan* voltak, de elég hive volt *Menottenek* is. lól sikerült start után *Menotte* ugrik el, de csakhamar felváltja *La Catharina* és mint tegnapelőtt egész uton vezetve nyeri a versenyt *Menotte* ellen. Harmadik *Kaiseruhlan*.

A *Naphegyi-díj* és a *Mező-díj* favoritok vereségét hozta. Az előbbiben *Slavery* kapott ki, míg az utóbbiban a reás favorit *Hazlemimi* szenvedett vereséget.

Részletes eredmény a következő:

I. Előverseny. Díj 2000 korona. Táv 2000 méter. 1. Negropontes Gy. id pk Fogláló 59 és fél kg (Miles). 2. Gr. Pálffy M. 3é pk Gravosa 52 és fél kg (Vivian.) Könnyen nyolcz hosszal nyerve. Tot.: 10:11. Könyvfog.: 2 1/2 Gravosa, 3 1/4 reá Fogláló.

II. Naphegyi díj 3000 korona. Távolság 1600 méter. 1. Geist G. 3é szk Denise 49 és fél kg (Ulrichshofer). 2. Dreher A. 4é pm Slavery 57 (Aylin). 3. Gr. Sigray A. 3é pm Dorian Gray 52 (Cockeram). Futott még: Duhaj (Blades). Könnyen két hosszal nyerve, három hosszal Tot.: 10:10, 20:42, 25. Könyvfogadás 1 és negyed Slavery, 1 és fél Duhaj, 6 Denise, 8 Dorian Gray.

III. Rákosi handicap. Díj 6000 korona. Táv 1800 méter. 1. Negropontes Gy. 3é pk La Catharina 53 kg (Pretzner). 2. Gróf Batthyány E. 4é stpk Menotte 55 és fél kg (Baumgartner). 3. Mautner V. 3é pm Kaiseruhlan 52 és fél kg (Carslake). Futottak még: Miutén (Janek), Bisamberg (Southey), Salome (Ulrichshofer), Andalgó (Cockeram), Avar (Miles), Blue Péter (Vivian), Sympathy (Broadwood), Floridsdorf (Smutny). Egy és fél hosszal nyerve, nyakhosszal harmadik. Tot.: 10:51, 20:35, 43, 34. Könyvfogadás: 4 La Catharina és Kaiseruhlan, 5 Menotte, 7 Sympathy, 8-14 a többi.

IV. Nyeretlen kétévésék díja. Díj 3000 korona. Táv 1400 méter. 1. Oroszvári ménes pk Sanstache 54 és fél kg (Krouzil). 2. Milne H. stpm Hüon II. 56 kg (Blades). 3. Gr. Lamberg H. sk Schön Agnes 54 és fél kg (Wiwazil). Futottak még: Jégvirág (Baumgartner), Villám Bandi (Carslake), Dezentor (Juhász). Könnyen két hosszal nyerve, félhosszal harmadik. Könyvfog.: 1 és háromnegyed Villám Bandi, 2 Sanstache, 5 Hüon II. és Dezentor, 6 Schön Agnes, 7 Jégvirág.

V. Tenyésztők díja. Díj 10000 korona. Táv 1100 méter. 1. Gróf Batthyány E. pk Gourmande 52 kg (Hewitt). 2. Zombory R. sk Piroska 52 kg (Miles). 3. B. Harkányi A. sm Tiburtio 53 és fél kg (Cockeram). Futottak még: Pierette (Pretzner), Ardelle (Carslake), Paradenia (Blades), Szózat (Janek). Könnyen három hosszal nyerve, egy és fél hosszal harmadik. Tot.: 10:76, 20:50, 60, 65. Könyvfogadás: 2 és negyed Ardelle, 3 és fél Paradenia, 4 Pierette, 5 Szózat, 6 Piroska, 7 Gourmande, 8 Rákos.

VI. Kétévésék versenye. Díj 2000 korona. Táv 1000 méter. 1. Szemere Miklós sk Kisasszonykácska 47 és fél kg (Janek F.). 2. Negropontes Gy. pm Tok 48 és fél kg (Gulyás). 3. Rózsa K. pm Formosa 48 és fél kg (Tausz). Futottak még: Royal Mary (Suszter), Royalist (Schersin), Pampuska (Ulrichshofer), Ordonka (Peschka). Biztosan két hosszal első, két hosszal harmadik. Tot.: 10:35, 20:28, 27, 34. Könyvfogadások: 1 és háromnegyed Kisasszonykácska, 3 Tok, 4 Ordonka, 5 Pampuska, 8-20 a többi.

VII. Mező-díj. Díj 3000 korona. Táv 900 méter. 1. Br. Springer G. 3é pk Folyta 54 és fél kg (Carslake). 2. Dávid E. id pk Hazlemimi 61 és fél kg (Pretzner). 3. Blaschkovich E. 3é sk Dáma 51 és fél kg (Cockeram). Biztosan háromnegyed hosszal nyerve, nyolcz hosszal harmadik. Tot.: 10:43. Könyvf.: 1 1/4 reá Hazlemimi, 2 Dáma 3 Folyta.

— Tizenharmadik nap. —

A meetinget bezáró nap méltó lesz a nagyon sikerült nyári versenyekhez. A program első helyen áll, mert minden egyes futamra nagy nevezések történtek.

A holnapi programmon szerepel a meetingnek egyik legjobb díjazású futama: a 60.000 koronás *Erzsébet királyné-díj*, mely a Szent István-díj lefutása óta a fogadási piac előterében áll. A 2000 méter távolságu klasszikus verseny elsőrangú sporteseményzámba veendő. Valószínű indulók a következők: Illustra (Cockeram), Herr Göd (Hewitt), Mortimer (Dyk), Töff (Miles), Stixenstein (Janek), Rengeteg (Pretzner), Harlekin (Krouzil), Aveline (Carslake).

Végigtekintve a starterlistán, első sorban *Avelinevel* akarunk foglalkozni, mint olyannal, amely az értékes díj egyik legreálisabb kombatánsa. A kanca már többször bebizonyította, hogy a hosszabb távon teljesen otthonosan érzi magát. A Derbyben ugyan csak második tudott lenni Stixenstein mögött, de itt is szerencsés körülmények játszottak közre legyőzője részére. A holnapi ta-

álkozásnál öt font előnye van a Stix-ménnel szemben s így az esélyek nagyon ki vannak egyenlítve.

A másik pályázó, melynek szintén nagy nyeresési esélyt kell megállapítanunk: *Stixenstein*. Mint hároméves csak kétszer szerepelt a nyilvánosság előtt, de már első startjával magára vonta a figyelmet, midőn az Alagi díjban gyenge kezű lovasa alatt harmadik helyen végzett Hasznos és Vampyr mögött. A Derbyben a Stix-mén, mint győztes került vissza a mázsálóhoz. Mint halljuk, a mén most képességei teljében van, s ezért benne kell a Melton-kancza ellenfelét keresnünk s ha küzdelemre kerül a sor, okvetlen a két telivér közt fog eldőlni.

A még hátralevő indulók közül *Herr Gödöt* kell először is felemlitenünk, melyet istállója mindig nagyra tartott. Azonban mi cseppet sem tudunk a Pardon-mén iránt felmelegedni, mert még eddig sohasem láttuk, hogy beváltotta volna a hozzáfűzött reményeket. *Töff* egyelőre még kétes induló, mert istállója csak az utolsó pillanatban szándékozik startolása felett döntenit, de még ha indul is, nem hiszszük, hogy a fentemlítették bármelyikével szemben is érvényesüljön. *Harlekin* véleményünk szerint csak képzelt nagyság és első győzelme alkalmával nem is vert számbavehető ellenfeleket, habár akkor játszva nyerte versenyét. *Rengeteg* egyáltalán nem ebbe a társaságba való és ugyilátszik istállója csak a momentán formára épített, midőn startolását elhárította. *Illustra* szintén nem oly képességű ló, hogy vele mint veszedelmes ellenféllel kelljen foglalkoznunk. *Mortimer*, mely szintén nagy dolgokra lett volna hivatva, szintén nem az a ló, — eddig mutatott formája után — hogy mint győztes végzze futását, de a helyesélt nem lehet tőle elvitatni.

Az elmondottakat összefoglalva, mi abbeli véleményünknek adunk kifejezést, hogy az idei Erzsébet királyné-díj győztese Springer báró nagyképességű háromévese,

Aveline

tesz, azonban meg kell jegyeznünk, hogy teljes forma birtokában kell lenni, ha *Stixenstein* maga mögött akarja hagyni. Harmadsorban *Mortimer* a jelöltünk.

A napot megnyitó I. oszt. eladóverseny ragadja még meg figyelmünket, mert attól eltekintve, hogy nagy mezőny várható a mértőldes távon, ezek mindegyike jó teljesítményekkel dicsekvő telivér. A súlyok az eladási ár szerint vannak kivárova s ha ezt vizsgáljuk, *Hirnök II.*, *Katz im Sack*, *Arvalde* és *Beckereki* esélyei tűnnek szembe s a nyerő valószínűleg ebből a kvartetből fog kikerülni.

A *Nursery Beaten-handicap* a kétéveseké és az 1000 méteren még huszonnégy ló indulhat és ezek javarésze starthoz is áll. Top weightja daczára *Columbus* elég jól áll a skálában, azonban nem lehet figyelmen kívül hagyni *Lady Budet*, *1000-ot* és *Rubberneck* sem.

A többi futam is egytől egyig nagyon érdekes lesz és ezekre tipjeink szolgáljanak utmutatásul jelöltjeink:

- I. *Hirnök II.* — *Katz im Sack* — *Beckereki*
- II. *Avar* — *Old Coin* — *Orgazda*
- III. *Aveline* — *Stixenstein* — *Mortimer*
- IV. *1000 Rubberneck* — *Lady Bud*
- V. *Egerton Ordonka* — *Sia*
- VI. *Pityi Palkó* — *Sepov*
- VII. *Adige* — *Gyere rózsám* — *Haramia*

o) *Turthírek*. *Kahlenberget* ma délután 3 óra 45 perczkor törölték az Erzsébet királyné-díjból. — *Carslaket* ma a negyedik futam után Villám Bandin végzett kíméletlen lovaglás miatt hoinapra Aveline kivételével és az első bécsi versenynapra a lovaglástól eltiltották.

o) **FTC - MAFC.** Bajnokcsapatunk vasárnap d. u. a lágymányosi pályán egyetlen aktív főiskolai labdarugó csapatunkkal, a *Müegvetemi A.* és *FC*-al játszik a lágymányosi pályán. Megelőzőleg a FTC. II. az Erzsébetfalvai TC. I. csapatával mérkőzik.

o) **Tennis-verseny** a Ferencvárosban. A FTC. országos lawn-tennis versenye ma kezdődik meg. A nevezések igen jól sikerültek s különösen a junior gárda küzdelmei érdekes sportot ígérnek.

FODOR ERNŐ

államilag képesített okleveles zenetanár vezetése alatt álló

ZENEISKOLA

(Akadémiai előkészítő tanfolyam.)

BUDAPEST,
VI., Liszt Ferencz-tér 4.

Beiratások: augusztus 30-tól szeptember 7-ig d. e. 10—12-ig és d. u. 4—6-ig.

Felvételi vizsgálatok: szept. 9. és 10-én.

Beiratási díj 10 K. Évi tandíj 120 és 200 K.

Tanszakok:

zongora, hegedű, gordonka, ének, zeneszerzés, hangszereléstán, kamarazene, zenekari gyakorlat, karének, brácsa, zenediktálás, zencelmélet, zenetörténet, zeneesztétika.

Tanári testület.

A zongora tanszakon:

Berényi Aladár, Chován Margit, Grósz Ernő, Halászné Sch. Olga, Inguss Elza, Kelen Ida, Kóczyné O. Malvin, Kortsák Ida, O. Nagy Irma, Nádosiné F. Olga, Radó Elek, Reiner Frigyes, Dr. Renkeyné H. Sarolta, F. Sándor Margit, Senn Irén, Staub Margit, Stroke Henrik, Térei Emma és Tóth Árpád államilag képesített okl. zenetanárok.

A hegedű tanszakon:

Anisz Aladár, Berkovits Lajos, Paul Mária, Recht Sándor, Simor Jenő, Stromwasser Leó és Südfeld Lajos államilag képesített okl. zenetanárok.

A gordonka tanszakon:

Humphreys Richárd, Novaček Károly és Son Henrik.

Az ének tanszakon:

Lichtenstein Dóra és Szilágyi Arabella.

A zeneszerzési tanszakon:

Siklós Albert.

A melléktanszakokon:

Berkovits Lajos, Kereszty István, Siklós Albert, Tóth Árpád, Waldbauer József.

Helnyettesek:

Epstein Irén, Hirsch Gyula, Kardos Olga, Krausz Ilona és Sárváry Ella.

Az intézet ÉVKÖNYVE kapható az összes hangszer- és zenemű üzletekben, valamint az intézet igazgatósági irodájában (Liszt Ferencz-tér 4. sz.)

KÖZGAZDASÁG.

Gabonapiacunk helyzete.

Irta: Vári Ede.

Budapest, szeptember 4.

A magyar gabonapiacokon ez évben uralkodott rendellenes értékesítési viszonyok a közgazdasági közvélemény mindennapi problémái közé sorozták a hazai gabonaárak kérdését. A balkáni háborus veszedelmek, majd a mostoha időjárás következtében előállott rossz terméskülátások valóra váltották szinte máról-holnapra a magyar gazdák elérhetetlennek látszott ideálját, a 15 forintos buzaárakat s volt idő, mikor 17 forintot is kínáltak a kész áruért. A hihetetlenül magas gabonaárak tartanak még ma is, pedig a termésvizonyok azokat egyáltalában nem igazolják. És ami a gabonapiaczi helyzet legérthetlenebb rendelkezése, a magyar termelők ezekkel az óriási árakkal szemben egyszerűen struccpolitikát folytattak. Nem adtak el. A szaksajtó egyhangu biztatása és aggodalma sem használt. A magyar termelők vártak, egyre vártak az értékesítéssel. Valami csodálatos optimizmus kötötte le őket. Azt hitték, még drágább lehet a buza. Csalódtak, mert — sajnos — a gazdák szócsövei, a nemzetközi gabonaviszonyokat agyonhallgatták előttük. Mikor pedig *Rubinek* bátor szóval figyelmeztette őket az eladástól való tartózkodás következményeire, már majdnem késő volt. Az árak hanyatlottak.

Néhány nap óta így magyar buzában végre jobb a kínálat. A budapesti piacon most már nemcsak bántási, hanem bácskai és marosvidéki buzák is nagyobb tételekben kerülnek eladásra, úgy hogy egyes napokon a román buza majdnem egészen leszorult a piacról. Ellenben a tiszavidék kínálata még mindig nagyon csekély, ami egy cseppet sem lehet meglepő, tekintettel arra, hogy a tiszavidéknek az idén sajnos, tényleg rossz a termése. Más években pedig éppen a tiszavidék volt a legelső, amely a budapesti piacot buzájával táplálta és az az ezer vagon tiszai buza, mely augusztusban hetenként került itt eladásra, hiányzik, illetve hiányzott az idén leginkább a budapesti malmoknak. És főleg ezen hiányzó mennyiség vettette fel sok helyről azt a kérdést, hogy hol van hát a földművelésügyi miniszter által kimutatott 33 és fél milliónyi buzatermés? A hausseban spekuláló elemek hamar megadják rá a feleletet és azt mondják, hogy: „nincs”. Nem termett, nem teremhetett 33 és fél millió mázsa, mert az ilyen mennyiséget érezni, látni kellene a budapesti piacon, továbbá, mert 1897-ben, amikor tíz millióval kevesebb volt a buzatermés, akkor is legalább az őszi hónapokban volt e ég a piacon és nem kellett mindjárt közvetlen az aratás után idegen buzára szorulni.

Eltekintve attól, hogy az elfogulatlan szemlélőnek a hivatalosan — tehát nem spekulánsok vagy játékosok által megállapított terméseredmény kell, hogy képezze véleményének alapját, elfelejtik azok, akik még a 33 és fél millió buzatermésünket is letagadni akarják, hogy 1897-ben először óbuzakészlet is volt legalább egy öt vagy hat millió méter mázsa, másodsor pedig abban az évben tavaszkor 7 frtos árakhoz voltunk szokva. Minden gazda tehát, akinek akkor valamije termelt, szívesen kapott ősszel a 12 frtra felszökött ár után és piaczra hozta az akkor szokatlan nagy ár mellett a buzáját. Az idén éppen megfordítva állnak a dolgok. Atmeneti készletünk nem volt, ellenben gazdáink júniusban 17 frtos árakat láttak és csak nehezen tudták és tudják most megszokni, hogy az új termésért egyszerre három vagy négy forinttal kevesebbet kapjanak, tehát csak lassan, apránként engedik át eddig a buzájukat a fogyasztásnak. Ez az egyedüli oka annak, hogy a 33 és fél millióból a mai napig olyan keveset látunk, daczára annak, hogy a jelenleg Magyarországon érvényben levő buzaárak a legmagasabbak az egész világon. Hogy aztán e nagy árak későbbre is fenttarthatók lesznek-e, az már többé nem a magyar kínálat arányától függ. Nemzetközi piac lettünk, az egész világ ide

tódul hozzánk és minthogy jelenleg mi fizetjük meg neki legjobban a búzáját, mi sem természetesebb, hogy hamarosan olyan mennyiségeket kapunk és kapunk is a külföldről, amennyit a magyar és az osztrák fogyasztás csak felvenni képes. Nagy érdeklődéssel nézünk ama kimutatások elé, amelyeket a kereskedelmi miniszter havonként kétszer közzétenni rendelt, amelyekből a hozzánk beözönlő idegen búzáknak mennyiségét és rendelkezési helyeit látni fogjuk. Nagyon kíváncsiak lennénk és az érdekelteket körök tájékozását nagyban előmozdítaná, ha osztrák részről is ugyanilyen intézkedés történnék, mert nagy fontossággal bír ránk nézve az, hogy megtudjuk az osztrák határon betóduló gabonák mennyiségét és rendelkezési helyét is. Csak akkor fogjuk megállapíthatni, hogy a közös vámterületre összesen mennyi idegen buza importálódik és hogy ennél fogva a magyar buza későbbi értékesítésére minő kilátások lehetnek. Az eddigi összes buzaimportot a közös vámterületre magánbecslések 4 1/2 millió métermázsára teszik, amelylyel már is fedezve volna a monarchiának 1909-1910-ik évre mutató deficitjének fele.

A gabonaüzlet maga az érdekelt kereskedői köröknek eddig nemcsak hasznot nem, de érzékeny veszteséget hozott. Az aratás után közvetlenül még a mainál is jóval magasabb árak voltak érvényben, melyek azóta kisebb javulásokat leszámítva, mindig inkább visszafelé gravitáltak. A mit a kereskedők ma vásároltak, az már másnap többnyire kevesebbet ért és minthogy a határidős kurzusai nem oly arányban estek, mint a kész buza ára, a határidős piacon eszközölt, ugynevezett árbitrázs-ügyletek lebonyolítása is veszteséggel járt. Köztudomású dolog, hogy annál a sok millió métermázsás búzáknál, melynek a külföldről való becipelésével első czégeink annyi tőke és munkafektetéssel bajlódunk, eddig alig lehet számottevő közvetlen hasznot felmutatni, sőt egyesek még tetemes összeg ráfizetéssel kénytelenek régebbi üzleteit lebonyolítani. A mostani eladások inkább már a külföldi czégek itteni bizományosaik által történnek. A románok egy idő óta kevesebbet, a szerbek többet kínálnak. Legutóbb pedig az oroszok foglalnak nálunk mindinkább nagyobb tért, nem annyira Budapesten, mint az ország különböző vidékein és alig van már az ország felső részében malom, mely orosz búzát ne vásárolt volna. Az eddigi szállítások után kélvén, az orosz buza minőségileg is kitűnően sikerülhetett. Az eladások 78 kilós súlygaranciával történtek, ténylegesen pedig 81 és 82 kilós búzát szállítanak és általánosan dícsérik a sikértartalmát is, mely jóval nagyobb, mint az ideai magyar búzáé. Oroszország legnagyobb fogyasztó piaca Németország. Itt azonban egy tonna = tíz métermázsás buza ma 210 márkát, vagyis 50 kilónként 12 korona 30 fillért, tehát egy és egy negyed koronával olcsóbban jegyez, mint Budapesten. Mi sem természetesebb tehát, hogy az orosz buza első sorban hozzánk, de még inkább a közelebb fekvő Ausztriába gravitál. Amint értesülünk, a bécsi gabonaüzlet ma egy 15 ezer mázsás tétel orosz búzát kötötték 50 kilónként 13 korona 30 filléres árral Bécsbe szállítva. Mindezekből kiülnek, hogy mennyire jogosultak ama intések, melyek mérvadó gazdák részéről is egy kissé elkésve bár, de talán még mindig jókor hazai termelőinkhez intézettek, melyek szerint az adott körülményeknél a mostaniaknál még magasabb árakra spekulálni nagy — könnyelműség!

Az értéktőzsdéről.

Budapest, szeptember 4.

Noha az erős nagyszabású árfolyamemelkedések természetes következménye az, hogy a spekuláció nyereségét időközönként realizálja és így a további árfolyamemelkedéseket időről-időre megakasztja, sőt egyes értékpapírok árfolyamát rövid időre le is morzsolja, az a szilárd irányzat, mely hetek előtt lábra kapott az internacionális piacokon és mely a mi tőzsdénket is felverte letargiájából, feltartóztatlanul egyre tart és láthatólag minél szélesebb tért hódít magának. A nyereségrealizációk nyomán járó eladásokkal szemben mindig újabb vevők jelentkeznek és ezeknek

az újabb vevőknek megvan az a megnyugtató előnyük, hogy már nem tisztán a spekulációból, hanem a nagy közönség szélesebb rétegeiből kerülnek elő. A közönség ugyanis, mely az utolsó évek szomorú gazdasági eseményeinek hatása alatt teljesen visszavonult az értékpapírpiactól, újabb vállalkozásba még mindig nem mervén bocsátkozni, mert már lassanként és az állandóan emelkedő irányzat hatása alatt azokba az értékpapírokba helyezi eddig a takarékpénztárakban és befektetési értékekben elhelyezett tőkéit, melyek magasabb kamatozást biztosítanak, ezenfelül pedig további árfolyamemelkedéssel kecsegtetnek. Ilyen értékeket pedig az utóbbi hetekben észlelt árfolyamemelkedések dacára is bőven találni a budapesti tőzsdei árfolyamlapon, amikor olyan elsőrangú értékpapírok, mint a Magyar általános hitelbank részvényei már K 767.50 árfolyamuk mellett 40 koronát, vagyis 5 1/4%-ot jövedelmeznek. Az osztrák hitelrészvények mai K 664.25 árfolyamuk mellett ezzel szemben 30 korona vagyis 4 1/2%-ot jövedelmeznek és az internacionális piacokon árfolyamukat mégis emelkedőképességek tartják. De a helyi papírok közül is számos elsőrangú olyan részvényt sorolhatnánk fel, melyeknek jövedelmezősége az 5 1/4, sőt az 5 1/2%-ot is meghaladja, így tehát, ha az internacionális vonatkozásokban komplikációk nem állanak elő és az ipari téren a további haladásnak nem áll valami útjába, a közel jövőre csak állandó javulás várható a tőzsdéken. A mi speciális viszonyainkra természetesen a belpolitikai fejlemények lesznek hatással s ha politikusaink a szept. 28-át fenyegető Damokles-kardot fejünkől elhárítják, közgazdasági téren mi is nyugodalmas időket várhatunk. Az utolsó négy hét szombati zárlati kurzusainak alábbi kimutatása legkésebben szóló bizonyítéka fenti fejtegetéseinknek.

aug. 21. aug. 28. szept. 4. utolsó heti különb.

Aranyjáradék	113.50	113.50	113.50	—
Koronajáradék	92.70	92.65	92.65	—
Magyar hitel	759.50	761.—	767.50	+ 6.50
Osztrák hitel	651.75	655.—	664.25	+ 9.25
Allamvasut	749.50	758.—	759.50	+ 1.50
Déli vasut	115.25	116.—	126.50	+ 10.50
Adria tengerh.	417.—	408.—	415.—	+ 7.—
Közúti vaspálya	580.—	585.50	593.50	+ 8.—
Városi villamos	278.—	288.—	286.75	- 1.25
Hazai bank	283.—	286.—	287.—	+ 1.—
Lezárolóbank	482.75	481.50	485.50	+ 4.—
Jelzálogbank	443.—	443.—	447.25	+ 4.25
Keresk. bank	3492.—	3485.—	3492.—	+ 7.—
Keresk. r. t.	584.—	586.—	587.—	+ 1.—
Rimamurányi	600.—	607.—	632 1/2	+ 25.50
Ganz és tsa	3090.—	3090.—	3090.—	—
Salgótarjáni	591.—	589.—	590.—	+ 1.—
Köszénbánya és téglyagyár	557.—	548.—	549.—	+ 1.—
Északm. egy. kö-szénbánya	319.—	314.—	314.—	—
M. cukoripar	2030.—	2040.—	2030.—	- 10.—

Ki lesz a tőzsde elnöke? Alig indult meg az őszi tőzsdei szezon, máris újból fölcsinre bukkantak az elnöki szék betöltése körül keletkezett kombinációk, melyeket a tőzsdei tanács működésének újból való megkezdése tett aktuálissá. Az azonban bizonyos, hogyha csakugyan arra kerül a sor, igen nehezen fog menni az elnöki szék betöltése. Annyi ezer féle kötetlek és érdek fűzi a közgazdasági életet a tőzsdéhez, hogy rendkívül nehéz olyan férfit találni, aki az összes igényeket kielégítheti. Kombináció van bőven. Így a legkomolyabb jelöltek: Székely Ferencz, a Belvárosi Takarékpénztár elnöke, Barta Arnold, az Agrárbank vezérigazgatója, Sándor Pál országgyűlési képviselő, Horváth Elemér, a Hitelbank igazgatója és Schmidt József, a Magyar Országos Központi Takarékpénztár igazgatója. Természetesen mindegyik jelöltnek van pártja és mindegyik párt buzgólkodik a jelöltje érdekében. Schmidt József azonban nem reflektál a jelöltségre. Sándor Pál iránt, bármilyen nagy-képzettségű szakember is, az a nehézség támad, hogy kissé heves vérű és hogy a kormány sem venné szívesen megválasztását. Barta Arnoldnak a bankkérdésben eladott szakvéleménye a pénzügyi világban Európa-szerte nagy fölűnést keltet, és mint elismert szaktekintély nagy súlytal esik a mérlegbe. Erősen áll a homlokterben a Belvárosi

Takarékpénztár erőskezű elnöke, Székely Ferencz, kit legutóbb a tőzsdetanács a Kornfeld fölött mondott emlékbeszéd tartására kért s ki ezzel az emlékbeszéddel, — melynek mély tartalma és hatalmas koncepciója általános fölűnést keltett — sokak szerint valószínűleg eljegyezte magát a tőzsde-elnöki székével. De számos híve van Horváth Elemérnek, a Hitelbank igazgatójának is. Sok érvel lehet fölhozni ő mellette is. Nagy jogász tekintély, akinek a kormánynál is nagy a befolyása. Van azonkívül a többi jelölttel szemben olyan előnye is, ami esetleg szintén súlytal eshetik a mérlegbe. Az a körülmény, hogy a háta mögött a hatalmas Hitelbank áll egy ezerfelé elágazó összeköttetésével, mindenesetre a legkomolyabb jelöltek közé emeli Ezek lennének az aktuális személyi kombinációk. Van azután olyan terv is, amelyiknek megvalósítása már időbe kerül. Mintegy 500 tőzsdetag ugyanis a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank elnökét, Láncty Leót szeretné a tőzsde elnökségére megnyerni s e czélból — amint értesülünk — egy monstre-küldöttséggel akarják felkérni arra, hogy vállalja a jelöltséget. Ez esetben természetesen, minthogy Láncty nem tagja a tőzsdetanácsnak, ez egész választás tavaszra maradna, amikor Láncty előbb beválasztanák a tanácsba azután s egyhangulag az elnöki székbe. Hogy mint lesz, azt most még tudni nem lehet, csak az látszik bizonyosnak, hogy a tőzsdetanács sem sieteti a választást, mert mindenki belátja azt, hogy a tőzsdére egyrészt a mostani bizonytalan politikai viszonyok, másrészt pedig a küszöbön álló tőzsdei reformok igen súlyos napokat hoznak, amikor nagy szükség lesz olyan vezérre, aki nemcsak szaktudásával, hanem közgazdasági és egyéni súlytal is méltán képviselheti a tőzsdével összefüggő nagy nemzetgazdasági érdekeket.

Az idei burgonyatermés. A földmívelésügyi miniszter jelentése szerint a burgonya-termés kilátások bár még eléggé biztatóak, szintén nem egyenlők, a növények több helyütt megsínylették a száraz és több hélig tartó túl meleg időjárást. Néhol a peronoszpora, másutt a levélfodrosodás, továbbá a gyűrűs betegség és pondró is elég sok kárt okozott, mindazonáltal országos átlagban a várható terméseredmény még mindig kielégítő, sőt helyenkint igen jó. A korai burgonya szedését már megkezdették, az eredmény a Tisza vidékének egyes kisebb területeit és a Királyhágón túli vármegyék némely részeit kivéve általában kielégítő, illetve közepes. A gumók nagyobbára szép nagyok és többnyire egészségesek. Az országban legjobb kilátások vannak a burgonyatermést illetően a Duna jobb- és balpartján, továbbá a Tisza-Maros-szögén és a leggyengébb, de még mindig középtermést ígérő kilátások vannak a Királyhágón túli vármegyékben. A burgonyával beültetett terület kiderjedését csak a múlt évi területhez viszonyítva lehet felbecsülni, bár bizonyos az, hogy a kiszántott őszi területéből a burgonyauültetésnek elég terület jutott. A központi statisztikai hivatal a múlt 1907-1908. évben 1,024,543 kat. holdra becsülte a területet és így a folyó évben is csak ennyire becsüljük a burgonya területét. Ezen terület után országos átlagban és kat. holdanként remélni lehet 45.10 q-t és így körülbelül lesz az ez idei összes eredmény mintegy 46.22 millió q. A múlt évben termelt összesen 37.96 millió q.

Egy millió korona a békéért. A mai napnak nagy pénzügyi szenzációja van, olyan, amely a maga szokatlanságával és érdekes háttérrel alighanem sokáig emlékeztet fog maradni. Természetesen ez is a Rimamurányi harchoz tartozik, mely most minden érdeklődést leköt. A harcoló felek már nyílt hadállásban vannak s az a csoport, amelyben a Széchenyi, Szapáry grófok, Sándor Pálék stb-ek vannak, akiket a tőzsdén a Krausz és Bettelheim cég képvisel, már ismét nyíltan fölveszi a harcot a Rimamurányi bankjaival. Ez az erőteljes harc pedig — úgy látszik — nincs inyére a társaságnak, mely ma szokatlan módon akart véget vetni a harcnak. Ugyanis azt a hihetetlen hírt közlik velünk, hogy a Wiener Bank-Verein nem kevesebb, mint egy millió koronát ajánlott föl a csoportnak, ha féltréül és nem vásárolja tovább a Rimamurányi papírosokait és ha békét kötnek. A csoport ezt az ajánlatot — forrásunk szerint — nem fogadta el. Erre vall legalább az, hogy ma is olyan óriási volt a kereslet a csoport és a Wiener Bankverein részére a Rimamurányi papírok iránt, hogy azokból körülbelül 10,000 darab részvény került

forgalomba s árfolyama 624.5 koronáról csakhamar felszökött 635 koronára. Ezen az árfolyamon is jelentékeny kitételek fordultak elő, míg nem 632.5 koronán zárult a forgalom. A helyzet tehát a Rimamurányi harcban az, hogy az a csoport, mely a Közuti Villamosnál is célzott, már igen jelentékeny mennyiségű Rimamurányi részvényt fölött rendelkezik.

A Leszámlolóbank mérlege. A Magyar Leszámloló- és Pénzváltóbank igazgatósága szeptember 7-én tartja mérlegmegállapító ülését, mely után a bank félévi mérlegét azonnal nyilvánosságra hozzák.

Fizetési képtelenségek. A bécsi hitelezői védegyelet a következő fizetési képtelenségeket közli: Jukdolak Erzsébet Pétervárad; Kohut Rozália kereskedő Pozsony; Löwy és Kiss kereskedő cég Tiszaföldvár; Bálint Simon szabó Budapest.

37.12 millió helyett 41.06 millió mm a tengeri-termes. A földművelésügyi miniszter ma tette közzé jelentését a kapásokról. A jelentésnek legérdekesebb része az, amely arról számol be, hogy az évben 41.06 millió métermáza tengeri termést, a múlt évi 37.12 millió mm helyett. A tengeri-termeskilátások egyébként az uralkodó száraz és nagyon meleg időjárás következtében sok helyen megromlottak, bár országos átlagban becslve a remélhető eredményeket, a kilátások még ez idő szerint is eléggé biztatóak, nevezetesen a Duna jobbpartján, továbbá a Tisza-Maros szögének nagy részében, végül a Duna-Tisza közén és itt is főleg annak alsó felében, a Bácskában. Az ország más részeiben már csak közép és a Tisza mentének nagy részén, végül a Királyhágóntuli vármegyék egyes részeiben közepesen aluli termésre van kilátás a meddőn maradt elég sok szár, illetve csövek miatt. A szárazság miatt ugy a cső fejlődése, mint a szemek képződése nem volt kielégítő és mert a száraz idő előtt fonyadni kezdtek, illetve néhol elszáradtak, ennél fogva a tengeri terméskilátás országsszerűen különbözőnek, illetve országos átlagban közepeszerűnek jelezhető. A tengeri területre 4,266,827 kat. holdra tehető, mert a kiszántott őszi területéből mintegy 236,000 kat. holddal szaporodott a múlt évi terület. A beérkezett részletes adatok, amelyek a szeptember 1-ére vonatkozó terméskilátásokra vonatkoznak, a várható tengeri-termes kat. holdanként és országos átlagban 9.40 q-ra teszik. Amennyiben tehát ez a becslés a való állapotnak megfelel, ez esetben az az idei összes remélhető termés megközelítőleg 41.06 millió q-ra fog rugni. A múlt évben termelt összesen 37.12 millió q tengeri.

Szolgálati jubileum A Magyar jég- és viszontbiztosító részvénytársaság e hó 4-én ünnepelte ezévi jubileumát. Erőss Pál szolgálatának 25 ik évfordulóját, mely alkalmával a jubiléumot úgy az igazgatóság, mint a karbantartási osztályok részéről és értékes ajándékokkal halmozták el.

Magyar hajózási vállalatok érdekszövetsége. A N. Fr. Presse írja a következőket: Hajózási körökben beszélnek, hogy több hajózási társulat, nevezetesen a Magyar kir. Folyam- és Tengerhajózási Társaság és a Magyar Keleti Tengerhajózási Társaság között egy érdekszövetség létesítését tervezik. Ennek az egyesülésnek az volna a célja, hogy a társaságok forgalmi tevékenységüket na-

gyobb arányban kiterjesszék és pedig olyképpen, hogy a magyar társaságok hajójárataikat kiterjesszék a levantei, indiai és más ázsiai kikötőkig s ahol már a hajójáratok közlekednek, azokat megerősítik. E hír, ha megvalósul, tényleg nagyot lendítene a magyar tengerhajózás ügyén. Ugyanis tekintettel arra, hogy a magyar kir. folyam- és tengerhajózási társaság állandó hajójáratokat tart fenn az Aldunán egész Galaczig, a magyar kivitel, ha onnan átrakodás után jutna a keleti kikötőkbe, egyszerre felszabadulna az Osztrák Lloyd gyámkodása alól, mert ez utóbbi társaság, melynek hajói ritkán érintik Fiuméi. A tervbe vett hajójáratokat a két társaság csak a tengerhajózási támogatásáról szóló törvény alapján terjesztheti ki, mert a kormánynak közvetlen támogatása 1911-ig lehetetlen. Eddig marad érvényben ugyanis az Adria és az Osztrák Lloyd között fennálló s a forgalom megosztásáról szóló szerződés, mely alatt más hajózási vállalat szubvencionálása azokon az utakon, melyeken az Adria és a Lloyd járatai közlekednek, ki van zárva.

A D. M. K. E. a tanoncokért. A Délmagyarországi Magyar Közművelődési Egyesület újabb munkaprogramjába vette a tanoncokkövetését s ezen célból a működése területéről jelentkező idegenajku gyermekeket a magyar Alföldön helyez el megbízható magyar iparosoknál, akiknél az egyesület gondos, állandó felügyelete mellett nemcsak hogy teljesen elsajátítják a magyar nyelvet, de jó magyar iparosokká is kiképezik magukat. Az egyesület Budapesti Osztálya ezen ügyben érintkezésbe lépett Pestvármegye főszolgabíráival és jegyzőivel s ezekkel együtt most azon fáradozik, hogy a magyarosítás ezen üdvös mozgalmának megnyerje a pestmegyei idegenajku községeket is és minél több család gyermekét elhelyezze a szin tiszta magyar városokban. A jelentkezőknek dr. Gönczy Elemér titkár (IV., Kigyó-u. 2.) minden irányban szívesen szolgál felvilágosítással.

Bajok a Drágánvölgyi vizerőmű ...mégiben hír volt arról, hogy a Magyar Vasúti Forgalmi Részvénytársaság Drágánvölgyben 30 millió költséggel vizerőművet épít, melynek sarkalatos pontja a viznek a Drágánvölgyéből a Jávölgybe való átbuktatásából állana. Ez azonban — amint értesülünk — különféle technikai nehézségekbe ütközik, úgy hogy az építési idő legalább 3-4 évre előirányzandó. Ezenkívül még tetemes vízjogi nehézségek is utját állják a mű létesítésének. A folyó év augusztus 23. és 24-én tartott bejárás alkalmával a tervet a hatóságok képviselői nem találták kielégítőeknek és ezeknek kiegészítésére és pótlására utasították az engedélyt kérő Magyar Vasúti Forgalmi Részvénytársaságot. Az új tervek beérkezése után új hatósági bejárást fognak tartani. Már a mostani bejárás alkalmával a vízmű létesítése elleni kifogásait jegyzőkönyvbe vettette számos vízjog és partbirtokos, közöttük a gróf Zichy

Ödön-féle uradalom, a román püspökségi uradalom, Tischler Mór nagybirtokos stb. A műszaki nehézségek között kiemelendő a 7 km. hosszú alagút, valamint a nagyobb völgyzárógátak, melyeknek költségeit — pontos talajkutatások híján — előre megállapítani nem lehet. Legyőzhetetlen nehézségek vannak a terv pénzügyi keresztülvitele körül is. A tervezők szerint ugyanis a mű összes költségei 30 millió koronára rugnának. A műnek fenntartására, az újításra, a személyzeti és üzleti kiadásokra, leírásokra stb. legalább 5%-ot kell számítaniunk évente. Tapasztalás szerint az 5% kamatozás elérésére tehát az évi bruttó jövedelemnek fel kellene emelkednie a befektetett tőke 10%-ára; a jelen esetben 3 millió koronára. Ennyit kellene tehát a szolgáltatott áramért a vállalatnak bevételezni. Mivel pedig vonatási célokra, nagyobb gyártelepek hajítására 5 fillérről nagyobb egységárat kilowattóránként elérni nem lehet, a 3 millió korona bruttóbevétel elérésére 60 millió kilowattórát kellene eladni. Azonban ezen iparilag fejletlen vidéken, amely kellő intelligenciájú munkások hiányában szenved, belátható dőn belül ekkora munkaszükségletet, de még ennek a felét sem lehetne elhelyezni, annál kevésbé, mert a MÁV. fővonalainak, valamint a h. é. vasutaknak elektromos üzemre való átalakítása — gazdasági és budgetáris okoknál fogva — ki van zárva. A kémiai ipar pedig kilowattóránként 5 fillér egységárnál az áramot nem veheti igénybe.

Magyar tejjgazdaság. E címmel jelenik meg szeptember 15-én Peterdi Andor és Ehrlich Ferenc szerkesztésében az első magyarul megjelenő tejjgazdasági szaklap. A lap kéthetenként fog megjelenni a legkiválóbb szakírók ismertető és tanulmányos cikkeivel s előfizetési ára 10 korona. Mutatványszámot küld a kiadóhivatal (VIII., Szigetvári-utca 21. l. em.)

Hét hónap alatt 85 millió behozatali többlet Ausztriából. A m. kir. központi statisztikai hivatal ma tette közzé a magyar szent korona országainak f. évi július havi külkereskedelmi forgalmára vonatkozó adatokat. Ez adatok szerint behozatalunk értéke az előző évi 978.6 millió koronával szemben ez év január-július havában 942.6 millió korona volt s ebből 700.0 millió korona Ausztriából való behozatalunkra esik. Kivételünk az 1908. év első hét hónapjához képest 41.6 millió koronával emelkedett, értéke 845.6 millió korona volt, mely összeghez Ausztria 615.0 millió koronával járult. Az 1909. év első hónapjában árumérlegünk összesen 97 millió, Ausztriával szemben pedig 85 millió korona behozatali többletet tüntet fel.

Behozatalunkban legnagyobb értékűszeggel a textilipar készáruimányait szerepelnek. Ez árak behozatali értéke a folyó év első hét hónapjában 270.0 millió koronát tett, mely összegben Ausztria 261.4 millió koronával részesedik. Pamutcsövekéből behozatalunk egymagában 125 millió koronát tett, gyapjuszövetekből pedig 69.2 millió koronát. Konfekcionált árukából behozatalunk értéke 51.2 millió koronát tett. Legfontosabb kivitel cikkeink ezúttal is a gabonarémtek és a liszt. Az utóbbiból január-július havi kivitelünk 106.9 millió koronát tett (1908-ban 91.7 millió korona), amiből 98.8 millió korona értékű Ausztriába szállított

HETI MŰSOR.

Szeptember	Nemzeti Színház	Vígyszínház	Király Színház	Magyar Színház	Fov. Városligeti Színház	Fov. Nyári Színház	Urania
6 Hétfő	Hamlet	Zsirus ügy	Jánoska	A szerencse fia	Az erdészleány	Hajnaldik	Japán
7 Kedd	Mary Ann	A király	Az elvált asszony	Álmodozók	A Smokk-család	Színészvér	A párisi asszony
8 Szerda	délután este	A hálás utókor	Lupin Arzen	Jánoska	A szabin nők elrablása	A ciganybaró	Velence
		Zsirus ügy	Táncos huszárok	Hivatalnok urak	Nebántvirág	A dollárkirálynő	A jövő háborúja
9 Csütörtök	Enémult harangok	Az édes teher	Az elvált asszony	Álmodozók	Az erdészleány	Színészvér	A tenger
10 Péntek	Boldog mátkaság	Zsirus ügy	Mohamed paradicsoma	A sasfiók	A Smokk-család	A tévedt nő	A XIX. század
11 Szombat	Boldog mátkaság	Tatárjárás	Mohamed paradicsoma	A tőkfilkő	Nebántvirág	Az iglói diákok	—
12 Vasárnap	délután este	A cigany	A tanítónő	Jánoska	Nebántvirág	Rip van Winkle	—
	Boldog mátkaság	Zsirus ügy	Mohamed paradicsoma	A tőkfilkő	A Smokk-család	Az iglói diákok	—

Buzakivitelünk értéke 32.9 millió korona volt (az előző év hét első havában 40.7 millió), rozskivitelünk 17.4 millió, árpakivitelünk 18.7 millió, tengerikivitelünk 37.8 millió (1908-ban 33.8 millió) koronát képviselt; összes gabona-, liszttermékekből, hüvelyesekből 257.8 millió koronát tett a kivitel, 19.4 millióval haladva meg a múlt év első hét hónapjának kiviteli értékét. A vágó- és igásállatok kivitele az előző év hét első havának eredményéhez képest emelkedett 125.3 millió koronáról 153.6 millió koronára. Az emelkedés legnagyobb a sertés-kivitelnél, 7.1 millió korona, míg ló-kivitelünk 5.4, bikakivitelünk 0.9, tehénkivitelünk 5.6, ökrökivitelünk 6.1 millió koronával növekedett.

Biztosítási és Közgazdasági Lapok szeptember havi jubiláris számát nagy és gazdag tartalommal fognak megjeleníteni, a lap összes munkatársainak szellemi közreműködése mellett, a biztosítási összes ágazatok köréből vett közleményekkel, értesülésekkel. Ez a lap kiváló, tudományos, alapos közleményeivel, cikkeivel nagyban hozzájárult a biztosításügy népszerűsítéséhez és az e téren dolgozók szellemi képzettségének emeléséhez. A lap mindenkor komoly, tartalmas színvonalu újság — épp ezért vették a szakörök is erős és hathatós támogatásukba és terjesztették a lapot az egész országban.

Az osztályosorjatók mai húzásán a következő nagyobb nyereseményeket sorolták ki:

- 5000 koronát nyert: 92776.
- 1000 koronát nyertek: 68474 86938.
- 500 koronát nyertek: 2033 7984 8644 16326 17616 25897 61691 63198 72300 91821 107337.

Allatbörze. A magyar állattenyésztőket és kereskedőket, valamint a kutyakedvelőket rendkívül érdeklő, nagyszabású lapváltalat indul meg a napokban Nagy Gyula hírlapíróúrunk szerkesztésében **Allatbörze** czímen. Hézagpótló és speciális hetilap az **Allatbörze**, mely a legkiválóbb szakértők támogatásával ló-, marha-, baromfi stb. ügyekkel foglalkozik. Közli a bel- és külföldi vásári értesítéseket, állatok vételét és eladását; német nyelven szerkesztett része a magyar állatexporthoz szolgálja és az ebtenyésztéssel külön melléklete, a **Kutyasport** foglalkozik. Szerkesztőség és kiadóhivatal, Budapest, VIII., Rákóczi-tér 2. szám.

Üzleti összeköttetés Angliával. A m. kir. Kereskedelmi Múzeum egyik londoni tiszteletbeli levelezője, Pál Mihály mérnök Budapestre érkezett és hétfőn, e hó 6-án déli 11-től 1 óráig a m. kir. Kereskedelmi Múzeumban érdeklődő czégeknek felvilágosítással szolgál Nagybritannia és az angol gyarmatok ipari viszonyairól és műszaki ügyekről.

Mértékügyi Kiskutató (kérdésekben és feleletekben) cím alatt az 1907. évi V. törvényzikk és az ehhez kiadott végrehajtási utasítás alapján ügyes kis tájékoztató jelent meg, amely 80 fillért kapható Benkő Gyulánál Dorottya-utca 2. sz.

Dr. HÖNIG IZSÓ

VILLANYGYÓGYÍTÓ ÉS RÜNTGEN-INTÉZETE
Elektromágneses gyógyítás.

Budapest, IV., Károly-körút 24., I. em. Lift
Telefon 102-39.

Gyógytényezők:	Főbb javallatok:
Finsen-féle fülámpa fűrdők	Általános idegesség (neorasthenia, hystéria).
szívó- és veredényelmeszedés ellen.	Idéggengességi állapotok
Elektromágneses gyógyítás	Almatlanság, Fajfájás.
Gőntgen sugarakkal való kezelés.	Hűdécek (Paralysis).
Magas feszültségű árammal való kezelés (Arsonvalisatio).	Idégfájdalmak, légszűrés (Neuralgiák, Ischiás).
Kék fényárammal való kezelés.	Görinorvoltsorvadás (Göbes).
Villamos hőfűrdők (Elektrotherm).	Szívbetegségek.
Villamos fényfűrdők.	Váredényelmeskedés.
Villamos masszázs (Vibratio).	Köszvény és osz, reuma, izületi és csontbajok.
Galván, Farad és Franklin árammal való kezelés.	Szókrekedés, Daganatok, Anyagserebajok (Bilhez ezulorhaj, verszegénység).
Villamos vízfűrdők.	Bőrrosjak, Bőrviszketeg, Lupus.
Szénasav fűrdők.	Hajhullás, kopaszodás, Szortelenítés (nöknél és arezon).
— Rendelés d. e. 6-11-ig, d. u. 2-5-ig, —	Aranyeres csomók.
Kezelés egész napon át.	Kivánatra prospektus

TÖZSDÉK.

BUDAPESTI ARU- és ERTEKTOZSDÉ.

Gabonatözsde.

Budapest, szeptember 4.

A **készárupiaczon** csendes volt ma az irányzat. Kielégítő kínálatl szemben a malmok jó vételkedvet mutattak ugyan, jobb árakat azonban nem voltak hajlandók fizetni. Mivel az árubirtokosok nem voltak valami nagyon rátartósak, még így is élénk forgalom fejlődött ki, amelynek a folyamán mintegy 45.000 q buza kelt el, változatlan tegnapi árakon. A legdrágább eladási ár 28.28 K volt 81 kilós román buzáért, a legolcsóbb pedig 27. — K 75 kilós pestvidéki buzáért. Egyéb gabonaneműek közül a rozs 10 fillérral, a tengeri szintén 10 fillérral drágább, az árpa és a zab tartott. Forgalomba került: 4400 q rozs, 18.60—18.85 koronás árakon, 200 q zab, 15.40—15.50 koronás árakon és 300 q árpa, 14.17 koronás áron. A **határidőpiaczon** a mai üzlet barátságos hangulattal és csekélységgel a tegnapi zárlatnál magasabb jegyzésekkel indult meg, a forgalom folyamán azonban csak igen gyöngye vételkedv mutatkozott, amivel szemben a kínálat egyre jobban szaporodott, minek folytán lanyhult kissé az irányzat és lassan visszaszorultak az árfolyamok, amelyek utóbb aztán újra javultak kevésbé. Az októberi buza 10 fillérral a tegnapi zárlaton felül, 27.12 koronán indult, előbb 26.96-ig gyöngült, aztán 27.02-re javult és zárlatkor így is maradt. A tegnapi zárlathoz viszonyítva, végeredményképpen ma az októberi buza változatlan maradt, az áprilisi buza 8 fillérral, az októberi rozs 10 fillérral, az áprilisi rozs 6 fillérral, az októberi zab 10 fillérral, az áprilisi zab 14 fillérral javult, az új tengeri pedig 2 fillérral gyöngült.

A **készaru jegyzése a mai tozsán a következő volt:**

Buza	kilós	Ára 100 kg.	kilós	Ára 100 kg.
Tiszavidéki	75	—	79	28.10—28.50
"	76	—	80	28.20—28.70
"	77	27.50—27.75	81	—
"	78	27.70—28. —	82	—
Fejérmegyei	75	—	79	27.80—28. —
"	76	—	80	28. ——28.40
"	77	27.30—27.60	81	—
"	78	27.50—27.80	82	—
Pestvidéki	75	—	79	27.90—28.20
"	76	—	80	28.10—28.55
"	77	27.50—27.70	81	—
"	78	27.60—27.90	82	—
Bánsági	75	—	79	28. ——28.25
"	76	—	80	28.20—28.55
"	77	27.50—27.75	81	—
"	78	27.70—28. —	82	—
Bácskai	75	—	79	28.10—28.50
"	76	—	80	28.20—28.70
"	77	27.50—27.75	81	—
"	78	27.70—28. —	82	—
Rozs I-rendű új	—	—	—	18.80—19. —
középmínőségű új	—	—	—	18.60—18.70
Árpa takarmány I-rendű	—	—	—	14.35—14.65
II-rendű	—	—	—	14. ——14.10
Zab I-rendű	—	—	—	15.20—15.40
II-rendű	—	—	—	14.60—15. —
Tengeri belföldi új	—	—	—	15.20—15.40
Körpa	—	—	—	—
Köles	—	—	—	—

A **készaru piaczon** elkelt:

- Buza: Tiszavidéki: 600 q 75 k 27. — K.
- Bánsági: 110 q 78 k 27.90 K.
- Bácskai: 1000 q 76 k 27.65 K, 200 q 75 k 27.65 K, 1100 q 76 k 27.65 K.
- Fejérmegyei: 1650 q 77 k 28. — K, 100 q 77 k 27.50 K, 100 q 76 k 27.60 K, 100 q 76 k 27.60 korona.
- Felsőmagyarországi: 300 q 79 k 28.10 K, 100 q 78 k 28.10 K.
- Zimónyi: 1000 q 76 k 27.20 K.
- Román: 1000 q 80 k 28.28 K, 1100 q 80 k 28.28 K, 300 q 79 k 28. — K, 5000 q 78 k 27.98 korona.
- Bolgár: 1000 q 78 k 27.80 K, 5000 q 78 k 27.80 K.
- Rozs: 3000 q 18.55 K kpf XI. 4., 800 q 18.75 K kpf par., 300 q 18.60 K kpf par., 200 q 18.65 K kpf par.

Zab: 100 q 15.50 K kpf, 100 q 15.40 K kpf.
Árpa: 260 q 14.17 K kpf ab hajó.

A határidőüzletben kötöttett:

Délelőtt:

Előforduló kötések (100 kg.-kint) 1909-re:
Buza októberre 27.08—27.12—26.96—27.02.
Buza áprilisra 27.42—27.34—27.44.
Rozs októberre 19.08—19.10—19.02—19.18.
Rozs áprilisra 19.72—19.58—19.68.
Tengeri májusra 14.34—14.32—14.80—14.22—14.28.
Zab októberre 14.60—14.62—14.58—14.70—14.62.
Zab áprilisra 15.10—15.18 K.

1 óra 30 perczkor zárulnak:

Buza októberre	27.02—27.04
Buza áprilisra	27.40—27.42
Rozs októberre	19.16—19.18
Rozs áprilisra	19.70—19.72
Tengeri májusra	14.96—14.80
Zab októberre	14.64—14.66
Zab áprilisra	15.14—15.16

Budapesti gabonaforgalom.

1909, szeptember 2-től 1909 szeptember 3-ig.

	Erkezett	Elszállított
Buza	68448	5464
Rozs	5680	3094
Árpa	3460	4162
Zab	6370	954
Tengeri	68	314
Liszt	510	19510
Körpa	—	3407

Értéktözsde.

Az **értéktözsde** irányzatáról lapunk közgazdasági rovatában részletesen beszámolunk. A forgalom ma is élénk volt, bár a helyi piaczn csak néhány érték iránt mutatkozott érdeklődés. Az értéktözsden erősen biznak benne, hogy az értékek árfolyása tovább fog még tartani és ezért a legközelebbi időben aligha fog a vételkedv csökkenni. A mai nap folyamán forgalomba került: Osztrák hitel 662.25—661.75—664 koronán, Magyar hitel 766—765.25—768—767.50 koronán. Államvasut 753.50—760 759.50 koronán, Leszámitolóbank 485.50—485.75 koronán, Jelzálog 447.50—448 koronán, Városi villamos vasut 285.50—287—286.75 koronán, Közuti 592—592.75—593 koronán, Déli vasut 128—126—127 koronán, Salgó 590—591 koronán, Danubius 332—333—333.50 koronán.

A **előtözsden** előfordult kötések:

Osztrák hitel 662.25—662—662.50—661.75, Magyar hitel 766—766.50—765.25, Osztrák-magy. államvasut 753.50—756.50—756. —, Leszámitolóbank 485.50—485.75—485.50, Jelzálogbank 447.50—448—447.50, Rimamurányi 624—624.50—630.50, Városi villamosvasut 285.50—285—287, Közuti vaspálya 592—590.75, Déli vasut 128—126 koronán.

A **déli tozsden** előfordult kötések:

Osztrák hitel 662.25—663.75—664, Magyar hitel 766.25—768—767.50, Osztrák-magy. államvasut 757—760—759.50, Jelzálogbank 448, Rimamurányi 632—633.50—630, Városi villamosvasut 286.75, Közuti vaspálya 592—593, Déli vasut r. 125.50—127 K.

Díjbiztosítások Osztrák hitelrészvényre: holnapra 3—4 korona, nyolcz napra 5—6 korona, szept. hónap végére 18—20 korona.

Utótözsde.

Osztrák hitel 664.25, Magyar hitel 767.50, Államvasut 759.50, Leszámitoló 485.50, Jelzálogbank 447.25, Rimamurányi 632.50, Városi vasut 286.75, Közuti vasut 592.50 korona.

Bécsi gabonatözsde.

Bécs, szeptember 4. (Saját tudósítónktól)
Minden külső körülmény nélkül e részben a kínálat tartózkodása miatt a mai hetitözsden valamivel megszűrlárdult buza irányzata s egyes provenienziájú cikkek részben behozták heti árcsökkenésüket, míg másrészt egyes áruk megmaradtak e heti legalacsonyabb nivójukon. Az árak általában nagyon rendszertelenek voltak és orosz áru legjobb eselben 10 fillérral olcsóbban lett volna szerzhető, semmint 8 nap előtt. Ausztriai és morvaországi buza 25, magyar buza 10—15 fillért veszített e héten. Rozs körülbelül 15 fillérral gyöngült. Árpában az export ugyszólván semmit sem vásárolt s ez indította a konzumot nagyobb tevékenységre. Egy elsőrendű malágyár majdnem

TÉLIKABÁT 35, selyem vagy angol béléssel **45,** prima ölt. vagy átmeneti kabát **30** frt.

Csakis mérték szerint, elsőrangú kivitelben
Angol készpénzrendszert uriszabótermek
ZÉLINGER SAMU
Budapest, IV., Belváros.
Magyar-u. 3. I. em. Kossuth Lajos-utca mellett — Telefon 116—59.

teljesen fedezte ideai szükségletét. Finomabb minőségek ára ma mérsékelten gyöngült, közepes minőségek legalább 25 fillér árcedmenynyel lehetnek volna elhelyezhetők. Tengeri elérte mult heti árfolyamát, zab ellenben 10 fillérrel olcsóbb.

Lisztben a forgalom még mindig nem élénkült és későbbi határidőkre csak szórványosan fordultak elő kötések, prompt szállításra alig volt üzlet. A hét eleje óta tartó árcsökkenés ma sem szűnt meg. Takarmányliszt és korpa el volt hanyagolva s különösen az utóbbi jóval olcsóbban lett volna kapható.

legyeztetett buza: tiszavidéki 14.60—15.—, bánáti 14.35—14.65, mosoni 13.55—13.75, tótfelvidéki 13.50—13.80, déliavasuti 13.55—13.95, marchfeldi 13.15—13.60, romániai 14.—14.20, orosz 13.80—14.20 korona.

Rozs: tótfelvidéki 9.50—9.70, csepeli 9.45—9.60, pestmegyei 9.70—9.80 déliavasuti 9.50—9.65, különféle magyar 9.40—9.55, osztrák 9.40—9.65 korona.

Arpa: Morvaországi 8.10—9.—, marchfeldi 7.50—8.20, tótfelvidéki 7.10—9.50, csepeli 7.—8.—, győri 7.—7.70, közepdunai állomások 7.20—7.50, déli vasuti 7.10—8.25, tiszavidéki 6.80—7.20, maláta 7.25—7.50, takarmány 7.—7.35 korona.

Magyar lengeti 8.10—8.30, Cinquantin 10.35—10.65 korona.

Magyar zab 7.70—8.80, válogatott 8.20—8.50 korona.

Bécsi értéktőzsde.

Bécs, szeptember 4. A newyorki piaczon aczéltételekben beállott hausse az itteni előződéden árfolyamemelkedést idézett elő vasbányaértékekben s alpesi részvény 8, prágai vasműrészvény 12 koronával javult. Galicziai petroleum Kárpát részvényeket egy budapesti tőzsdecsoport részére nagymennyiségben vásároltak, mire azok lényegesen emelkedtek, ellenben déliavasuti részvény iránt megszűnt az érdeklődés. Török sorsjegyeknek javára vált a párisi tőzsedén elért áremelkedés. Egyéb iránt a forgalom nyugodt volt. A déli tőzsde szilárd irányzattal nyílt meg, államvasuti részvények iránt növekedett az érdeklődés, egyébként a piac nyugodt volt. Korlátok közt petroleumértékek gyengültek.

Tizenegy óraker: Osztrák hitel 662.25, Laenderbank 473.—, Bankverein 541.50, Allamvasut 754.50, Déli vasut 126, Alpesi 707.50, Prágai vasmű 2818, Galicziai Kárpát 782, Skodnica 570. Török sorsjegy 195.50 kor. Egy óra 30 perczkor: Osztrák hitel 663.50, Magyar hitel 766.—, Anglo 305, Bankverein 541.50, Laenderbank 473.—, Union 569.—, Magyar Jelzalog 447.50, Allamvasut 760.25, Déliavasut 126.75, Alpesi 704.50, Prágai vasmű 2814, Rimamurányi 633, Orosz járadék 100.45, Török sorsjegy 195.50, Galicziai Kárpát petroleum 768, Skodnica 558 K.

Bécs, szept. 4. (Magyar értékek zárata). 4 százalékos aranyjárdék 113.45, Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegy 115.75, Magyar hitelbank részvény 766.—, Magyar leszámítoló és váltó részvény —, Rimamurányi 621.50, Magyar cukoripar —, Adria hajózási részvénytársaság —, Magyar koronajárdék 92.40, 4 százalékos magyar földteherm. kötvény 92.55 Magyar nyeresim.-kötv. sorsjegy 211.—, Kassa-Oderbergi Vasutészvény —, Magyar Jelzalogbank —, Magy. kereskedelmi bank —.

Bécs, szept. 4. (Osztrák értékek zárata). 4.2 százalékos papírjárdék 95.80, 4 százalékos osztrák aranyjárdék 117.90, 1860-as sorsjegy 163.—, Osztrák hitel-sorsjegy 496.—, Angol-osztrák bankrészvény 203.50, Bécsi Bankverein 539.40, Osztrák magyar bank 1770, Déli vasut 126.—, Dunagőzhajózási társ. 1006.—, Dohány részv. 381.—, Cs. k. arany (vert) 11.35, Német bankv. 117.37, Osztr. Lloyd 505.50, 4.2 száz. ezüst jár. 95.75—925 Osztr. koronajárdék 95.75, 1864-es sorsj. 296.—, Osztrák hitelintézeti részvény 662.25, Union-Bank 569.50, Osztrák Landerbank 472.50, Osztrák-magyar államvasut 759.15, Elbevígyi vasut —, Alpesi részvény 697.10 20 frankos 19.07, Londoni váltóár 239.70, Lipótkohó 485.—, Török sorsjegyek 195.25 K. Szilárd.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, szept. 4. (Tőzsdejelentés). Ma is igen sok ösztönzést mutatót a tőzsde és főleg bányáértékek javultak körülbelül 1 1/2%-kal a düsseldorfi áruapiaczon végbement áremelkedésre. Hajózási részvények szintén 1 1/4-től 1 1/2%-ig emelkedtek kedvező osztlétebecsülésre. Villamosági értékek és vasutak, utóbbiak közül főleg amerikaiak, newyorki jelentésekre majdnem kivétel nélkül szilárd irányzatuk voltak. A bankpiacz csendes volt, az irányzat nem volt egységes, áringadozások lefelé mint fölé feljelentékelnek voltak. Török sorsjegyek szintén majdnem 1%-kal javultak. Az üzlet későbbi menetében realizációs kedvre lényegtelen elgyöngülést állott be, mindazonáltal a tőzsde igen szilárd magatartással zárult és a legmagasabb ár-

folyamok tartották magukat. A készpénzpiacz ipari értékei szintén javultak, főleg vasértékekben. Napi pénz 2 1/2%-tól 2%-ig. Magánleszámitolási kamatlab 2 3/4%.

Berlin, (Zárlat.) szept. 4. (Saját tudósítónktól. Zártaikor jegyeztetik: 4.2 százalékos papírjárdék —, 4 százalékos osztrák aranyjárdék 99.90, osztrák hitelrészvény 208.90, Déli vasut 25.26, orosz bankjegyek 217.—, 4 százalékos új orosz kölcsön —, Disconto Commandit 190.90, Dinamitruszt 171.80 Harpeni 200.—, Unifikált török járadék 94.10. 4.2 százalékos ezüst jár. —, 4 százalékos magyar aranyjárdék 95.50, Magyar koronajárdék 93.—, Osztrák-magyar államvasut 162.90, Bécsi váltóár 85.10, Olasz járadék —, Alt. villamos. sági Edison 237.10, Gelsenkircheni 197.50, Laurakohó 191.—, Szilárd.

Frankfurt, (Zárlat.) szept. 4. 4.2 száz.-os papírjárdék —, 4 száz.-os osztrák ar.-jár. 100.20, Magy. ar.-jár. 235.55, Osztrák hitelint. részv. 208.50, Osztrák-magyar államvasut 162.20, Északnyugati vasut —, Buschrad-radi vasut —, Londoni váltóár 203.95, Bécsi Bankverein —, Villamos részvény —, 3 százalékos magyar aranykölcsön 77.10, 4.2 százalékos ezüstjárdék 99.20, Osztrák koronajárdék 96.25, Magyar koronajárdék 93.25, Osztrák-magyar bank 127.10, Déli vasut részvény 25.—, Elbevígyi vasut —, Bécsi váltóár 85.13 Párisi váltóár 811.50, Union bankrészvény —, Alpesi bányarészvény —, Szilárd.

Hamburg, (Zárlat.) szept. 4. 4.2 százalékos ezüst áradék 99.—, 1860. sorsjegy 163.—, Déli vasut 25.25, 4 százalékos aranyjárdék 99.70, Osztrák hitelrészvény 208.50, Osztrák-magyar államvasut 162.—, Olasz járadék 104.80, 4 százalékos Magyar aranyjárdék 95.20. Nyugodt.

London, szept. 4. Angol consol 84

Páris, (Zárlat.) szept. 4. 3 százalékos francia járadék 98.45, Osztr. aranyjárdék —, Magyar aranyjárdék —, 5 százalékos bolgár kötvény 1896. évről 509 —, 3 3/4 százalékos Olasz járadék 104.15, Déli vasut elsőbbségi kötv. 198.—, 5 százalékos marokkói járadék 59.—, 4 százalékos 1890. román kölcsön —, 4 százalékos kons. amort. román jár. 94.25, 4 százalékos amort. román járadék —, 5 százalékos orosz járadék 104.—, 4 és fél százalékos 1909. orosz jár. 97.82, 4 százalékos spanvol jár. 97.20 4 százalékos unifikált török jár. 95.75, Török sorsjegy 178.40, Török dohányrészvény 404 — Osztrák földhitelintézet 12.25, Osztr. Landerbank 513.—, Magyar jelzalogbank —, Banque de Paris 17.18, Banque Ottomane 7.8 — Osztrák-magyar államvasut 812.— Déli vasut 135 —, Meridionalvasut 697.—, Hartmann gőzgvár 572.—, Rio Tinto 19.55, Sucrerie d'Égypte 38, Tula 364, Ujkiányi kőszén 164.— Chartered 49.50, De Beers 421.50 East Rand 13.—, Jagersfontein 175.—, Trans. Land Cop —, Váltó Amsterdamra (rövid) 208.—, Váltó német piaczokra (rövid) 123.15, Váltó Bécsre (rövid) 104.87, Váltó Belgiumra (rövid) 1/16. Olasz aranyváltó (rövid) 1/16 Váltó Svájcra (rövid) pari, Csekk Londonra 251.55, Magánkamatlab 1/4. Állandó.

Üzleti tudósítások.

Sertéskonzumvásári jelentés.

(A székesfővárosi állatvásár és közbárány igazgatósága.) Szeptember 4-én. Előző napi eladatlan maradvány 0 drb sertés, 20 drb süldő, 0 drb malacz. Pótfelhajtás 71 drb. sertés, — drb süldő, 0 drb malacz. Mai felhajtás 253 drb sertés, — drb süldő, 0 drb malacz, összesen 324 drb sertés, 20 drb süldő, 0 drb malacz. Eladatott 321 drb sertés, 4 drb süldő, 0 drb malacz. Mai maradvány 3 drb sertés, 16 drb süldő, 0 drb malacz.

Következő árak jegyeztettek: Zsirsertés: Öreg I. rendű 350 kilogrammon felül életsulyban — fill., életsulylevonással — fillér. II-odrendű 280—350 kilogramm — 112 fill., életsulylevonással — fillér, súly — fillérig, fiatal nehéz 300 kilogrammon felül élős. — fillérig, életsulylevonással 148—151 fillérig, fiatal közép 220—300 klg.-ig — fill. életsulylevonással 144—152 fill.-ig, fiatal könnyű 120 kilogramm — fillérig, levonással 149—152. Hussertés, nehéz 300 kilogrammon felül — fillérig, könnyű 140—300 kilogramm — fill.-ig, életsulylevonással — fillérig, belföldi süldő 122—128 fill.-ig, külföldi süldő 120 fillér, malacz — fillérig. Árak minden levonás nélkül kilogrammonként, életsulyban értendő. A vásár irányzata igen élénk. Az árak változatlanok.

Kőbányai sertésplacz.

Budapest, szept. 4. Hizott sertésárak. Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 klgon felül) — fillér, öreg közép (páronként 300—400 klg.) — fillér. Fiatal nehéz (páronként 320 kilogrammon felül sulyban) 141—142 fillér, fiatal közép (páronként 251—320 klg-ig terjedő sulyban, 142—144 fillér, könnyű (páronként 250 klg-ig) — fillér. Magyar szedett: Nehéz (páronként 280 klgon felül) — fillérig, közép (páronként 240—280 klg.) 142—144 fillérig, könnyű (páronként 240 klg.) 144—146 fillérig. Sertésleltár: 1909. évi szept. hó 2. napján volt készlet 26762 darab, — 1909. szept. hó 3-án felhajtott, 445 drb. — 1909. szept. hó 3-án elszállított 447 drb — 1909. szept. hó 4. napjára maradt készletben 26760 drb. A hizott sertésüzlet irányzata: szilárd.

Felélő szerkesztő:

PURJESZ LAJOS

Kiadótulajdonos:

A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság

igazgató: ERDŐS ARMAND.

IDEGENEK UTMUTATÓJA
Legajánhatóbb beszerzési források
Budapesten.

Élelmezési cikkek.

Wikus Tátra tejcsokoládé gyára Budapest, V., Doák Ferenc-utca 17. Ugyanott finom csukorka-bonbongyár, teasütemény készítése. Megrendeléseket a cég a legpontosabban eszközli.

Fleischmann Lipót szalámi és füstöltbúráru gyára Budapest, Király-utca 11, Telefon 27—08. Keleti Export. Szállítás naponta 17.000 pár. Állandóan 24 munkás.

Biztosítás.

Assicurazione Generali (Triestini ált. biztosító-társaság. Alakult 1831-ben. Részvénytőke és tartalékalap: 346.151.371.42 korona. Budapest, Dorottya-utca 10. az intvzet saját házában. Életbiztosítás minden módozat szerint, valamint fuellátást és leánykihazsítási biztosítások. — Tűz- szállítvány-, betöréscsoportos lovas elleni és üvegbiztosítások. — Jegybiztosítás a Magyar jeg- és viszontbiztosító részvénytársaság (Budapest, Nádor-utca 5. sz.) által. Részvénytőke és tartalékalap 346.151.371.42 korona. Egyenkénti és csoportos balesetbiztosítások (egyenkenti balesetbiztosítások díjvisszatérítéssel is) az Első o. ált. baleset ellen biztosító társ. által (Budapest, Dorottya-utca 10. sz.)

Első Leánykihazsítási Egylet m. sz. Gyermekek és életbiztosító Intézet Budapest, VI., Teréz-körút 40—42. Alapított: 1863. Legelőnyösebb díjtáblázatok gyermekek és mindennemű életbiztosításokra, havi befizetések mellett is. — Tartalékok: 10.000.000 korona. Eddig kifizetett biztosított összeg hét millió korona. Biztosítási állomány 46.000.000 korona.

Bankok és takarékpénztárak.

Budapesti takarékpénztár és Országos Zalogkönyvesőn részvénytársaság. Befizetett részvénytőke: 10 millió korona. Központ és Magy. kir. szab. osztályosorsjáték feladásító helye: VI., Andrássy-ut 5. Kézi zalogüzletek: IV., Károly-körút 18; IV., Ferenciek-tere 4. Irányítónca sarlón. VII., Király-utca 57; VIII. ker., Jozsefkörút 2., VIII., Üllői-ut 6. sz.

Gazdasági gép

Legfinomabb ujkori találmány a szabadalm. kaszakiverő (kalapáló) gép, mely a kaszát 5 perc alatt a legteljesebben kiélezi. Munkája gyors, egyenletes, a kaszát kiméli s kivált nagyobb gazdaságokban jelentékeny pénz- és időbeli megtakarítást jelent. Ára 40 korona. Egyedüli elárúsító: Reichmann Sándor Budapest, VII., Dembinszky-utca 46. szám.

Víz- és légszuszvezeték és csatornázás.

Pizsurnyi L. utóda Janisch János és fia Budapest, VII., Jostka-utca 12. sz. csatornázási vállalata, épületbádogos műhelye és horgany díszítmények gyára. Légszusz- és vízvezeték, központi fűtések, szellőztető készülékek, szivattyuberendezés, árnyékszék, vízeldek, mindennemű gőz-, magán- és nyilvános fürdő, hidegvizgyógyintézetek-, melegvízkészítő-berendezések fűtő-fűtőhely összeköttetéssel vagy saját tüzhelyvel. Ambergi légszuszfejlesztő gépek, villágítási, fűtési és műszaki célokra. Saját légszusz-készülék minden házban. Telefon 20—83.

Magyar-Siemens-Schuckert-művek

villamosági részvénytársaság Budapest, V., Lipótkörút 5. Gyár: Posonyban. Telefonszám 211. és 212. Táviratcím: Siemenschuckert. Készít: Villamosvilágítást és erőátviteli központi telepeket és berendezéseket. Villamos vasutakat. Bányavasutakat. Egyenáramu, forgóáramu és váltakozóáramu generátorokat és motorokat, vezetékmagyat, kábeleket, iv- és izzólámpákat, kapcsolókészülékeket, biztosítékokat, wattószámolókat (Schuckert-rendszer), vezetékbereendezéseket központi telepekhez való bekapcsolásra. Villágító testeket. Ivlámpaszeketeket. Állólámpaszeketek: Felvonók, ventilátorok, szivattyúk, hordozható villamos fűrógépek, villamos bányafűrógépek, villamos berendezések, mezőgazdasági és ipari célokra.

Ezüsttárgyak.

Ezüst. Ezüsttárgyak Bachruch A. cs. és kir. udvari és kamarai ékszerész ezüsttárgyára. IV., ker. Királyi Pál-utca 13. szám. 1906. évi december 1-én, gyári épületében a kicsinyben való árusítás számára is pazar helyiséget nyitott. (Bejárat földszint.) E fényes helyiségben mindennemű ezüsttárgy (asztaldísz, tálak, fényűzési cikkek, evőeszköz stb.) vásárolható Rendkívül gazdaságos választék a legfinomabb kivitelben szabott gyári áron, melyek minden tárgyon láthatóan fől vannak tüntetve.

Selyemruk.

Szőnásy, Hoffmann és Társa selyemruházása IV., Bécsi-utca 4. Az összes tavaszi nadjóságok dus választékban már megérkeztek. Mintákat vidékre bérmentve küldünk. Miatán helyben többféle szakmájú „Szőnásy cég van, tisztelettel kérjük, selyemruházunknak szóló b. rendelmenyeknél a pontos címünknek szives kérését, Szőnásy, Hoffmann és Társa selyemruházás” kizárólag IV., Bécsi-utca 4.

Kivonat a hivatalos lapból.

Szeptember 4.

Kinevezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Gáspár Anna okleveles tanítónőt a balasszári állami elemi népiskolához rendes tanítónővé, Máthé Irén okleveles tanítónőt a nyárádtói állami elemi népiskolához rendes tanítónővé, Némethy Lenke okleveles tanítónőt a petrilacsmpatelepi állami elemi népiskolához rendes tanítónővé;

a pénzügyminisztérium vezetésével megbízott miniszterelnök Laner Aurél egri kataszteri irattári kezelő irodatisztet és Krajnyák István dr. nyiregyházi és Elek Lajos sátoraljai helyi állami végrehajtókat ideiglenes minőségű pénzügyi fogalmazókká és földnyilvántartási biztosokká, Burjyel János napidíjjast, Chityil Arciso segédjegyzőt, Székér József okleveles gazdászt, Fráter József napidíjjast, Péczley Nándor okleveles gazdászt, Flagner Frigyes okleveles gazdászt, Laczkó Aurél okleveles gazdász, földmivessésközi gazdasági gyakorlatot, Gasparits János m. kir. 8. honvéd huszárezredbeli őrmestert és Labancz Sándor napidíjjast ideiglenes minőségű kataszteri irattárt kezelő irodatisztékké, Petrovay György eperjesi lakost ideiglenes minőségű díjtalan pénzügyi számgyakornokká, ifj. Gerber Károly kulai lakost ideiglenes minőségű díjtalan pénzügyi számgyakornokká;

a budapesti itélőtábla elnöke Márfy István dr. budapesti lakos, végzett joghallgatót. Tompa Gyula dr. kisborosnyói lakos, ügyvédjelöltet és Virter László dr. budapesti lakos, ügyvédjelöltet a budapesti itélőtábla területére díjaz joggyakornokká nevezte ki.

A helyezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Beck Károly erzsébetvárosi állami főgimnáziumi rendes tanárt a balassagyarmati állami főgimnáziumhoz, David István nagyikindai állami főgimnáziumi rendes tanárt a szegedi állami főgimnáziumhoz, Tarján Ödön dévai állami főreáliskolai rendes tanárt a zsolnai állami főreáliskolához, Patakfalvi Zsigmond balasszári állami elemi iskolai tanítót az alsóárpási állami elemi iskolához helyezte át.

Nemmagyarosítások. A belügyminiszter kiskoru Rozner Ilona debreczeni lakos Sandor-ra, kiskoru Klein István József selmeczbányai lakos Kis-re, kiskoru Rosenberg Gyula és Niszán (Nándor) nagymihályi lakosok Román-ra, Szó Kálmán hatvani lakos Gáspár-ra, kiskoru Droba György zólyomlipcsei lakos Dorozsmai-ra, kiskoru Mitternact Béla és Miklós nyiregyházi lakosok Váradi-ra, kiskoru Eisinger Janka sárvári lakos Erős-re kiskoru Tossenberger Mihály és Márton csávolyi lakosok „Tolnai”-ra, Gyuricza Ján. budapesti lakos „Kis”-re, Fettmann Majer szegedi lakos „Földes”-re, Schwarz Jakab budapesti lakos „Szántó”-ra, kiskoru Lupucz László porteleki lakos „László”-ra, Löbl Izsák dévai

lakos „Lányi”-ra, kiskoru Fricz Gyula csóthi lakos „Káldi”-ra, kiskoru König Sandor és Imre verébélyi lakosok „Katoná”-ra, Riesenberg Schloima (Soma) budapesti lakos „Róná”-ra, kiskoru Venetiáner „Vincze”-re kért átváltoztatását megengedte.

Pályázatok. Postaügyi állásra Tekerőpaták községben (Csik várm.) október 1-ig; a székesfehérvári pénzügyigazgatóságnál állami végrehajtói állásra 15 nap alatt; a brassói pénzügyigazgatóságnál díjtalan adóhivatali gyakornoki állásra 2 hét alatt lehet beadni a pályázatokat.

DITRICH ÉS KOMLÓS OKL. MÉRNÖKÖK BUDAPEST, V. NÁDOR-U. Z. VAS, RÉZ ÉS KERTI BUTOROK GSILLÁROK LEGMODERNEBB KIVITELBEN. GÁZ FŐZŐK, KÁLYHAK STB. PÉNZSZEKRENYEK

VIZÁLLÁS.

Table with columns for location (e.g., Duna, Rába, Dráva), date (szept. 3, szept. 4), and water level (méter). Includes sub-sections for 'Körös' and 'Maros' rivers.

IDŐJÁRÁS.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete: Hazánkban tegnap derültebbre váltózt az idő és csapadék már csak elvétve — inkább Erdély délkeleti felén — fordult elő kis mennyiségben. A hőmérséklet délkeleten süllyedt, egyébutt részben kissé emelkedett, az éjjeli lehűlés főleg nyugaton meg északon jelentékeny volt; a maximum Eszéken 24 C° és a minimum Tatrafüreden, Árvaváralján meg Malaczkán 2 C° volt.

Prognózis a következő 24 órára: Hőemelkedés és nyugaton elvétve eső, esetleg zivatar várható. (Sürgöny-prog.: Melegebb, nyugaton elvétve csapadék.)

Weather forecast table with columns: Allomás, Legmagasabb hőmérséklet, Alacsonyabb hőmérséklet, Szélirány és ereje, Felhőzet, Zivatar, Hőmérséklet (max, min).

„EGYETERTÉS”

politikai napilap. Kiadóhivatali igazgató: PAJOR MÁTYÁS

Market price table for various goods including 'Buzza' (wheat), 'Egyéb gabonanevek' (other grains), and 'Burgonya' (potatoes) with prices per kilogram.

Table listing 'Allamadósságközlökök' (public debt securities) and 'Záloglevelek, Elsőbbségek' (mortgages, first priorities) with interest rates and terms.

Table listing 'Bankok részvényei' (bank shares), 'Takarékpénztárak' (savings banks), 'Biztosító társaságok' (insurance companies), 'Gőzmalmok' (steam mills), and 'Különléle vállalatok' (special companies) with their respective values.

Vertical text on the right edge of the page, partially cut off, containing various words and fragments.

Szerkesztői üzenetek.

Morális. Itt igazán nagyon nehéz merészen és tartózkodás nélkül való becsületességgel ítéletet vagy véleményét mondani. Az bizonyos, hogy a morál a fejlődésnek a legnehezebben mozgó eleme, konzervatív, dogmatikus és nem tud átalakulni. A morál a viszonyok fejlődésével és az ember fejlődésével együtt nem tud előrejutni. A dogmákat előbb össze kell törni, hogy újak épülhessenek fölöttük. Nehéz dolog összetörni olyasmit, ami még mindig képvisel valamilyen kaszt-érdeket. Mert ne tessék azt gondolni, hogy az erkölcs valami általános és mindenre egyazon fogalom. Még azt sem lehet megállapítani, hogy bizonyos tételek általánosak. „Ne lopj” ez nekünk szent, önnök is az, de vannak rétegek, amelyekben lopni csak akkor bűn, ha rajtakapják az embert. Legfőbb az lehet mondani, hogy vannak erkölcsi dogmák, amelyek az uralkodó osztályokéi és vannak olyanok, amelyek elnyomottak, mert a szülőjük, egy társadalmi osztály, elnyomott. Ebből a szögből nézve nem lehet és nem is szabad nagyon könnyen eltörni a pálcát ember fölött és kiállítani azt a bizonyítványt, hogy erkölctelen. Más erkölcsi és talán az övé a fejlődöttebb erkölcs.

Baktis. Oh, a szerelem, a szerelem, az nagyon szép és nagyon szomorú dolog. A reménytelen szerelem pedig még szebb és még szomorúbb. Ön tizenöt éves és reménytelenül szerelmes és nagyon kesereg emiatt és... és a többi. Legyen csak egészen nyugodt, szét-érvé is lángoló szive be fog gyógyulni. Tizenöt éves korában mindenkinek illik reménytelenül szerelmesnek lenni és az etikettnek ezt a követelményét a tizenöt-évestendős hölgyek szívesen betartják. Amíg huszéves lesz, addig legalább huszszor lesz még reménytelenül szerelmes és egy párszor reményteljesen is. És mindig meg fog gyógyulni. És mindig újra szerelmes lesz. Reményteljesen vagy reménytelenül.

Gs. P. Ersekújvár. Bár nagyon sajnáljuk, de konyha-kérdésekben felvilágosítással nem szolgálhatunk.

D. Béla. Gyöngy. A bírálattal megbízott munkatársunk mielőtt elkészül vele, értesíteni fogjuk.

Honti Lajos. Hajdúbánya. Az előbbi üzenet szól önnök is.

M. J. Mezővár. Méltóztassék figyelemmel kísérni lapunkban a napirendet, melyből minden kérdésére nézve pontos felvilágosítást nyer.

S. V. Minden olyau alkalommal igénybe vehetik a joguk van hozzá, mikor egyenruhában utaznak.

P. A. Topolca. Méltóztassék pontosan megjelölni, hogy mily környéken óhajtaná igénybe venni.

G. Karlsbad. Sajnáljuk, de felvilágosítással ilyen körülmények közt nem szolgálhatunk; ha a napot megjelöli, úgy készséggel rendelkezésére állunk.

Olec. Ezek a kisebb társulatok igen gyakran változtatják állomáshelyeiket s így nem is lehet megmondani, hogy tagjai hol szerepelnek.

D. S. Ujbarok. Igenis köteles.

A RENEGÁT

— EREDETI REGÉNY. —

IRTA: DÉRI GYULA.

62

— Nekünk semmi beszédünk a császárral! — vágott a szavába Saint-Ivon, villámló szemekkel.

— Ez maga az árulás! — szólott Greppo ugyanabban a pillanatban. Szégyen, gyalázat, hogy akik mi vezérünké tettünk, az elmegy a császár kezét nyalni!

— Nemde nemes Saint-Ivon marquis, és te, derék Greppo — válaszolt most Du Charras dörgő hangon a közbeszólóknak, — ti szóba sem akartok állani a császárral, mert neked az apádat lövette föbe, rajtad meg, a nemzet választott képviselőjén, törvénytelenséget követett el, mikor bilincsekbe veretett és kihurcoltatott az országból. Ti nem akartok vele alkudozni, mert boszuvágy van a szívetekben; de mi köze a ti boszútokhoz az éhező népnek, a francia munkásoknak? Ha nem tudtok a császárnak megbocsátani, hát menjetek és utánozzátok Orsinié, hajítsátok bombát a kocsija alá — ha bátrak vagytok. De ne uszítsátok rá azt a háromszázezer becsületes munkást, akiknek utóljára is az az egyedüli óhaj-tásuk, hogy tisztességes kereselhez juthassanak s legyen a családjuknak mit enni adniok. Ne kívánjátok, hogy ezek a szegény emberek áldozzák fel magukat érdekeikért és vivják ki nektek a bosszút, a vagyonos polgárságnak a szabadságot — mikor abból nekik semmi hasznuk. Mit ér nekik az a szabadság, amelyik nem ad kenyeret? Ha a polgárságnak szabadság kell, miért nem vereszkizik érte saját maga? Miért küldik itt is a munkást előre; nem elég nekik, hogy békében szipolyozzák a munkás véréit, most azt kívánják, hogy azok a szegény, nyomorult,

kiaknázott emberek az ő szabadságukért meg is haljanak?

— Mondtam, hogy ne hagyjátok beszélni! — kiáltott Greppo félkezével dühösen csapva az asztalra. — Meg van vesztegetve, eladta magát a nyomorult, minden szava megfizetett hazaárulás!

— Meg kell halgatni! — válaszolt Blanqui parancsoló hangon az asztal végéről.

— Ugy van! Meg kell halgatni! Ez okosan beszél! Igaza van! Halljuk! Csak folytasd Kamill! kiáltá egyszerre tiz-tizenöt biztató hang a munkásvezérek csoportjából, míg a végrehajtó bizottság másik része, a képviselők és demokrata írók, Du Charras régi barátai, elképedve hallgatták a szokatlan szavakat s boszus meglepetéssel ugráltak egymásután föl a székeikről, amint a beszéd minden fordulójánál egyre világosabban kezdtek látni Kamill rejtett célját.

— S vajjon miért? folytató Kamill összeráncolt szemöldökei alól megsemmisítő pillantást vetve a zugolódók felé. Ti, akik most itt különváltok, s engem halálraítéltek, vajjon mit fogtok majd adni cserébe annak a népnek, a melylyel a magatok osztályának biztosítani akarjátok a jóllétet, vagy ahogy ti nevezitek: a szabadságot?

— Mi nem ismerünk osztályokat, mi csak a népet ismerjük, s a szabadság az egész népre kiterjeszti áldásait — szólta a képviselők egyike.

— Hazugság! válaszolt Du Charras ridegen. Ti vagy ámitók vagytok, vagy ámitottak; vagy vakok, vagy pont akartok hinteni a mi szemünkbe is. A szabadság, a mit a nagy forradalom kivivott, csak addig volt javára a szegényeknek, meddig a vagyonos polgárság ki nem csikarta a főhatalmat kezéből. Mikor Robespierre feje legördült, azon a napon eltörölték a törvényt, mely a kenyér és az élelmiszerek árát szabályozta s a munkások százai ismét éheztek. S amint az éhezők kenyeret mertek kérni, 1795. május 20-án történt: a nemzeti gárda csapatai-

val halomra lövették őket, vezetőiket kivégezték, Cayennebe hurcolták. A juliusi forradalom napjaiban huszezer munkás esett el Páris torlaszáin s mit nyertek vele az életbenmaradottak? A nép, mely harcolt, köztársaságot kívánt az 1792-iki mintára, a derék polgárok pedig, akik a harc napjaiban otthon ültek, Lafitte bankár ajánlatára az Orleánsi herceget megtették királynak. Ez 1832-ben, 34-ben, 39-ben Párisban, Lyonban, St.-Etiennében ismét halomra lövette a kenyéért lázongó munkásokat; a polgárság gyonyi emelkedésére pedig halomszámra gyáratta a törvényt. Hát a 48-iki februári napokban nem a nép és a munkás vére festette pirosra Páris utcáit? Nem vetünk üzette el a polgárság ismét ezt a királyt is? — s mégis mit csinált veletek munkások, az általatok alapított második köztársaság? Nos Blanqui, emlékszel-e még 1848 május 15-ikére? Mikor a nép vállán fölemelkedett, de a népet ismét kijátszani szándékozó köztársaság parlamentjét Raspails és Barbésval együtt megostromoltátok? Hány esztendeig ültetek azután a hűvösön? Nagy vétetek volt! kenyeret akartatok adni a népnek! Junius 21-én végre az a becsületes parlament eltörülte a nemzeti műhelyeket is, ahol minden éhező munkásnak, aki dolgozni akart, addig az állam volt köteles munkát adni. S midőn erre a nép ismét kenyeret kért, akkor Cavaignac 100.000 főnyi hadsereget vezetett rájuk, s Junius 24-étől 26-áig harmincezer munkást mérszárított le. Pedig akkor nem uralkodott császár, se király; köztársaság volt, szabadság volt! Olyan szabadság, amilyent ti akartok most a még mindig éhező nép vére árán kivívni, hogy a nép aztán megint tovább nyomorogjon, ti meg lemészároltassátok majd ha enni kér. A gyalázatos, lelkiismeretlen csás-lás e végtelen körforgásának össze kell végre törni a tengelyét. Ha senki sem mert vállalkozni rá, én megteszem.

(Folyt. köv.)

Ujdonság!

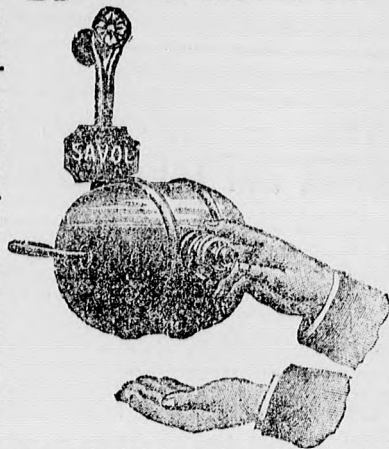
Egyszerű!

Czélszerű!

Ujdonság!

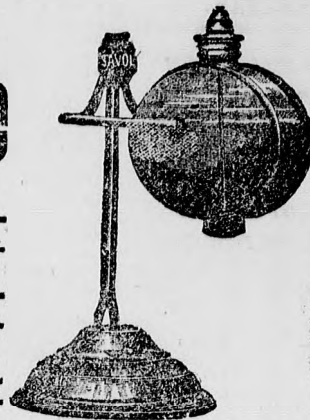
Olcsó!

A készülék automatikus pedállal is kapható.

Savolite

higiénikus folyékony-szappantartó-készülék.

A készülék automatikus pedállal is kapható.

- A „Savolite” nélkülözhetetlen szülőkhöz, kávéházakban, vendéglőkben, sanatoriumokban, kórházakban, középületekben, iskolákban, gőzhajókban, irodákban, gyárakban valamint a háztartásban.
- A „Savolite” különösen ajánlható orvosoknak, minthogy a „Savolite” antiseptikus anyagokkal keverhető, mely antiseptikus anyagok sokkal jobban kifejlelődhettek és hathatnak folyékony keverékben, mint kompakt szappan darabokban.
- A „Savolite” esetenként nem fogyaszt többet a „Savolite” folyékony szappanból, mint a mennyi egy mosdáshoz szükséges.
- A „Savolite” mindig kifogástalanul működik.
- A „Savolite” nem csepeg soha.
- A „Savolite” nem tartalmaz oly anyagot, mely a benne levő folyadékban oldódna, vagy azt bármilyen befolyásolhatná. Ennek folytán
- A „Savolite” a legegyszerűbb és legjobb folyékony szappantartó.
- A „Savolite”-hoz csakis az általunk e célra preparált folyékony szappan, a „SAYOL” alkalmazható.
- A „Savolite” kitűnő fertőtlenítő szer, amennyiben helyettesíti a darabszappant, mely utóbbinak használata (különösen nyilvános helyeken) gyakran vezethet ragályos betegségek szerzésére.
- A „Savolite” sokkal gazdaságosabb, mint a darab szappan, minthogy igen lassan fogy s használatánál a szappanpazarlás (mint a darab szappannál), melyet gyakran nedves helyen hagyunk) ki van zárva.
- A „Savolite” napközben tisztít.
- A „Savolite” rendszeres használata a bőrnek finomságot és fehérséget kölcsönöz.
- A „Savolite” a legjobb anyagokból gyártatik és tetszés szerint parfümözhető. Egy kilogramm „Savolite” 1200 mosdáshoz elegendő.

A függő készülék ára K 6.50. Az álló készülék ára K 8.50. A cseppfolyós szappan ára kgként min. szerint K 2.60-5.80-ig.

A „Savolite” és „Savolite” cseppfolyós szappan és készülék magyarországi vezérképviselete és raktára:

Budapest, VIII., Vay Ádám-utca 6. sz.

Képviselek kerestetnek. — Kívánatra vétkötelezettség nélkül bemutatjuk.

SZÍNHÁZAK

Vasárnapon, 1909. szeptember 5-én
Nemzeti Színház Magyar Színház

Délután fél 3 órákor
ANNUSKA.
Vígjáték 3 felv. Irta Gárdonyi Géza.
Nagy István Péter Szacsavay
Anna, Fái Eszter
Anuska, leányuk D. Ligeti
Prépost Mátra
Sári V. Molnár
Balogh Miklós Mészáros
Tetyu Bartos
Vass Imre Pálti

Este fél 8 órákor
Az aranyember.
Eredeti dráma 5 felvonásban, 1 előjattal 7 képből. Irta Jókai Mór.
Timár Mihály Paffy
Trócsányi B. Bartha
Nimra Török
Tereza Fái
Hoemi Ligeti
Krisztyán Tótor Ligeti
Krisztyán Tótor Ligeti
Krisztyán Tótor Ligeti

Király Színház
Délután 3 órákor
Jánoska
Fantasztikus zenés vígjáték 8 felvonásban. Irta Martosi Árpád és Jacobi Viktor.
A nagymama Orsoly Flóra
Márgit Harmath L.
Böske Fűrth E.
László Szirmai
Jánoska Fényes A.
Kázmér Németh
Rózsika Lakos Vilma
Márgit Kosári
A. Doro Papir S.
A János ur Csizsér
Kovács Dóra Dóra

Este fél nyolc órákor
Az elvált asszony.
Operett 3 felvonásban. Irta Leoa Viktor. Fordította Gábor Andor zenéjét szerzőtő Fali Leo.
Lyssewycze Karol Király
Jana, a feleség Orsoly Ottilie
Bakczanski Péter Boros
Vandercio Gonda Modgyas
Laito, ügyvéd Dobos
Doestelduck Szirmai
Ruttersplai Németh
Deuder Csige
Scrop Papir
Krowelweil Wilhem Solyom
Martje, feleség Harmath L.
Wiam Csizsér

Délután 3 órákor.
Forradalmi nász
Dráma 3 felvonásban. Irta Sophus Michaelis. Ford. Homonnai Albert.
Alaine de l'Estolle Forgács R.
Ernest des Tressailles Tarnai
Du Barlas Turóczy
Copin abbé Fenyvesi
Leontin Forrai R.
Jeromos mester Földnyer
Prosper Rátay
Montaloup Vargó
Davoux Papp
Marc-Aron Csorlos
Jean Lasque Körmeny

Este fél 8 órákor
Almodozók
Színmű 3 felvonásban. Irta Fénelon Samu dr.
Kenéz Gergely Rátkai
Klotild, a leánya Báthory G.
Kenéz Lőrincz Sebestyén
Kosbor István Kürthy
Ervin Törzs

Vigszínház
Délután 3 órákor
Edes teher.
Vígjáték 3 felvonásban. Irta Heltai Jenő.
Ékes Tamás Göth S.
Lenke Göthné
Ozv. Halhársyné Harasathy
Halhársy Miska Vendrei
Pakrácz Tóni Szerény
Karlács Sándor Tihanyi
Báber Böske Korvai Berta
Szerenes Gyuszi Sarkadi
Pékli Olivér Harsányi
Mari, szobalány Molnár A.
Pincér Isárdi Odón
Grosz Eötvös

Este fél 8 órákor
Zsirus ügy.
Böhöz 3 felvonásban. Irta Hennequin és Weber.
La Chamotte Szerény
Mária Zeppa Göthné
Robert Vendrei
Robert Harasathy
Yvett a leányuk Abolovszky
Briffaut Gaston Góth
Chabory Michel Tapolecsay
Le Camut Sarkady
Suzanne Komlóssy L.
De Rocamadour Thanyi
Prumard Balassa
Grosz Gröz

ROYAL ORFEUM
ERZSEBET-KÖRUT 31. TELEFON 110-22

Ma és minden este 8 órákor
az új szenzációkkal bővült kolosszális szeptemberi műsor
A szerencseszám. A legkacagatóbb bohózat.
A bős Teréz. — Egy apa, aki beirat.
A palkovnik előtt. — Drama.
Cigányország. — Operett.

Szeptember 7-én újra Budapestre jön a Faun és Nimfa!
BUDAPESTI CABARET BONBONIERE
Bálint Dezső igazgatása alatt.
Ma és minden este 9 órákor
az óriási sikert aratott szenzációs szeptemberi műsor.
2 francia bohózat; Baráti köles. — Az a szegény Timó! 4 aktú-
lis trefa; A kenyérgyár. — Az orvoskongresszus. — 20 új kuplé;
A hamat beirattam. — Az égi léz. — Dinom-dánom, sum, sum,
sum! — Ejje! betörés. — A bankhivatalnok. — Csináltasson, ...
stb. stb. Előadás után ROUT a tarsalgó termekben.

FOLIES CAPRICE
Igazgatóság: téli helyiségei Révay-utca 18. Főrendező: Rott Sándor
Leitner és Keleti TELEFON 14-22. Rott Sándor

Ma este fél 9 órákor! Megnyitó ünnepi előadás.
1/2 órákor
Falusi erkölcsök
trefás vidéki történet. Irta Satyr. Rendező: Rott Sándor.
Végül 11 órákor:
Die Actien Republik
Államkép. Irta: Satyr. Rendező: Rott Sándor.
Továbbá Werner Tercsi és Springer Armin egymint
Trebitsch Sándor új szolo műsorával.
Nappali pénztár Révay-utca 18. d. e. 9-11-ig és d. u.
3-6-ig, egymint Sopronyi nagytársaság Rákóczi-ut 1. sz.
12 óra után az 1-5 emeleti CASINO DE PARIS-ban a
világ lecséő ének-tánc-attrakciók fellépte.

CIMBALMOK,

legújabb szabadalmazott acél
héleő szerkezettel, melynek
hangja, hangtartása rendkívül
jónak bizonyult, részlethetősé-
re és legmesszobbimező jótállással
képes. Fonográfok, gramofonok,
hegedők, fuvolák, citorák, okarinák
stb. olesőn legjobbak. Kitértve
elismerő jó munkáért.
Árjegyzéket ingyen küld
Mogyoróssy Gyula
m. kir. szabadalm. hangszergyára
Bpest, VIII., Bákoczi-ut 71.
Telefon 58-26.

Butor

készpénzért és részlete
3 szoba teljes berendezése 360 frtért,
mely áll: 1 háló-, ebédlő- és szalonból. 100 szoba
állandóan készen raktáron a legegyszerűbb kivitel-
től a legfinomabbig. — Képes árjegyzék ingyen.
Album 50 állér bolygoban.
Nagy Imre lakberendezési vállalata
Budapest, Váci-körut 9. (Szerencsen-utca sarok).

Legrégibb hazai gyár kizárólag
TRANSMISSIÓK
gyártására.

Schlesinger Alajos
BUDAPEST, V., VÁCZI-UT 30. SZÁM.

Transmissió-tengelyek I. rendű Bessemer-acélból. Ten-
gelykapcsolók a legkülönbözőbb rendszerekben. Szilke-
retek igen könnyű modellek szerint. Csapágyak gyártá-
sára és minden más rendszerben. Fogaskerekek egy-
es kétrésű kivitelben. Kötélkerekek kender- és sodrony-
kötelek számára.
Kitehető és pontos kivittel
Rendkívül olcsó árak!
Prospektusok díjmentesen!

KÁSZONI FOKÚT
(SALUTARIS)
JÓD ÉS LITHIUM TARTALMÚ
KIVÁLÓ GYÖGYVIZ

72 PALACKOT MÁR HÁZHÓZ SZÁLLITUNK,
FŐLEKAKAT:
MAGYAR ÁSVÁNYVIZ FORGALMI ÉS KIVITELI RT.
BÁTHORY-U. 5. TELEFON: 162-84.

Brünn - Königsfeldi Gépgyár

motor-osztálya
Budapest, V., Váci-ut 14.
Legújabb szerkezetű
Benzin-motorok és lokomobilok,
szivógáz-motorok, famegmunkáló-gépek.
Javitott rendszerű
német és svéd
nyersolaj-motorok és lokomobilok
két- és négyüteműek
Vidéki képviselők kerestetnek.

Eredeti Meidinger töltő-, szellőztető és szabályozó-
kályhák. Meidinger kaloriferék, eséréppel való bur-
kolásra vagy légütőcsok részére való befalazására.
♦♦ Szellőző díszrácok minden nagyságban. ♦♦
Elismert elsőrendű gyártmány!
Árjegyzékek, költségvetések és tervek küldandó és barmutve.

Fővárosi Orfeum
Waldmann Imre igazgató. VI., Nagymező-u. 17.

Georg Neumüller
müncheni kómikus.
PALMA-NATHAL
??? Ember-e vagy majom ???
továbbá 10 különlegesség.
Az előadás kezdete 8 órákor.
A téliertben reggeli öt óráig VÖRÖS ELEK cigány-
zenekara hangversenyez.
Jegyelővétel 10-1 és 3-6 óráig, pentektől, augusztus 18-tól
kezdve, a nappali pénztárnál.

CIRKUSZ BEKETOW
Városliget. Telefon 167-46
Ma, vasárnap, 1909 szept. 5-én
2 Ünnepi Disz Előadás
Délután 4 és este 8 órákor.
Mindkét előadásban a teljes
új műsor. Gyermekek a del-
utáni előadásban félárat
fizetnek.

HIRDETMEY.

Ezennel közhírré tételik, hogy a Magyar Kir. Szabadalmazott Osztálysorsjáték (XXIV. sorsjáték) 6. osztályának húzása 1. évi szeptember
hó 22-től október hó 21-ig tartatnak meg, még pedig a következő napokon:
szeptember 22, 23, 24, 27, 28, 30, október 2, 4, 5, 6, 8, 9, 11, 13, 15, 18, 21-én.
A húzások a négy első napon 1/29 órákor, a többi napokon 9 órákor kezdődnek és a magyar királyi ellenőrző hatóság és királyi közjegyző
jelenlétében nyilvánosan történnék a M. Kir. Szab. Osztálysorsjáték húzási termében. A sorsjegyeknek a 6. osztályra való megújítása a játékterv szerint,
minden igény különbeni elvesztésének terhe alatt 1909. évi szeptember hó 15-ig eszközözendő.
Budapest, 1909. évi szeptember hó 5-én.
Magyar Királyi Szabadalmazott Osztálysorsjáték Igazgatósága.
Lukács. Hazay.

SZÍNHÁZAK

Vasárnapon, 1909. szeptember 5-én

Föv. Városligeti Színház
Délután fél 4 óraker
A Smokk család
Bóhozat 3 felvonásban.
Este 1/8 óraker
Az erdészleány.
Operett három felvonásban

Föv. nyári színház
Délután 3 óraker
A kornevillei harangok.
Regényes operett 3 felvonásban
Zongéjt szerzett: Planqueti
Este 1/8 óraker
Hajnalodik
Drama 3 felvonásban.

Uránia Színház.

Délután 4 óraker
Ejféli nap országa.
Este 1/8 óraker.
A szerelem története
APOLLO-PROJEKTOGRAF
Halálgrás a Dunába. Kan-
kovszky Artur, Magyaror-
szág buvaruszo bajnoka.
(Saját felvétel.) — Kakaó-
termelés Nyugat-Indiában.
— Gyermekmók. — Ma-
dár az aranykalitkában.
— Női kalapdivatok. — A
zsebkendő. — Pegyvertár-
sak — A mérgezett bobonok
Az előadások hétköznapokon di-
u. 5 óraker, vasár- és ünne-
pnapokon 3 óraker kezdődnek.

A sz. v. sz. közs. miniszter elismerő leiratával kitüntetve
Dr. Batizfalvy I. Z. főváros legelő

FOGORVOSI INTEZETE

Áthelyezve: **Károly-körut 3. sz. alá.**
Fájós fogak meggyógyítása Szápadlás nélküli műfogak
Tartós fogtömések aranyhidak, koronák,
Fogszívások (altatásban is) Jól használható fogorok el-
készítése és behelyezése.
Jótállás mellett mérsékelt szabott áron.
Videkiek félnap alatt megkapják műfogalkat

PARISIANA MULATÓ

Márványpalota. Szerecsen-utca.
Igazgató: FRIEDMANN A. Telefon 161-45.
Ma és mindennap
MABEL MAY-YONG
a világhírű kigyóancsónő
és még 15 elsőrendű attrakció.
Előadás este 10-1 óráig. Reggel 5-ig táncmulatság.
Helyarok: Páholy 12 K. belépőjegy 2 K. Ejjel 1 óra után
szabad bemenet.
Jegyek egész nap előre válthatók a PARISIANA pénztáránál.

STEINHARDT-MULATÓ

Rákóczi-ut 63. Telefon 54-23.
Ma és mindennap
A FEKETE FRANCSZL Bohózat, iriak: Glinger és
Tauszig, ford. Steinhardt. 11 óraker: 11 óraker:
CSINGILINGI! Bohózat, iriak: Glinger és
Tauszig, ford. Steinhardt.
További Steinhardt és Gyárfás fellépés teljesen új megán-
srakban, valamint Madame Darlay és Son Dansen-
Bady apache-könczök, Becarusos olasz utcai énekesek,
Letines komikus tornászok.
Jegyek: 9-12-ig és 2-6-ig Rákóczi-ut 63. és Orv. Konti J.-né
dohánykülönlegességi áruházában, Andrassy-ut 29. kaphatók.
Esti pénztárnyitás 7 óraker. A remek télikeriben cabaret
és tánc. — Belépődíj nincs. — Izzetes magyar konyha a híres
Balóné vezetésével.

TONKÜNSTLER

A bécsi
8 FILHARMONIAI
Orchester a következő évadban
hangversenyt rendez bérletben a Vigadó termeiben
Nedbal Oszkar
zeneigazgató és
Weingartner Félix
a bécsi udv. Opera igazgatójának vezénylete alatt.
Bérleti árak 6 estélyre: 48, 40, 30, 24, 20, 15, 12 és 6 kor. Jegyek
kizárólag Méry Bélánál Andrassy-ut 12. szám.

ÖNBÉRETEL

egy ósaka zongorát vagy pianót és
KIDOB
szomsz. 12 vagy 16 korona kölcsöndíjat, végre pénzét
kijáti, zongorája nincs.
HA FIZET
havi 20 koronát, kap egy kiváló gyártmányu, leg-
modernebb ércpánosított keresztúros új zongorát
vagy pianót, nem ír alá váltót, nem állít kezést, nem
lakótelepétje bankszövetkezetnek és idővel mégis tulaj-
dona lesz a zongora. — Ilyen ideális szolid, liberális módon
kapható kizárólagosan csak

"MUSICA" részvény-társaság

(Igazgató: Sternberg Dezső.)
zongora eladási és kölcsönzési telephén.
Eufon tölcseréküllet legfőbbkétesebb gramofon- és művész-
lemezok fölarusítása.
Budapest, VI., Teréz-körut 1/a.
(Király-utca sarok, az Országos Zeneakadémia közelében.)
Telefon 4-31.
Zongorák becszerelése, javítása, hangolása legkülönsebbben.
Fenti rendszer kedvezményében egyelőre csak
a fővárosban lakók részesülnek.

Zenekari hangversenyek:

1909. december 10. és 11. é. és 1910. február 18. és 19. é.
a Vigadó nagytermében
Wiener Konzertverein
zenekarának négy hangversenye.

Jegyek kaphatók: egyes estére K 4-12; két estére (I. és II. vagy II. és IV. hangverseny) K 7-2) és mind a négy estére K 14-40 a „Harmonia” zenemű és zongorakereskedésben Váci-u. 20.

MEGHÍVÓ

A Czegledi Népbank Részvénytársaság 1909 szeptember 14-én délután 3 óraker az intézet székházában tartandó

rendkívüli közgyűlésére

Tárgysorozat:
1. A jegyzőkönyvet hitelesítő két részvényes megválasztása.
2. Az igazgatóság létszámának megállapítása és ehhez képest az igazgatóságnak új tagok választásával való kiegészítése.
Az igazgatóság.

Jegyzet: Ki a közgyűlésen szavazati gyakorlati kívánja, tartozik részvényét — helybeliek a gyűlés napját megelőző két napon, nem helyben lakó részvényesek a gyűlés megnyitására — az igazgatóság által kiküldött bizottság előtt bemutatni és csak az így tenyileg bemutatott s a közgyűlést megelőzőleg legalább 40 nappal nevére írt részvény utat, és esetleg kelő meghatalmazás alapján fog részükre a szavazási igazolvány kiszolgáltatni.

Azonnal jogos tulajdona!
A zongora vagy pianó
ha REMÉNYI MIHÁLY

legújabb rendszerű hitelössztályából veszi azt meg. Nem bérli a részletfizetés leple alatt, hanem azonnal sajátja a megvett hangszer. Ugyanazon árák mintha készpénzért venné.
Előleg nem kell
10 frt havi részletfizetés mellett a legjobb zongorát v. pianót. Részletes árjegyzék és prospektus díjlanul küldetik Budapestről, Király-u. 58.
Nemcsak Budapesten, de vidéken is bárkinek rendelkezésére áll ezen eddig még nem létezett alkalom ily könnyű feltételek mellett zongorát vagy más hangszer vásárolni. Zongorák hangolása és javítása a legképzettebb szakmunkások által.

Méhészek figyelmébe !!

„MÉRTENYÉSZTÉS TANA” című, a haszonmohészet összes teendőit, a méz és viaszok a háztartásban való felhasználását is — 50-nél több receptet — tartalmazó, minden háziasszonynak örökbeszű gazdasági szakkönyvre hirdet előfizetést:

id. Károlyi Gyula

Budapest, VII., Köztemető-ut 21/23.
A tanulságos mű ára bérmentes széküldéssel 2 korona. Tíz előfizető gyűjtő tiszteletpóldányban részesül. : : : :

Orsz. m. kir. Zeneakadémia

előkészítő tanfolyamára
a beiratások megkezdődtek
SZEMERE JÓZSEF államilag képesített okl. zenetanár szemé-
lyes vezetés alatt
Budapest, Király-utca 60., I. emelet
(az Orsz. magy. kir. Zeneakadémia mellett.)
Tanszakok: Hegedű, zongora, gordonka, ének, cimbalom, zeneszerzés. — Az intézet tanárai kizárólag az orsz. Zeneakadémiát végzett okleveles zenetanárok és művészek.
TELEFON 44-68. TELEFON 44-68.

Alkalmi Butoráruház

Legolcsóbb bevásárlási forrás butorok, garnitúrák és szőnyegokban!
BALASSA ES RÓNA
" butoráruhaza "
Budapest, VI., Eötvös-utca 17. sz.
: : (Andrassy-ut sarok) : :

Cecelits Benő

államilag képesített okl. zenetanár vezetésével álló
Budai-Zenede
II., Zsigmond-utca 24., I. emelet 5. sz.
(A budai Margithidő tőszomszedságában.)

Előkészítő tanfolyammal az Országos Magyar Királyi Zeneakadémiára.
Tanfolyamok: (Teljesen megegyeznek az Orsz. m. kir. Zeneakadémia tanfolyamaival.)

FÓTANSZAKOK: Zongora, hegedű, ének, gordonka, zeneszerzés — **MELEKETSZAKOK:** (Teljesen díjtalanok) Zongora, zeneelmélet, mélyhegedű, kamara-zene, zenetörténet, karének, zenediktálás.

Tanári kar: (kizárólag az Országos m. királyi Zeneakadémián végzett tanárok)

ZONGORA: Cecelits Benő áll. kép. okl. zenetanár, középiskolai énektanár, Hacker Mária áll. kép. okl. zenetanár, Tóth Alloe áll. kép. okl. zenetanár. — **HEGEDŰ:** Haják Károly, az Orsz. m. kir. Zeneakadémia tanárjelöltje, Foksz Lipót, az Orsz. m. kir. Zeneakadémia tanárjelöltje. **GORDONKA:** Fink Jenő, az Orsz. m. kir. Zeneakadémián végzett gordonkaművész. — **MAGAN-ÉNEK:** Felotani Charlotta a milánói opera volt magánénekese. — **ZENE-ELMÉLET:** Cecelits Benő, áll. kép. okleveles zenetanár.

TITKAR: Heckl Odón.

A beiratások folyó év augusztus hó 25-től kezdődőleg eszközöltenek. Beiratási díj 8 K. Az igazgató vezetésével az egész tanári kar együttesen határozza meg, hogy a növendék melyik osztályba vétetik fel. A felvételi vizsgálatok díjtalanok. — Tandij a főtanszakokon évi 120 K. az akadémiai előkészítő tanfolyamon évi 200 K. Zongora és hegedű tanszakon 8, ének, gordonka és zeneszerzési tanszakon 2 a heti órák száma. A 120 K. tandij mellett legfeljebb 6, a 200 K. tandij mellett 3 legfeljebb 4 növendék nyer egy óra alatt oktatást.

BUDAI-ZENEDE
II., Zsigmond-utca 24., I. emelet 5.
(A budai Margithidő tőszomszedságában.)

A LEGJOBB
KÁLYHÁT és KANDALLÓT

== SZÁLLIT == **CSÁSZ. ES KIR. HEIM H. UDV. SZÁLLITÓ**
Budapest, Thonet-udvar.
Különlegességek, osaládi házak, iskolák, kaszárnyák, irodák stb. részére. — Százekenél több van belőle használatban.
Valódi osak szedő védjeggyel.
MEIDINGER-OFEN H. HEIM
Prospektust és költségyvetést ingyen és bérmentve.
Eredetben kaphatók osak fenti helyen v. Bécs, I., Schwarzenbergstrasse 8.

ROPS

biztonsági gyorsfőző

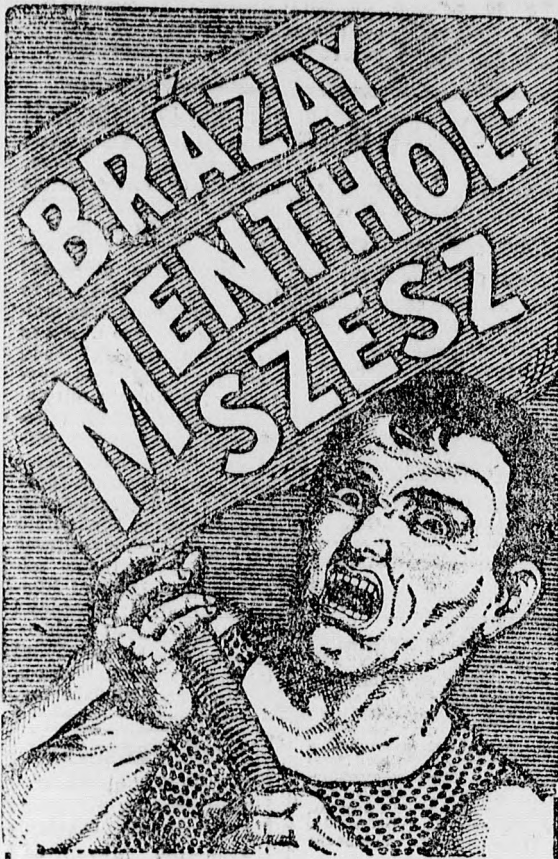
Tűzveszély kizárva!
Ha felborul akármelyik oldalra, elalszik.
Szesz ki nem folyhat.
Kezelése egyszerű, használata legolcsóbb.

Tartós, szolid kivitelben, ónozott vasból.
Ara Budapesten 4 kor.

Kapható minden jobb szaküzletben. — Ha valahol nem kapható, sziveskedjék hozzánk fordulni.

Képes prospektus ingyen és bérmentve.

ROPS Fémáru Részv.-Társ.
Budapest, V., Váci-ut 74/Eg. TELEFON 106-58.

Megszűnnek fájdalmi és megszabadul sok bajától, ha a

Brázay

Menthol-Szeszt

használja, mert e páralan háziszser

**Egészségének
Üdeségének és
Testi erejének**

fenntartásában utolérhetlen hatásu. Mint üdítő ital versenyen kívüli áll.

Asszonyok, lányok, férfiak, gyermekek, ifjak és öregek, munkás, gazda, iparos és hivatalnok, városban, falun, erdőn, mezőn, szárazon és vizen, télen-nyáron egyaránt mindenütt és mindenkor biztos sikerrel használhatják a könnyen megszerzhető és mindig kéznél levő

Brázay

Menthol-Szeszt

Legbiztosabb háziszser az élet ezerféle bajában.

Igazi házi áldás!

Egy próbaüveg . . . 40 fillér
Nagyobb üveg . . . 1 korona
Legnagyobb üveg . . . 2 korona

Kapható mindenütt!!

Likörgyárosok, kereskedők és pálinkakészítők a legmegbízhatóbb beszerzési forrása

Báró Pászthory Árpád
Budapest, Dohány-utca 1b.

Aetherikus olajok, kompositók, esszenciák, rum, likőr és pálinkák, továbbá cukrászati kellékek és méregmentes italok ipartelepe.

Árjegyzék és mintákkal kívánatra szolgálók. Nagyobb megrendelésnél utazómat küldöm ki.

Versenyképesség bármely külföldi és hazai hasonló nemű gyárral.

:: Óvakodjunk silány utánzásoktól. ::

Nálam
minden hitelképes, tisztességesen gondolkodó egyén
BUTOR

szükségletét a következő fizetési feltételekkel szeresheti be: 100 koronáig havli részlet 6 korona, 200 koronáig 10 korona, 300 koronáig 15 kor., 500 koronáig 20 kor., 600 koronáig 25 korona, 800 koronáig 30 korona, 1000 koronáig 40 kor. stb. Előlegül 20 százalék fizetendő.

SÁNDOR IGNÁCZ

butorkereskedő, V., Bank-utca 7. (volt Sétátér-utca), Bazilika-templom közelében, Váci-körút mellett. — Butoralbumot 1 korona, bélyeg ellenében küldök. — Telefon 104-94.

HALLOTTAM,

hogy az Elektro-Vitalizer készülék már annyi sok száz és száz beteg-t gyógyított ki bajából, szabadított meg szenvedéseitől, melyekre eddig hiába kerestek orvoslást. »Ajánok nekem egyet a legjavából!« Ily és hasonló kérésekkel fordulnak naponta sokan élőszóval és írásban a fentebb nevezett intézethez.

Azonban mielőtt kérésük teljesítenék, előbb szigorú orvosi vizsgálatnak lesznek a panaszukó betegek alávetve és csak ha a személyes vizsgálat vagy a közölt tünetek szigorú orvosi felülbírlása azt mutatja, hogy biztos gyógyításra való kilátással lehetne alkalmazni a villamos gyógyító erő, csak akkor lesz a készülék ajánlva, csak akkor lesz a beteg kívánságára a készülék felszerelve és kiszolgáltatva.

Mert a villamos-erő nem gyógyít meg minden betegséget, hanem azon esetekben, ahol az orvosi tudomány aánlja, csodákkal határos eredményeket létesít. Különösen, ha azt oly kiváló, egyszerűen, könnyen kezelhető és tökéletes formában alkalmaz- zák, mint az Elektro-Vitalizer készülékkel lehet.

A betegek ezen gondos megvizsgálása és ellenőrzése eredményezi azt, hogy oly végtelen nagy számban szaporodnak a társadalom minden rétegéből eredő elismerő-levelek.

Könnnyen érthető és áttekinthető sorrendben vannak felsorolva a betegségek és tünetek, melyek a villamos-erővel gyógyíthatók. A »Modern Villamos Gyógyászati« szóló könyvben (külön a férfiak és külön a nők részére), melyet mindeki megkaphat díjtalanul és portómentesen, aki azt tőlünk kéri.

ELEKTRO-VITALIZER orvosi rendelő-intézet Budapest, IV., Károly-körút 2. félem. 10.

Szólvány egy ingyen könyvre.
Elektro-Vitalizer orv. rend. int.
Budapest, Károly-körút 2. félem. 10.
Ezen a részre díjtalanul, bérmentesen kárt
vontékban elküldeni a »Modern Villamos
gyógyászati« szóló művet
férfiak (A nem kívánt két:
nők részére. tölendő.)
Név: _____
Int: _____

Elismerő-levél.
Erőköner Jakab, Kiskőr.
Igen tisztelt Doktor Ur! Örömmel értesitem,
hogy állapotom nagyon lényegesen megjavult, mióta az ELEKTRO VITALIZER készüléket hasznalom, mely-
lyel emelégve nagyon meg vagyok elégedve. A ké-
szülék kitűnően működik és minthogy javulásom
folyton fokozódó, joggal remélhetem, hogy egészse-
gem rövid idő alatt teljesen helyre fog állani. Fo-
gadja igen tisztelt Doktor Ur hálás köszönetemet.

ÁGY és ÁGYBETÉTEK
Réz és vasbutor, kertisátor, pad, szek és asz-
talok, szőnyeg, függöny, ágy- és asztalterítők,
kárpicözött butor, paplan, matracz stb. nagy
választékban készpénzért, valamint
részletfizetésre
is kapható.

Pfeffermann Imre utóda
GYÁRÁSBÓL
Budapest, VII., Dohány-utca 58. sz.
Arjegyzéket bármiké kívánatra ingyen és bérmentve küld.

Édesanyos kocsik
Édesanyos kocsik minden méretben.

Betegtoló kocsik
Betegtoló kocsik minden méretben.

Sodrony kocsik
Sodrony kocsik minden méretben.

Összecsukható vasgatyak
Összecsukható vasgatyak legjobb minőségben.

Sodrony ágybetétek
Sodrony ágybetétek mely nagyságban.

Rolletták, Jaulouinek
és nádroletták minden méretben kaphatók.

Gyermekkoscsik nagy választékban.

E hirdetés rovatban minden szövegszerű beiktatása közönséges petít betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetés rovatban minden szövegszerű beiktatása közönséges petít betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

Pénzszekrények

használtak és újak, rendkívül olcsó áron kapható a budapesti pénzszekrényraktárban Budapest, V., Bálvány-utca 6—C. 82

3 koronáért

szép csemege-szöllőt szállít postán 5 kilós kosárban (kb. 4—4 1/2 ko. utánvétellel) Szöllősy Imre Kecskemét, VIII. ker., 188. sz.

URAK

főleg a gummi VIRGO az ideális ÖVSZER

háromdobozossal 3 koronáért portmentesen és diszkrétan küld: Markbreit, gyógyszerész, Budapest, Dohány-utca 84

Csodaerős!

Gramofon, 200 koronás, vadonat új, 16 forintos eladó. Duplaemazék. Nyar-utca 5. ajtó 5. 5803

Házfelvétellek veszek

a VI. vagy VII. kerület forgalmasabb pontján 150—300 [—] föl nagyságú, közvetítő-ügynökök kizárásával. Ajánlatokat „Pénzember” jelleggel a kiadóba kérek.

Csemege-szöllőt

Saszellas fajok métermázsánként kosarastul 42 koronájával előleg beküldéssel postakosaránként 280, őszi duráncai barackot remek példányokat befőzésre 3.40. Gyümölcskivitel Csongrádról. 27755

Káposztának száza

battól 8 forintig, görög-dinnye hattól 10 forintig, cukordinnye tiztől 15 forintig mindannyi nemes fajok, paprikának, ugorkának száza 1 frt, paradicsom mázsája 10 frt. Almának, körtének, szilvának 8-tól 12 forintig, bármelyikből postakosaránként 1 forintjával előleg beküldéssel. Gyümölcskivitel Csongrádról.

Parlamentari

gyorsírók által vezetett magyar-német gyorsíró iskola. Gépirás és magyar-német levelezés-oktatás. A teljes kiképzés díja havi 10 kor. Kereskedelmi akadémia tanárok által oktatott szaktanfolyamok. Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület hivatalos tanfolyama. Alapította Markovits Iván 1868-ban. Biztos állás-közvetítés. Nyitva szept. 1-től jul. 1-ig. Tájékoztatót küld a Gabelsberger szakiskola. (Csak Liszt Ferenc-tér 10. előbb Gyár-utca 4.) Czimre vigyázzunk! — Az ögyesület ezen kizárólagos szakiskolája írógépezégek-től s más hirdetésünket előlno újabb tanfolyamok-eB független. Telefon 64-68 lutratások egész napon át.

Pénzt rögtön

butorra, zongorára, varrógépre, kerékpárra, könyvekre és kereskedelmi árukra, ha azokat száraz, tiszta raktárhelyiségeinkbe bizományba beraktározza Tauber VI. ker., Eötvös-utca 6/B. TELEFON 84—33.

Pénzszekrények

és amerikai iradabutorok, használtak és újak rendkívül olcsó áron szállít Hirsch és Társa Budapest, V. kerület, Alkotmány-utca 19. sz.

Réz és vasbutor

gyári áron. réz hálószo-ba berendezések a leghe-resebb amerikai módszer szerint készíve és féregmentessé tételének egye-düli gyárosan legolcsóbb gyári áron ajánl Weiss Jakob, Budapest, Andrásy ut 77. (bejárat Rózsa-utca-ban.) 27644

BUTOROK

áló-, ebédő-, szalon-berendezések, továbbá uriszoba, iroda-berende-zések, réz- és ma-hagoni butorok, szőnyegek és függönyök, valódi angol bőrgarnitúrák eladása s vétel Wechsler Karolyné VII., Király-utca 23. I. em. Kazinczy-utca sarok.

Pótvizsgálatra

javitóra, pótérettségire, bár-milyen vizsgálatra előké-szít: «Sztáinidei Tanfolyam» Garay-utca 5. II. 12/a.

Csemege-szöllőt

remekszép nagyszemű chas-selast muskotálylyal, vagy válogatott legjobb őszi-barackot 5 kilót 2 1/2 koronáért, zamatos körtét, legfinomabb asztali vagy rétesalmát, édes besztecei szilvát 2 koronáért szállít Müller J. szőlő-birtokos Kiskunhalas.

Ügynökök

és képviselők 10 korona napi keresettel minden vá-rorosban kerestetnek. Küldje címet Jak. König cégnek, Wien, VII/3 Postamti 36.

Ingóságokat

értékesítő és beraktá-rozó vállalat Rákóczi-ut 19. bejárat a Szent-királyi utcából. Kész-pénzeiölleggel beraktá-roz bármilyen ingó-ságokat, berendezése-kei mintaszerű raktá-raiba csekély díjazásért értékesítés céljából vagy anélkül. Telefon 110—08. 9984

BUTOR

30% megtakarítás!

Régi Butorszalon Budapest, Ferenciek tere 3 félmelet. Vétel és eladás használt és új polgári, urasági lakberen-dezéseknek mahagoni és palisander butorok, ur szobák, angol bőrgarnitúrák és szalonbutorok, keleti — szőnyegek, csillárok —

Euratos

Szantalmak hatásos és kel-lemes gyógyszere a Réthy féle cukorka, melyet pe-metefülből készít Réthy Béla gyógyszerész Békés-Csabán, Gyógyszertárban tapható. 26709

Kárpitos nyergesek

részere mindennemű kellé-kek képes nagy árjegyzé-kei kiváratra ingyen küldi a Budapesti Paszo-mánygyár Részv.-társ. Nagymező-utca E. 46.

Brilliantot,

aranyat, ezüztöt, ékszert és rőpösgöt veszek és eladok. Kortéző ékszerész Budapest, VII., Király-utca 82. szám. — Telefonszám 95—48. —

Zálogszedulákat

veszek. Elzálogosított brilliánsokat, gyöngyö-kei, aranyat, ezüztöt és ékszerkei 100.000 koronáig költségmentesen kiváltak és teljes értéket kifizetem. Singer Jakob ékszerkereskedő BUDAPEST, Király-utca 91. szám. Izabella-utca sarkán. 27653

Soványaság

Az egyedül eredmény-től kísért házaszer a dr. William Hartley tanár amerikai orvópára. Soványak tartós, szép teit testidomokat nyre-nek. — Nőgyék remek köbél. Hat hét alatt 20 kilo gyarapodásról jót-állást. Versenyesség, gyengesség, idegesség ellen és gyomorba-jo-soknak nélkülözhetet-len tápszer. Kitüntette: Chicago, Berlin, London Hamburgban. Köszön-levélek minden orszá-gból. Dobozonként 1 frt 10 kr. Használati utasítással. Főraktár: Ba-lázs Mór E. Budapest, VII., István-ut 11, H/1.

Ingyenes gépirás-tanítás.

Kedvozményes magyar, né-met gyorsírá-oktatás. A „Stenografia” Országos Ga-belsberger magyar, német gyorsíró- és gépirás-iskola-ban okleveles gyorsíró-és kereskedelmi iskolai ta-nárok vezetése alatt havon-ként új gyorsírási, gépirási és sokszorozó tanfolya-mok nyitnak. Kereskedelmi tanfolyamok: egyszerű és kettős könyvveiteli kereske-delmi számtan, levelezés, fogalmazás, helyesírás és szépirás. Díjtalan és biz-tos állásközvetítés. Tan-órák reggel 8 és este 9 óra között. A gyorsírá-s sargés esetben egy hónap alatt is megtanulható. Kül-lön órák. Sokszorozó és másoló írda, trásmunkák leírása és sokszorozítása a legkedvezményesebb fel-tételek mellett. Újírások naponta vannak az intézet helyiségeiben kizárólag: Rákóczi-ut 60. I. em. Az intézet ismert elnevezéseit újabban megnevező mó-don utánozzák. Tájékoztá-tót szívesen küld az igaz-galdóság.

Saját gyártmányú fűrdőka-dak 14 kor-tól feljebb; fűthető hádák 60 kortól feljebb. Elval-halok mindenféle kútszivattyúk és házi vízvezeték-berendezése-kei legolcsóbb áron. LEFKOVICZ ADOLF Budapest, VII., Wessely-ni-n. 51/E. Telefon 115—46. Árjegyzék : : ingyen és bérmentve. : :

Egyedül pontos tel-jes levélözime ösz-szes hirdetéseimnek Kállai Lajos motorgyára BUDAPEST, Gyár-utca 28. sz. Legújabb rendszerű benzinnmotorokról tessék diszárjegyzéket kérni.

Ajtók és ablakok

régi és új vasredőnyök teljes vasalással. Kapuvas rácszatok, kerkerítések, keramillapok, kehlheimi lapok olcsón kaphatók Kelemen Mór épület-bontós vállalkozónál Budapest, Nádor-u. 72—74. Fiók-üzlet Visegrádi-u. 27.

Zongorát, pianinót, czimbalmot, hegedűt

készpénzben áron a leg-újabb rendszerű bankhitel néjén kizárólag csak REMÉNYI nagy magyar hangszertelepén Prospektus és árjegyzék ingyen. 644 Budapest, Király-u. 58.

Zálogszedulákat

veszek. Elzálogosított brilliánsokat, gyöngyö-kei, aranyat, ezüztöt és ékszerkei 100.000 kor. költségmentesen kiváltak és teljes ér-téket kifizetem. 766 SCHILLER IZIDOR ékszerkereskedő Budapest, Sip-utca 8. szám.

Nou Samu és Fia

szállítóeszköz és gépgyár, kir. országos fegyintézet — VACZ. — Gyárt: mindennemű fa-és vasalásokat, kő- és kézko-csít, szerszámokat, emelő-gépeket, kettős áttétellel, tűzfűrészesasztalokat ker-ti és locomobilfecskendőket stb. stb. Budapesti raktár és iroda: VI., Gyár-utca 23. Telefon: 161—27. — Kérjen áránjástot! —

Modern urasági butorok alkalmi vétele és eladása

háló-, ebédő-, szalon-, ur szoba és irodal teljes be-rendezések. — Dus raktár szőnyegek, függönyök, te-ritők, csillárok, vas-és rézbutorokban.

GROSZ SANDOR és Társa

Budapest, Liszt Ferenc-tér 8. szám, ez előtt Gyár-utca. Telefon 14—09. Előrendel. vadonatúj Singer női varrógépet 27 forintért karika-hajót 40 forint-ért. centralho-bint 45 forintért, iparogépeket igen olcsón s ávi jótállással szállítok, vidékre árjegyzék in-gyeren. Krasznai Henrik varr-gépgyári raktár Budapest, IV., Veress Pál-utca 40. földi s. Vizonteladóknek árendre-d.

Pénzkölcsönt

4 1/2, 4 1/4, 5 és 6% áron főbirtokra, jövedelmező, fővárosi, vidéki, városi és Budapest környékén levő bérházakra I., II., III., hely-en 15—60 évig törleszt-hető. Személyhittelt tisztvi-selőknak gyorsan eszkö-zöltetik. HOFMANN JAKAB bankbizományi iroda, Bu-dapest, Terezh-körút 1/a.

Vasbutor.

Rézagy 35 ft, gyermek-ágy 11, összecsuható vas-ágy 5, ágybetét vaskeretű 5.50, fakeretű 3.50, réz-garnis 2.50. Összecsuható tábori ágy aczélsodrony-nyal 8.—, sodronyfonat kerítést, vaskaput legol-csóbban szállít Hicker Gy. gyára Holl-utca 3/E. Telefon 22—66. 26675

Ajtók, Ablakok,

vasredőnyök, használtak és újak, bármily méret-ben és alakban, igaz ol-csón kaphatók.

Wiener A. utódánál

BUDAPEST, ÜLLŐI-UT 123. Telefon 62—80.

„Hungária” beszélő-gépek

kizárólag eredeti első-rangú gyártmány, rész-letfizetésre is olcsón kaphatók, Deményi és Társa Budapest, VI., Király-u. 74. — Kérjen árjegyzéket

!! Olcsó kölcsönök !!

Tisztviselői kölcsönt 6—6 1/2%-ra, 15—35 évre, kezesek és életbiztosítás nélkül is. Életbiztosítótól való elutasítás nem aka-dály. Előzetes költség nines! Díjazás utólagos! Lezálogkölcönt 4-4 1/2%-ra 4-62—5.05%-annuitás mel-lott. Másodhelyre 6 1/2%-ra Övadékokra az érték 75%-ig katonatisztiakak hadnagy-tól kezdve előnyös feltéte-lekkel. Tárcahitelt, Váltó-kölcsönt gyorsan és elő-nyösen folyósítunk. Ingali-anok, erdők, bányák adá-s-vétel. Osztálysorsjegyek hivatalos árcn. Mindenféle bankügylet lebonyolítását elvállaljuk! Minden fel-világosítás díjtalan! Kép-viselői alkalmzatnak! Kun és Társa bankbizo-mányi és kereskedelmi iroda, Budapest, Rózsa-u. 29. III. 5. sz. Válaszbélyeg.

Kocsi árucsarnok

VII., Rákóczi-ut 72. sz. Magyarországi legna-gyobb kocsi raktára Árjegyzék ingyen és bérmentve. 26398

Légszusz és villamos csillárok

legelőnyösebben szerzhe-tők be Kucsár Sándor bronzárú- és csillárgyára-ban, Budapest, VI. ker., Dessewffy-u. 9—11.

23.7 kg.-os

sinek, összekötő anyaggal együtt, ugyszintén normális vasuti sinek építési és vá-gánycélokra, továbbá szí-vattyúk, gőz- és szíjhajtára, tartányok, kutak, építési szí-vattyúk, Diaphragma szívaty-tuk, Omnia szívatyuk, áll-ványkapcsok, bányakocsi-k, távirábhuzal, daruk, ameri-kanerek, gatterek, stb. új valamint használt állapotban olcsón kaphatók — Abeles Emilnél Budapest, V., Váci-ut 14. Telefon 24—41. és 98.—32. 51776

Különbejárati

kéttáblakos, szépen butoro-zott tiszta utcazi szoba, földszobába is közvetlen bejárattal intelligens urnak azonnal kiadó. VI., Felső-Erdősor 28. III. 16.

Fővárosi

ujlakásbérletéről szóló könyv mely minden lakót és ház-tulajdonost érdekel, 40 fi-lérért minden dohánytöze-gében, hirdapellárusitonál és kiadónál Honvéd-utca 10. kapható.

Benzin-motorok.

1 drb. 30 HP. 1 drb. 12 HP. 1 drb. 8 HP. 2 drb. 4 HP. 1 drb. 3 HP. 1 drb. 2 HP. használt, de na-gyon jó állapotban olcsón kaphatók Abeles Emilnél Budapest, V., Váci-ut 14. Telefon 34—41. és 98.—32. 51776

Bouvet-Ladubay

legjobb és legolcsóbb francia perzsgő. Vezérképviseletőség: PRÁGA, Soukenicka 30.

AZ EGYETÉRTÉS VASÁRNAPJA

HETI MELLÉKLETE AZ „EGYETÉRTÉS”-NEK

A parázs, ha égni kezd.

Írta: HONTHY ISTVÁN.

I

Szabó Lázárt mindenki csak a gazdag Lázárnak hívta nálunk.

Lázár tényleg gazdag volt és meg mernék rá esküdni, hogy soha semmiféle vonatkozásba sem hozta magát a bibliai szegény Lázárral, a kinek tudvalevőleg csak a gazdagok dusan terített asztalairól lehullott morzsák jutottak.

Szabó Lázár gazdagságát az apjának köszönhette. De azt is hogy mindeki csak a gazdag Lázárnak nevezte.

Mert az apja bizonyára azért, hogy az ő nehezen szerzett vagyonkáját hamar el ne tékozzolja, úgy nevelte, hogy minden gazdagsága mellett is ráillett a Lázár név, lévén Szabó Lázár fiatal, alig husz-huszonöt éves kora dacára is magabazárkózott, emberkerülő s a mi a legfőbb szegénységet jelentette rá nézve minden gazdagsága mellett is, nőgyűlölő ember.

Olyan, a ki csak magának élt és a szívében hamu fődte be a parászat, még mielőtt tüzet fogott volna. És nem ismerte az asszonyokat, a leányokat, csak ha a boltjában tarka vásznat vagy csipkét vásároltak. Kint az életben félt tőlük és nem is akarta őket megismerni.

Egyszer, akkor Szabó Lázár éppen a legveszedelmesebb kamaszkorában volt, megpróbálta, hogy közülük legalább egyet mégis megismerjen. Egy fiatal falusi menyecske vásárolt valami ruhafélét a boltjukban és ő szorgálta ki. És nézte, nézte a falusi szépséget, addig nézte, hogy félrecsuszott az olló a kezében és belevágott a drága szövetbe.

A menyecske persze kinevette.

— No lássa. Jobb lett volna, ha nem meregette volna rám annyira a szemeit, nem látott még asszonyt?

Az apja azonban se szó, se beszéd, jobbról-balról felképelte Lázárt, hogy máskor tudja hol legyen a szemé az eszé.

Erre azután mindig visszaemlékezett és sohse látta meg a vásárló népségekben a csinos szemrevaló asszonyokat se. Előtte mindenki egyforma volt: „kuncsaft”, a kit jól ki kell szolgálni, hogy annál több legyen mellette a haszon. És úgy élt az apja halála után is, mintha még mindig félne az öreg gyors kezejárásától.

A házukban, a hol az utcai részt a bolt foglalta el, két egybenyíló udvari szoba volt a lakása, a hol az apjával is lakott, a konyhában az apjáról rámaradt öreg mindenese cseléd volt az ur, az volt a szakácsnője, szobalánya egy személyben.

Itt élt elvonultan, mint egy fiatal medve a barlangjában, mikor tél közepén vendégei érkeztek, az apja testvéreinek a három lánya.

Azonban a három leány között csak egy volt még leány, az is teljesen megérett a férjhezmenetelre. A másik özvegyasszony volt, de még fiatal, talán nem is illett még rá a harmincéves asszony neve, a mikor az asszonyok még csak kezdetén vannak az asszonyi mielőttük lebilincselő hatásának. A harmadik szinte asszony volt már, de elvált. Az ura alig kétévi házasság után Amerikába ment egy másik asszony kedvéért s őt fiatal menyecskefejjel itt hagyta az apja nyakán. Azóta nem kapott újra férjet, pedig még fiatalabb volt, mint az özvegy sorban levő nővére.

De mondom, mind a három leány komoly, önálló gondolkozású, tapasztalt teremtmény volt és mind a három csinos. Liza az özvegy; Riza is, az elvált, és a két asszony mellett Iza is, a ki még pártát hordott, de már régi vágyát képezte, hogy felcserélje azt menyecske-főkötővel.

A XVI. nemzetközi orvosi kongresszus. — Az anatómiai szakosztály tagjai az anatómiai intézet lépcsőjén.

Liza, Riza, Iza hetivásáros napon érkeztek, a mikor a gazdag Lázárnak a boltban a legtöbb dolga volt. Nem zavarták hát, hanem a mily kényelmesen tudtak, elhelyezkedtek a két szobában és berendezkedtek az egy hétre tervezett itt időzésükhöz.

A belső szobát, melyben nagy vaskályhában duruzsolt a tűz, lefoglalták maguknak. Igaz, hogy az volt a gazdag Lázárnak is a szobája, de hát ő, mint házigazda és szíves vendéglátó

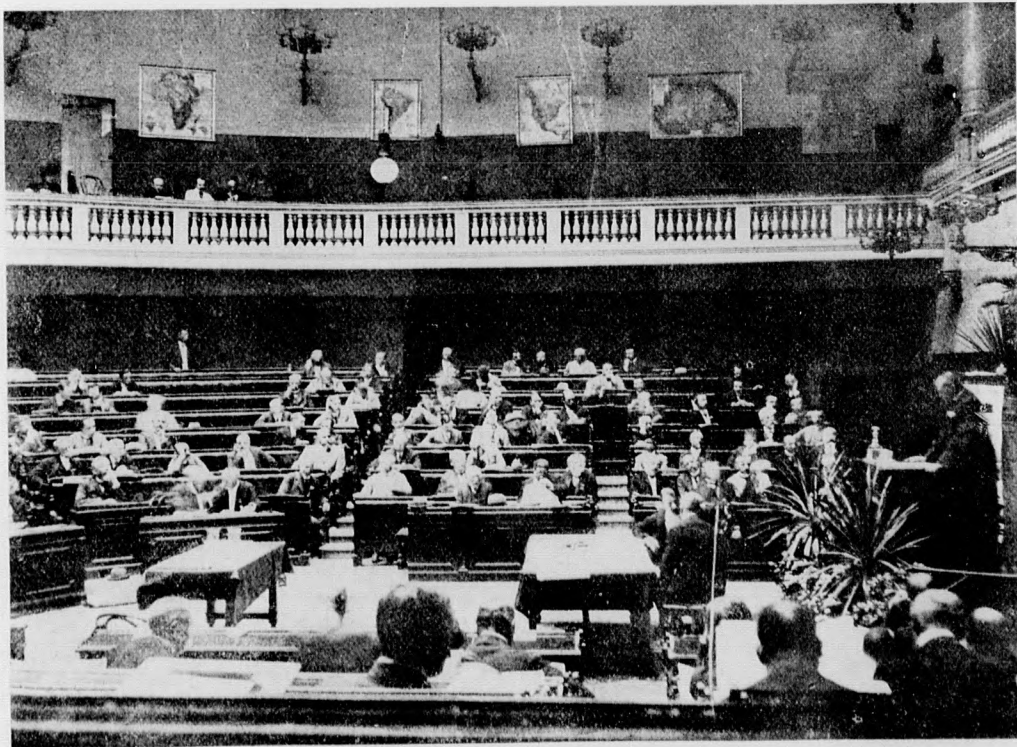
rokon, az első szobában is aludhat, míg ők ott lesznek.

Azután alaposan kikérdezték Treskát a Lázár szokásai felől.

— Olyan anyámasszony katonája-e még, mint volt a nagybácsi életében?

Ezt Liza, a fiatal özvegy kérdezte.

— Hát bizony mit sem változott, kérem. Ha nem lenne olyan szigorú az üzletben, bi-

A XVI. nemzetközi orvosi kongresszus. — A sebészeti szakosztály, a régi képviselőház üléstermében.

A XVI. nemzetközi orvoskongresszus. — A vigadó előtt sétáló orvosok.

zony azt hinné az ember, hogy vizet se tud zavarni és megijed a saját árnyékától is.

— És hogy él, mint él, szereti-e már a mulatságot?

A Riza kérdésére is tagadó volt a felelet.

— Nem az, kérem. Tetszik tudni, reggel megkávézik és már hét órakor a boltban van. Délben megebédel, azután szundikál egy fél órát s akkor megint megy a boltba. Ott robotol esti hét óráig s onnan jön haza vacsorára. Vacsora után újságot olvas és már kilenc óra után az ágyba bujlik.

— És ez mindennap így megy?

— Minden istenáldott nap bizony. Csak vasárnap vagy ünnepen megy el délután a körbe, ott tölti az egész délutánt, de már vacsorára a rendes időben hazajön.

— És a rendes időben le is fekszik?

Iza, a nagynövésű, érett s szépségű lány nevetve kérdezi, de nem vár rá feleletet, hanem csintalan hangon folytatja:

— No, ez egy mormotér. De nem baj, legalább nem nagyon leszünk a terhére. Ha ráérünk, majd mi is segédkezünk Treszka néninek, a reggeli jó fő.ős kávé, az ebéd és a vacsora elkészítésében. Mert bizonyára szereti a jó ételeket, ugy-e?

— No, azt az egyet be kell róla ismerni. Csakis jó, finom koszthoz van szokva.

— A Treszka néni főszíjéhez. Maga pedig páratlan jó szakácsnő, sokat emegette ezt az erényét a boldogult nagybácsi is.

— De mondja csak, kedves Treszka, hát hogy van a nőekkel a dolog? Most is olyan asszonykerülő, amilyennek az öreg nevelte?

Ezt Riza, az elvált asszonyka akarta tudni.

— Az ám, hát agglegényként akar megvenülni? — kérdezték egyszerre Liza is, Iza is.

Treszka erre nézve is megmondta az igaz véleményét.

— Azt már nem hiszem, kérem. Hiszen

még csak most huszonöt éves. Van elég ideje a házasságra. Hanem azt mondhatom, hogy kivéve a kuncsaftokat, alig beszélt még három szót nőekkel. Olyan esetben, olyan félénk, persze még mindig az apja nevelése van meg benne.

— És fél, hogyha véletlenül rajta felejtene egy lányon a szemét, az öreg ismét felpofozza, mint egyszer megtette vele.

Iza eme huncutkodó visszaemlékezésére

Japán kongresszusi tagok, a közepén Kitasato, a híres japán tudós.

mindnyájan nevettek, még a Treszka is és ezzel a gazdag Lázárról mindent tudott az ő három vendége, a mit tudni akart.

Ő pedig, mikor délbén becsukta a boltot és haza érkezett természetesen nagyon és még természetesebben igen kedvesen meg volt lepve a vendégeitől.

Liza sietett neki megmagyarázni, miért jöttek.

— Van mindenféle bevásárolni valónk.

Meg azután viziteket is akarunk tenni az ismerősöknél. Ezzel majd agyonütjük ezt a pár napot s téged azért nem vonunk el a rendes napi dolgaidtól.

— De bizony, ha ráértünk, bemegyünk a boltodba is, hiszen csak nincs tele mindig falusi menyecskékkel.

Izának ezt a bizonyos célzatossággal tett nyilatkozatát sietett enyhíteni Riza, az elvált asszony és a nagy fekete szemével végig simogatta a rokona arcát, amelyet egyszerre elöntött a vér.

— Igen. Sőt segítünk majd az öreg Treszkanak is a főzésben, ha időnk lesz. Hadd egyék a mi főztünkől a mi kedves házigazdánk.

— No és azután este boltcsukás után, már csakugyan a mienk lesz. Megvacsorázunk, ha éppen valami jó darabot játszanának, egyszer talán elmegyünk a színházba is. De különben, főképp ha ilyen hideg marad az idő, bizony ki se mozdulunk a szobából. Elbeszélgetünk a jó meleg kályha mellett, amíg el nem álmosodunk, az lesz a legjobb.

Liza, az özvegy, megmásíthatatlan programként adta ezt elő. Asszonyos fölényvel és bájos komolysággal, mintha a férjének diktálna.

Ebben azután Lázár is megnyugodott.

De abban nem, hogy ime ő most egy álló hétig három asszonymak lesz a házigaz-

dája. És mind a három szép, mind a három fiatal, mind a három szabad. Rokonai tegeznek is, bizalmas, pajtáskodó hangon beszélnek vele. Hanem mégis csak asszonyok. Már pedig ő nagyon esetlennek, szinte ügyefogyottnak érzi magát a nőekkel szemben s bizony nem áll jól magáról, hogy nem-e lesz neveléses a félzségsége miatt előtűk.

Szinte dühös volt, ha arra gondolt, hogy minek is jöttek ezek hozzá? Minek háborgatják az ő megszokott nyugalomban? Miért akarják kiverni az élete rendes sodrából, ahogy megért immár huszonöt évet.

Pedig kiverik, annyi bizonyos.

Lám, egész délután a boltban is csak rájuk gondol. Hol Lizát látja, akiről el kell ismernie, hogy ha özvegyasszony is már, de fiatal, üde és nagyon kedves. Majd Riza karcsu, formás termete ring elötte, a kinek bizony bolond lehetett az ura, mert elhagyta más asszony kedvéért. És amikor Izára gondol, erre a magasnövésű, erős, érettszepségű leányra, akkor határozott gyávaságot érez. Ő bizony alig bírna neki egy pár szót is mondani, ha négyszemközt társalognának. Hiába, sohase próbálta eddig az udvarlást, nem is tudja, miképp kell a lányokkal bánni.

De csodálatosképen, egész délután melege van. Pedig odakint ugyancsak beburkolózva járnak az emberek az utcán és bent is a két segéde, ha csak szerét ephetik, a kályha mellett melegszenek. Ő pedig már szeretné, ha mehetne haza a most szokatlanul meleg boltból és alig várja az esti zárást, hogy a friss levegőn lentüljön egy kisé.

A XVI. nemzetközi orvoskongresszus megnyitása. — József főherceget a Vigadó előtt fogadják.

II.

A hideg, fagyos téli éjszakába hajló este s csillagmirádoktól fényes égboltozatról a hold tiszta, erős világossággal árasztott az ablakon át a gazdag Lázár belső szobájába, hol a nagy fahasabok lobogó lánggal égtek a kandallóban és a tűz pirossága egybevegyült a hold fehér világosságával. A külső szobában égett a lámpa, a hol éppen most végezték be a vacsorát Lázár és vendégei, de emitt csak a holdvilág és a kandalló tüze üzték szét a sötétséget, más nem.

Iza éppen gyujtót keresett, mert égetni akarta a rumot a teája mellé, de nem talált. Lázárnak hát udvarias kötelessége volt utána menni és segítségére lenni a gyujtó megtalálásában. Persze, ez nem történhetett meg a nélkül, hogy Iza a puha, meleg kezével ne ért volna Lázár kezéhez, a mitől azután Lázárt erős forróság lepte meg. És úgy érezte, hogy valami hódító lehet az, titokzatos félhomályban maga mellett tudni egy szép, kívánatos, okos leányt, hallani ruhái suhogását, érezni a róla átvirradó részegítő illatot, figyelni lépteit, teste mozdulatát és tudni azt, hogy ime ha a kezük egybeér, az is titkolt, az is eddig még nem érzett gyönyörűség.

Mégis bizonyos rémülettel hallgatta, mikor Iza így szólt:

— Lányok, olyan szépen világít ide a hold. Igyuk meg hamar a theát s azután oltsuk el a lámpát és vonuljunk ide a melegebbre, a kályha köré. Olyan barátságos, olyan regényes holdvilág mellett tereferálni a lobogó kandalló mellett.

Liza is, Riza is jókedvvel egyeztek ebbe bele.

Liza elkészítette a Lázár teáját, miközben a formás, gömbölyű karjainak érintetésétől Lázárnak újra forróság csapott a lelkére.

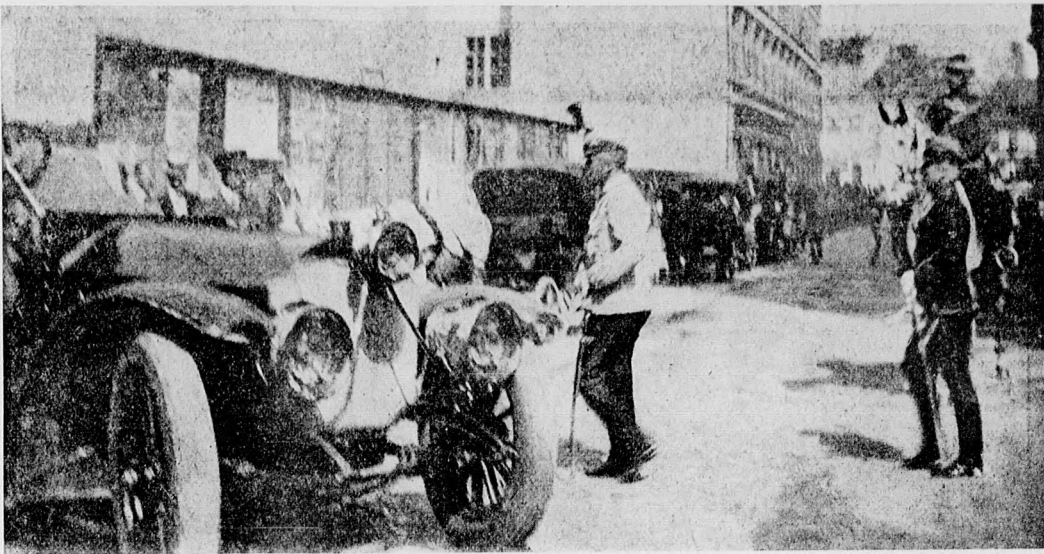
Riza cukorral édesítette, Ida rummal erősítette még azután nagy gondosan és bizony Lázár szemei káprázni kezdtek már, úgy ugrott a tekintete a szorgos, gondos kis kezek után és csodálkozva látta, hogy milyen karcsu, lenge árnyékot vet körülötte a három leány alakja és milyen lágy melegséggel felik meg a levegő a suhogó ruhákból kiáradó illattól, úde frisseségtől.

Teázás után csakugyan úgy tettek, a hogy Ida indítványára elhatározták. A külső szobában eloltották a lámpát és bevonultak a másikba, a hold fénytől megezüstözött barátságos meleg félhomályba. Ott Lázárnak egy karoszeket állítottak a kandalló mellé, a hol pipaszó mellett elüldögélhetett. Ők maguk a diványon foglaltak helyet, de Liza, az özvegy leghamarább megkívánta a kályha közelében a meleget és ő is egy székre ült Lázár közelében.

Hogy miről beszélgettek, az nagyon mellékes. Mindenről a mit rokonok között barátságos együttlétben beszélgetni szokás. De bármiről beszéltek volna, Lázár nem nagyon hallgatott volna rájuk. Az ő gondolata most csak azon járt, hogy ime együtt van szép, fiatal, kívánatos teremtésekkel és azok tartják szóval, ő alig tud nekik mit felelni. Hogy ő eddig milyen hiába élt, nem ismerte az asszonyokat, a női szépség kedvesség, bájosság lebilincselő hatalmát, nem is tudta, mi az a puha asszonyi kéz, az a gömbölyű, bársonyos érintésű kar az a karcsu, formás termet és mi az, ha női szemek pillantásától, piros ajkak kacagásától megrészegül az ember lelke és elkábul a gyönyörűségtől.

A szíve vidul vert, a vére szinte tüzzel égett ereiben és dühös volt magára a vakasága miatt, hogy mind ezt ő eddig nem látta s a gyamoltság miatt, hogy mind ezt eddig nem tudta megismerni. És titkolt szégyennel gondolt arra, hogy ime, a rokonai, ez a három szókimondó, vidám, de okos és erős akaratú leány oszlatja most el a vadságát és tanítja meg eddig nem ismert gyönyörűségekre, bizonyonval anélkül, hogy azt akarnák, ilyesvalami célra gondolnának. Hiszen ők csak a rokont látják benne, semmi mást.

Legalább úgy tesznek, mintha csak azt látnák. Mindenről beszélnek vele, csak egyről nem, a szerelemről, arról, hogy ő is térfi és ők asszonyok, akik érdeklődnek a férfi rokon-szivbéli hajlamai iránt és hizeleg nekik, ha az se érez közönyösen az ő irányukban.

József főherceg automobilján távozik az orvosi kongresszus megnyitására.

Ilyenekről azonban nem esik szó, hanem úgy folyik a tere-fere, mint mikor gyerekek, jó pajtások összekerülnek és elmesélik egymásnak amit tudnak.

A hangulat hamar is álomossá válik.

Iza a diván sarkában nagyot, egész ségesel ásit, nyújtózkodik is hozzá és a hold fénytől árnyékolt körvonalai karcsu, erős testének szinte elővilágítanak a homályból.

Riza panaszkodik, hogy melege van és fáradt. Lusta viselni már a szoros cipőt a lábain s nyomban le is veti azokat. Puha lépésekkel, szinte hangtalanul megy végig a szobán és leül a patyolat vánkossokkal megrakott ágy szélére.

— Hogy is leszünk lányok? Ki alszik a divánon?

Iza nyomban ajánlkozik, hogy ő. És meg is próbálja, kényelmes fekvés esik-e ott s gömbölyű karjait feje alá rakva, lustán elnyújtózkodva ugys marad.

— Hát akkor mi ketten a Rizával osztozkodunk az ágyadon, Lázár, te pedig a másik szobában a boldogult nagybácsi ágyában álmodjál szépeket.

Liza halk nevetés kíséretében mondja ezt és a hogy székéről Lázár felé hajol, az ajka forró lehellele belecsap annak az arcába.

— Jó is lesz aludni menni, gyerekek, Hagyjunk valamit holnapra is a beszélgetésből. — mondja Riza, az elvált asszony és hallat, szik a gombok csengése, hogy a gömbölyűformás testéhez simuló otthonkáját végig kigombol a ott az ágy szélén, ezzel is jelezve, hogy komoly a szándéka és pár perc múlva már aludni akar.

A levegőben mintha forró, égető, titokbau elsőhajtott sóhajok röpködnének. Lázás ajkáról repültek el és lázas ajakkal, szivdobogva, valami ittas szomjusággal fogja fel őket Lázár.

— No menj már aludni, Lázár.

Iza a divánról kinyújtja a kezét Lázár felé

s az, mint az alvajáró kel fel ültéből és a meleg, puha lánykezet alighogy megérinti.

— Szervusz, jó éjszakát.

Iza után Liza is kezét fog Lázárral, Riza pedig leugrik az ágy széléről, keblén összefogja a nyitott pongyoláját az egyik kezével, a másikkal pedig tréfás erővel megrázza a Lázár kezét.

— Adj' isten jó éjszakát, kedves házigazdánk. Szép álmokat.

Lázár pedig megy. Tántorogva, szinte részegen és a másik szobában, hol a leeresztett függönyökön nem hatol be a hold világa, szerencsésen fel is dönt egy széket.

Iza rászól a diványról.

— Gyujtsd meg a lámpát, Lázár. Legalább ide is jön be egy kis világosság, míg megágyazok magamnak itt a divánon.

És Lázár hallja a puha vánkosság surlódását, látja patyolat fehérségük villanását, a mint a magas, karcsu leány puha kezeivel kényelmes fekvőhelyet készít magának.

Egy ujságot vesz a kezébe s leül háttal a másik szobának. Ugy tesz, mintha olvasna, de nem tud Szemei előtt piros fényben táncot járnak a betűk s a füleiben ott sutognak a női ruhák, ott zizegnek a hajtűk, a mint a puha hajsátorukat szétbontják odabenn a homályban a lányok, hallja meztelen lábaik puha lépéseit a szőnyegen és mozdulataikat, a hogy a ruhat ledobják karcsu, hajlékony alakjukról.

— Még egyszer jó éjszakát, Lázár.

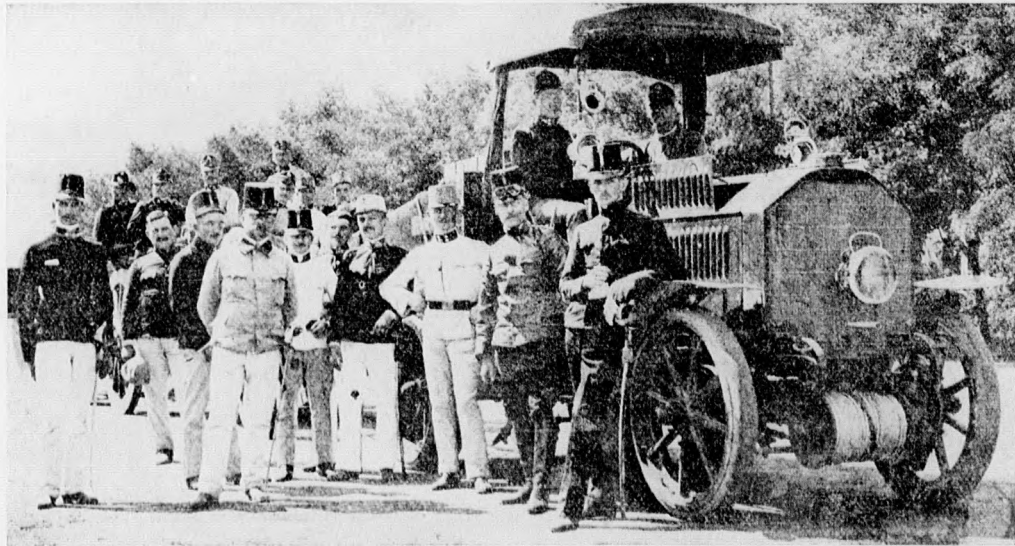
Ez a Liza hangja, a ki beteszi a szoba ajtaját.

Lázár pedig egyszerre maga marad a nagy csendben, az erős forróságban és tisztán hallgathatja a szívének vad, gyors zakatolását.

*

És azután szokatlan gyorsasággal repült át felette az az egy hét, a meddig a vendégei nála voltak.

Pedig nappal ritkán látták őket. Csak az

Az új automobil-ágyu, melylyel most szerelték fel a tüzérséget. — Felvétel az örkényi táborban.

A reimsi aviatikus verseny.
Képünk Fallieres (2) a francia köztársaság elnöke nejevel és Parseval őrnagy-
gyal (1) Reimsben a repülőgépek versenyét nézi.

A genfi robbanás.
Képünk az elpusztult gáztisztító kamrákat mutatja, középen a Standard-mosó-
val, ahol a robbanás történt.

Zeppelin Berlinben!
Vilmos császár babérkoszorút nyújt át gróf Zeppelinnek, aki léghajójával szerencsésen odaérkezett.

ebédné-
ták.

Ha
He
termő
kivette
éjszaka
gazdag

De
Ar
bucsu
Iza, ez
odasug

Iza.

Lázár.
Ne
ugy fig

hangod

ebédnél, mert a boltban nem igen háborgaták.

Hanem este, akkor mindig együtt voltak.

Hejh, ezek a forró, titkos sóhajtásokat termő édes esték, melyek végén Lázár számkivetve lett az egyedülvalóság álomtalan hideg éjszakáiba, ezek mindjobban meggyötörték a gazdag Lázárt.

De meg is tanították valamire.

Arra, hogy mikor a vendégei utrakészen bucsuzkodtak tőle és épen kezét fogott vele Iza, ez a magas, erős, érett szépségű leány odasugta neki:

— Milyen szép kis kezed van neked, Iza.

— És te ezt csak most veszed észre? Lázár.

Nevetve felelte Iza és félrefordult tőle s úgy figyelmeztette:

— Te megvagy hülve, olyan rekedt a hangod.

— Az ám, Lázár. Talán megfáztál? kérdezte Riza, kutató tekintetét végighordozva rajta, míg Liza sajnálkozó hangon, mintha későn jutott volna eszébe, szólt:

— Ugy látjuk, hideg volt éjjelente a szobád, mert én mindig betettem a mienk ajtaját.

Lázár nem bírta eltagadni.

— Az volt. De nem nagyon.

— Óh te szegény Lázár, te! Hát miért nem mondtad? Hiszen nyitva is maradhatott volna az ajtó!

— Nyitva, bizony nyitva.

Hagyta helyben Liza kijelentését Riza is, Iza is és mind a hárman nevetni kezdtek.

A gazdag Lázár pedig életében először gondolt az együgyű szegény Lázárra, kinek csak a gazdagok dusan terített asztaláról lehullott morzsák jutottak s neki ezzel is meg kellett elégedni.

Simulj hozzám . . .

Simulj hozzám en édes mennyországom,
Ha el-elborul olykor homlokom;
Az árnyat látni e derűs világon,
Ha te velem vagy, ne legyen okom.

Lásd, amnyi gondot reiteget az arcom.
Míg gyűjtí bumat az irigy világ:
Mint hogyha lopva fő a szürke alkony
S gyászos palástját teregeti ránk.

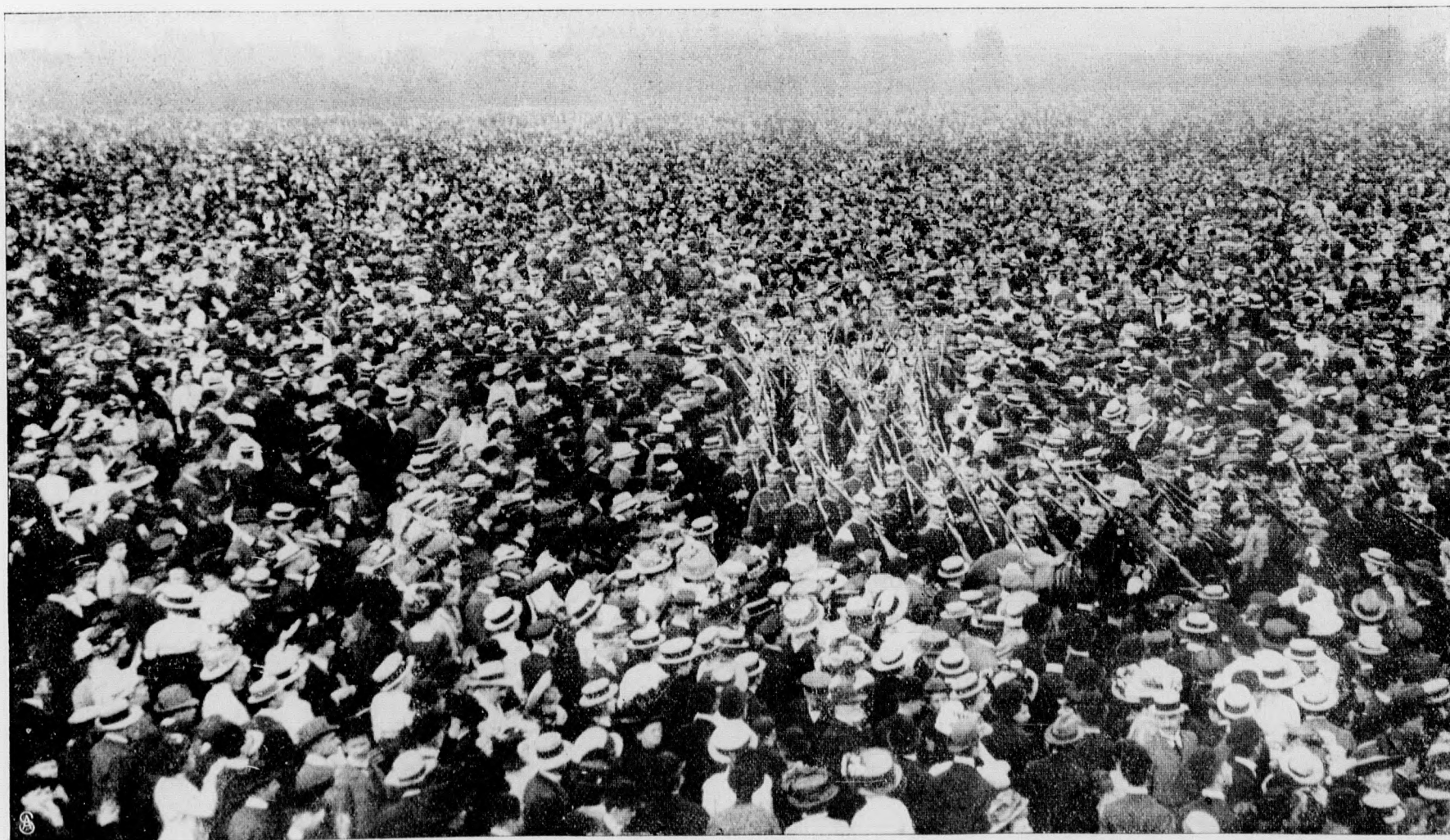
De föltűnik az esthajnali csillag
S az alkonyatba belemosolyog . . .

Elűzi boruját is homlokomnak
Édes csillagom, a te mosolyod.

Mikolth.

Zeppelin Berlinben!
Berlin háztetőit megszállták a kíváncsiak, akik Zeppelin léghajóját várják

A tempelhofi mezőt előzőlni a Zeppelin léghajóját váró néptömeg.

Tamássy Park-szanatóriumának ismertetése.

A Duna mellett, a helyi érdekű vasutak óránként közlekedő vonataival a fővárostól negyven percre tekszik magán-gyógyintézetünk Dunaharasztaban. Mindent elkövettünk, hogy szanatóriumunkat — ezen hézagpótló intézményt — úgy a hygien, mint a legkényesebb igényeknek megfelelőleg rendezzük be, szem előtt tartva a célt, amelyet szolgálni hivatva van.

Magyarországon intézetünk az egyetlen, mely speciálisan alkohol, morfin és nikotin elvonó kezeléssel foglalkozik.

Intézetünk nem zárt intézet, mert mi csak oly betegeket veszünk fel, akik önszántukból, szabad akaratukból kívánják a fölvetelt. Intéze-

legnagyobb kontingensét az alkoholisták és azok kores utódai szolgáltatják.

Ha az emberek el akarnák hinni, hogy az alkohol élvezetének mily borzasztóak a következményei, vagy soha meg sem izlelnék a szeszes italokat, vagy azonnal fölthagynának annak élvezetével.

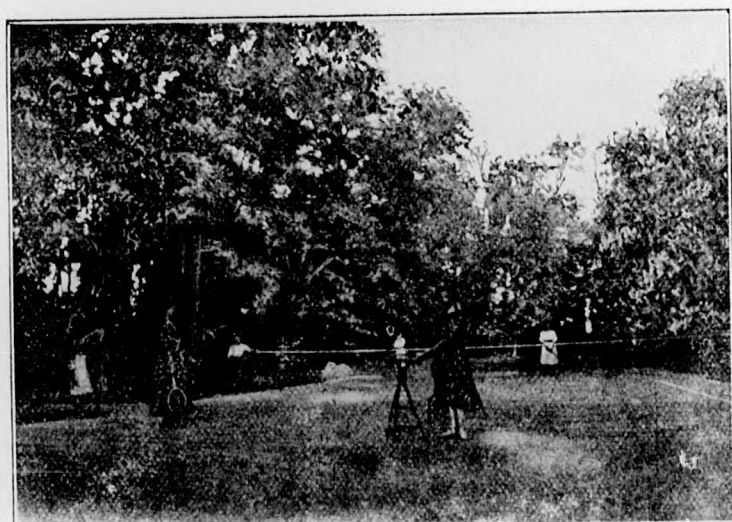
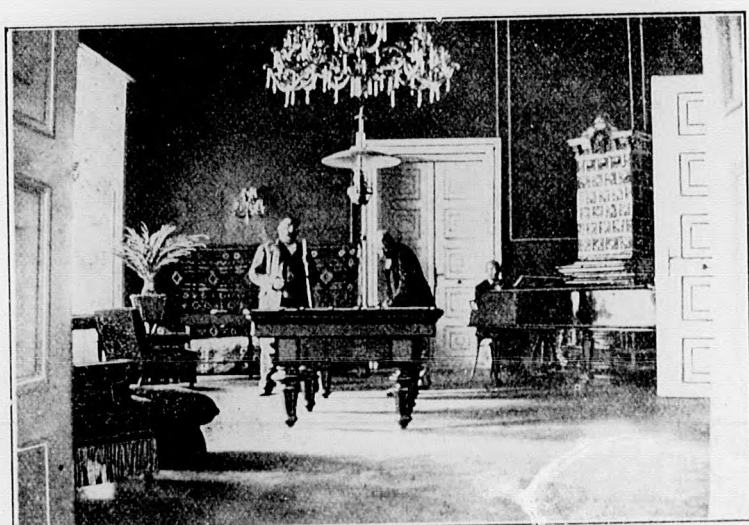
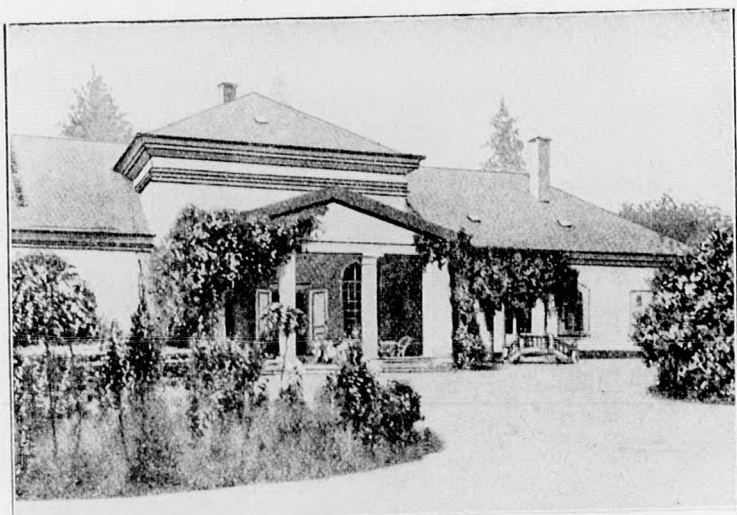
A legnagyobb szerencsétlenség az, hogy a mértéktelen ivók abban a tévhitben élnek, hogy nekik a szesz élvezete nem árt, mert mértéktelenül élvezik azt, sőt a legtöbb abban az örült tévhitben él, hogy az alkohol erőt ad, fokozza a fizikai és szellemi munka képességét, jókedvre hangol, feledtetí a bánatot stb. Még akkor is, ha bizonyos veszedelmes jelenségek

abnormis érzékenység van jelen. Sok oly beteget lehetne fölmutatni, aki mint psychopatha, azon az uton jutott állandó függésbe az alkoholtól, mert az alkohol hatása őket a kínzó fáradtságtól, kedvetlenség érzésétől, szédülésektől és félelemtől ideiglenesen megszabadította; mert náluk az alkohol ideiglenes hatása az önbizalom emelése és munkára való serkentés alakjában mutatkozik.

Épen a jobbmodu körök idegbetegei közt találjuk nem ritkán az alkoholnak ilyen áldozatait.

Az idegesség, neuraszténia és hysteria okai közt a szokványos alkohol-évezet kiváló szerepet játszik.

Nem ritkán egy lokalizált ideggyöngöseségnek

Képek Tamássy Park-szanatóriumából.

tünkbe senkit sem lehet akarata ellenére beadni, sem pedig visszatartani.

Erre nagy súlyt helyezünk és ezt nyomatékosan hangoztatjuk.

Célunk az, hogy oly szerencsétlen embertársainkat hódítsuk vissza az életnek, a társadalomnak, családjuknak, akiket a szerencsétlen szenvedélyük ama lejtőre sodort, mely őket vagy az örültek házába, vagy a börtönbe juttatja, vagy melynek folytán súlyos betegségek és szenvedések után ideje előtt elpusztulnak.

Magyarországnak a statisztikában kimutatott negyvenezer elmebetege közül körülbelül huszezer az alkohol áldozata.

A büntények ötven százalékát, sőt a személy ellen elkövetett büntények nyolcvan százalékát az alkohol-mérgezés idézi elő.

A tüdővészések, elmebajosok és büntevők

kezdenek mutatkozni, a baj okát másban keresik, csak az alkoholban nem.

A jobb társadalmi körökben, ahol az emberek inkább szellemi munkával foglalkoznak, vagy vagyoni helyzetüknél fogva főleg az élvezetek hájszájában merítik ki tevékenységüket, gyakran előforduló jelenség, hogy idegbajaik enyhítésére vagy az azzal járó testi és szellemi szenvedések elnyomására az alkohol vagy morfinhoz nyulnak.

Ismeretes tény, hogy ideges hajlamu vagy különben más okokból idegbeteggé lett embereket már oly csekély alkohol-adagok, amelyek az egészséges emberre csak jelentéktelen hatást gyakorolnak, igen kedvezőtlenül befolyásolják. Lelki viselkedésükben, valamint testi közérzetükben olyan zavarok állanak be, amelyek igen fölismerhetővé teszik, hogy itt az alkohol iránti

e megfelelő körképben való megjelenése, mint végtagájdalmak, gyomorzavarok, szivdobogás, félelemérzet és szédülési rohamok arra vezethetők vissza, hogy az illető szerv, amely a zavarokat kiváltja, kiváló módon szenvedett az alkohol előzetes méreghatása alatt.

Az alkohol-évezet munka előtt és közben, a fáradtság, valamint a különös lelki feszültség állapotában elősegíti az idegesség és az idegbetegség kifejlődését, vagy kiváltja azok kitörését.

A tudományos kutatás és a mindennapi tapasztalat szerint az alkoholizmust a különböző nyilvánulásaiban megjelenő idegesség és ideggyöngöseség okának kell tekinteni.

Ily betegknél, ha azok gyógyulását akarjuk elérni, az első és főfeltétel az alkohol elvonása.

Intézetünk főleg a jobbmodu körök ily be-

tegei részlegkevesintézetirányítókerüliükviselje

Aztetszeni,esinál,skastélynak látszik az emberre

Amsen szilcsétlenleitőről, dorta őa betegalkohol

Nálam morfin szerint

A r vonás a vedés r ményny

Igerzastársuvonó-kénnyos sz

Habnek, akik egrendnek

Agedélycsakis és csak

A legnagy

Táralok, v pok, kö

tegei részére van berendezve. A kastélyépület a legkevésbé sem gyakorol az emberre gyógyintézeti benyomást. Minden igyekezetünket oda irányítottuk a berendezésnél, hogy lehetőleg elkerüljük azt, hogy a hely gyógyintézet jellegét viselje magán.

Az első pillanatra sokaknak visszásan fog tetszeni, hogy valaki kastélyából szanatóriumot csinál, s azután azt akarja, hogy a szanatórium kastélynak látszék. Pedig a dolog, ha paradoxnak látszik is, megérthető, ha figyelembe vesszük azt, hogy mily óriási befolyással van az emberre a környezet.

A mi gyógyintézetünkben pedig erre különösen szükség van. Hisz a mi célunk, hogy szerencsétlen embertársainkat visszahódítsuk arról a lejtőről, hová szerencsétlen szenvedélyük sodorta őket. Ezért kell oly környezetet teremteni a betegeknek, amelyben kellemesen és jól élhet alkohol és morfin nélkül.

Nálunk az alkoholisták a teljes absztinencia, a morfinisták a fokozatos elvonás módszere szerint kezeltek.

A morfium-elvonó kezelés a fokozatos elvonás alapján teljesen fájdalom nélkül és szenvedés nélkül, de épen ezért teljes biztos eredménnyel jár.

Igen kívánatos, hogy házas egyénekek házastársuk, mint kísérő jöjjen az intézetbe s az elvonó-kezelés alatt vagy annak legalább bizonyos szakában náluk maradjon.

Habár intézetünkbe csak oly betegek vétettek, akik szabad akaratukból kérik a fölvetelt, akik egyszer fölvetettek, azok magukat a házirendnek alávetni tartoznak.

A házból, illetve telepről, igazgatósági engedély nélkül senki sem távozhatik. Látogatók csakis a nap bizonyos meghatározott órájában és csakis a közös fogadóteremben fogadhatók.

A beteg szórakozására és foglalkozására a legnagyobb gondot fordítjuk.

Társalgóterem, zongora, biliárd, játszó-asztalok, vívó- és tornaterem, folyóiratok, napilapok, könyvtár; a tizenhatezer négyszögöles an-

gol parkban tennispálya, labdázó-hely, fedett kuglizó; a Dunán: vitorlás jatt és csónakok állanak a vendégek rendelkezésére.

Gyönyörűen berendezett nap- és légiürdőink az intézet specialitását képezik s Magyarországon páratlanul állanak berendezés tekintetében.

Meg kell még emlékeznünk az intézet konyhájáról, mely minden bizonynyal igen fontos szerepet játszik nem csak gastronomikus, hanem főleg dietétikus szempontból is.

Nálunk Lahmann dr. Drezda melletti szanatóriumának módszere szerint főznek.

A reggeli: tej, cacao, kávé vagy gyümölcs, méz és vajból áll.

Az ebéd: öt-hat fogás.

Estebéd: Könnyű étel, gyümölcs. Az étkezés közös.

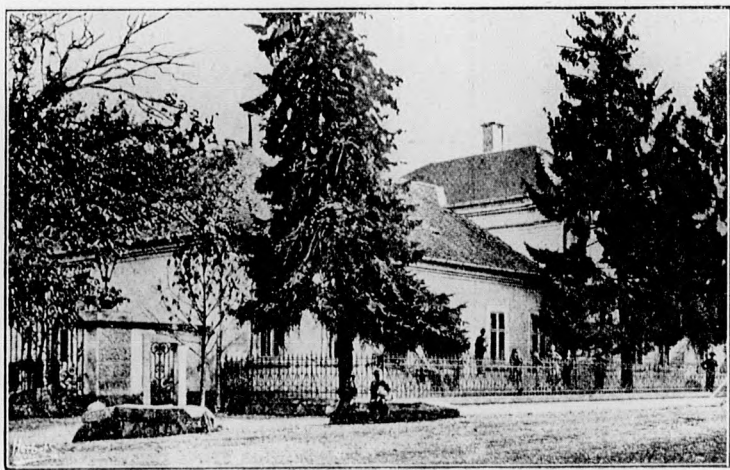
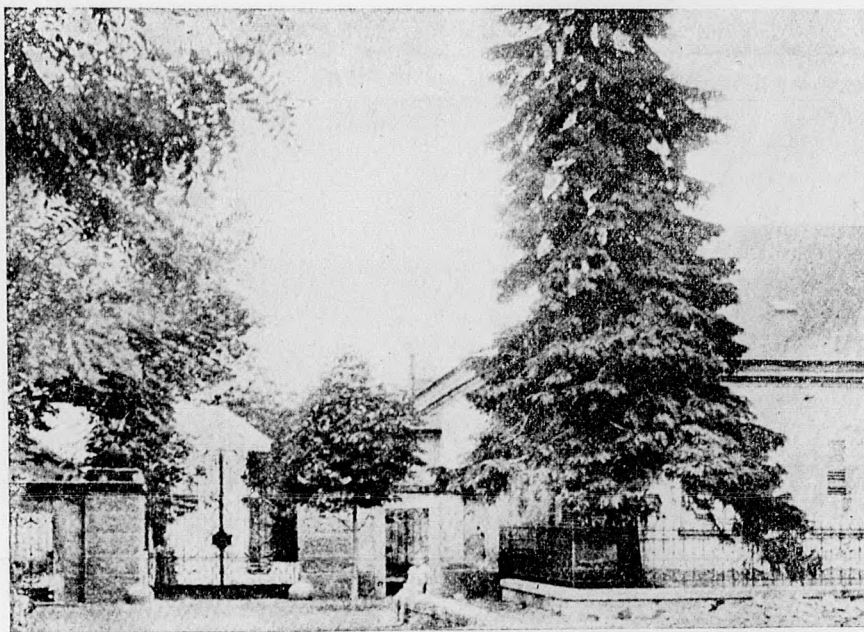
Dacára, hogy intézetünk vendégeinek rendkívül sokat nyújt, úgy kényelem, szórakozás, elegancia és konyha tekintetében, áraink nagyon mérsékelték. A napi ellátás díja személyenkint tíz koronától följebb, szoba szerint. Ezen napi ellátási díjban befoglaltatnak; szoba, kiszolgálás, reggeli, ebéd, estebéd, orvosi kezelés.

Napközi ételek, alkoholmentes italok mérsékelt áron külön számíttatnak.

A tápdíjak megállapodás szerint időről-időre fizetendők.

Alkoholista és morfinista betegek maguknál pénzt nem tarthatnak. Kisebb szükségleteik fedezésére bizonyos összeg az igazgatóságnál deponálendő.

A beteggel egyszobában lakó kísérő naponként nyolc koronát fizet.

Képek Tamássy Park-szanatóriumából.

